Kalendarz kupiecki

na rok 1910.

V

B J

C

KALENDARZ KUPIECKI

NA ROK

1910.

ROCZNIK I.

KRAKÓW
NAKŁADEM WYDAWNICTWA „KUPCA POLSKIEGO“
DRUK W. KORNECKIEGO i K. WOJNARA
pod zarządem Adolfa Nowaka.

Cena 60 hal.

STYCZEŃ — ma dni 31.

Dni		ŚWIĘTA Rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA Grecko-katolickie
1	S.	**Nowy Rok.** Miecz.	19 Wonyfatya
2	N.	**1 po N. R.** Makar.	20 **N. 4. Ad.** Ihnat.
3	P.	Genowefy	21 Julyanny m.
4	W.	Tytusa b.	22 Anastazyi m.
5	S.	Szymona Sł.	23 10 Muczen.
6	C.	**Trzech Król!**	24 † Wig. do Roż.
7	P.	Juliana i Lucyana	25 **Rożd. Chrysta**
8	S.	Seweryna i Maks.	26 **Sobor. Pr. Bohor.**
9	N.	**1 po 3 Kr.** Marc.	27 **N. po Roż Stef.**
10	P.	Pawła	28 2000 Muczen.
11	W.	Higiniusza p.	29 14000 ubit. Mł.
12	S.	Ernesta i Hon.	30 Anysyi
13	C.	Łucyana	31 Mełanyi
14	P.	Feliksa męczen.	1 **Siczeń N. R. 1910**
15	S.	Pawła 1 pust.	2 Sylwestra
16	N.	**2 po 3 Kr. Im. Jez.**	3 **1 N. po N. R.** Mał.
17	P.	Antoniego	4 Sobr. 70 Ap.
18	W.	Kat. ś. Piotra	5 Naw. Bohoj.
19	S.	Teodora i Ferd.	6 **Bohojawł. (Jord.)**
20	C.	Fabiana i Seb.	7 Sobor ś. Joana
21	P.	Agnieszki panny	8 Heorhija
22	S.	Wincentego m.	9 Połyjewkta
23	N.	**3 Staroz. Najśw. R.**	10 **N. 1 po B.** Hryh.
24	P.	Tymoteusza	11 Teodożija
25	W.	Nawr. ś. Pawła	12 Tatiany m.
26	S.	Pauli	13 Ermyła
27	C.	Jana Chryzost.	14 S. S. Otec w S.
28	P.	Karola i Walerego	15 Pawła pop.
29	S.	Franciszka Sal.	16 Pokł. wer. ś. P.
30	N.	**Mięsop.** Martyny	17 **N. 2 po Boh.** Ant.
31	P.	Ludwiki	18 Aftanazya Pr.

Prosimy odnowić prenumeratę
na kwartał I.

LUTY — ma dni 28.

Dni		ŚWIĘTA Rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA Grecko-katolickie
1	W.	Ignacego	19 Makarya
2	**S.**	**N. M. P. Grom.** ☾	20 Ewtymija
3	C.	Błażeja bisk.	21 Maksyma Isp.
4	P.	Weroniki	22 Tymoteja Ap.
5	S.	Agaty panny	23 Kłymentia
6	**N.**	**Zapustna.** Doroty	24 **N. 3 po B.** Ksen.
7	P.	Romualda	25 Hryhorija
8	W.	Jana z Malty	26 Ksenofonta
9	S.	*Popielec.* Apolonii	27 Per mosz. Joana
10	C.	Scholastyki p. 🌕	28 Efrema Syr.
11	P.	Dezyderyusza	29 Ihnatyja mucz.
12	S.	Eulalii	30 **Trech Swiatyteli**
13	**N.**	**I Postu.** Katarzyny	31 **N. 4 po B.** Kyra
14	P.	Walentego	1 *Lut.* Tryfona
15	W.	Faustyna	2 **Strytenije Hosp.**
16	S.	Julii † *Such.* ☽	3 Symeona
17	C.	Konstancyi	4 Izydora
18	P.	Flaw. † *Such.*	5 Ahaftyi mucz.
19	S.	Konr. † *Such.*	6 Wukoła
20	**N.**	**2 Sucha.** Flaw.	7 **N. o myt. i far.**
21	P.	Eleonory p.	8 Fteodora
22	W.	St. Piotra	9 Nykyfora
23	S.	Komany p.	10 Charłampija
24	C.	Macieja 🌚	11 Własija mucz.
25	P.	Anastazyi	12 Mełetya arch.
26	S.	Aleksandra bisk.	13 Martyniana
27	**N.**	**3 Głucha.** Juliana	14 **N. o obł. s.** Auks.
28	P.	Romana	15 Onysyma

ZAPISKI.

MARZEC — ma dni 31.

Dni		ŚWIĘTA	
		Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie
1	W.	Albina b.	16 Pamfiła
2	Ś.	Heleny ces.	17 Teodora Tyr.
3	C.	Kunegundy K.	18 Lwa Pap.
4	P.	Kazimierza ☾	19 Archyppa
5	S.	Euzebiusza	20 Lwa jepiskopa
6	N.	**4 P. Srod.** Kol.	21 **N. Mias.** Tym.
7	P.	Tomasza z Akw.	22 Obrit Moszcz.
8	W.	Jana B.	23 Połykarpa
9	Ś.	Franciszki p.	24 Ob. hł. ś. Joan.
10	C.	40 Męczenników	25 Tarasia arch.
11	P.	Heraklijusza 🌑	26 Porfyrya
12	S.	Grzegorza Wielk.	27 Prokopia
13	N.	**5 P. Czarna** Koz.	28 **N. Syr.** Wasył.
14	P.	Matyldy	1 *Mar.* Kasyana
15	W.	Longina	2 Fteod.
16	Ś.	Cyryaka	3 Ewtropia
17	C.	Gertrudy panny	4 Harasyma
18	P.	*7 bol. N. M. P.* ☽	5 Konona Mucz.
19	S.	Józefa Oblub.	6 42 Muczen.
20	N.	**6 P. Pal.** Joach.	7 **N. I P.** Wasył.
21	P.	Benedykta	8 Teoflanta
22	W.	Oktawiana	9 SS. 40 Mucz.
23	Ś.	Wiktoryna	10 Kondrata M.
24	C.	† *Wiecz. Pańska*	11 Sofronya
25	P.	† *Wiel. Piątek* 🌕	12 Fteofana prep.
26	S.	† *Wielka Sobota*	13 Nekyfora
27	N.	**Wielkanoc.**	14 **N. 2 P.** Wened.
28	P.	**Poniedz. Wielk.**	15 Ahapija
29	W.	Cyryla	16 Sawyna
30	Ś.	Kwiryna Męcz.	17 Ałeksa
31	C.	Bogufała	18 Kiryła Arch.

ZAPISKI.

KWIECIEŃ — ma dni 30.

Dni	ŚWIĘTA Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie
1 P.	Hugona bisk.	19 Chrysanfta
2 S.	Franciszki z P.	20 Ot. w ob. ś. Saw.
3 N.	**1 po W.** Rysz. ☾	21 **N. 3 P.** Jakowa.
4 P.	**Zwiast. N. M. P.**	22 Wasylija
5 W.	Wincentego Fer.	23 Nyk. i 200 ucz.
6 S.	Sykstusa	24 Zacharya Prep.
7 C.	Hermana	25 **Błah. P. Bohor.**
8 P.	Dyonizego	26 Hawryiła
9 S.	Maryi Eg.	27 Matrony
10 N.	**2 po W.** Terent.	28 **N. 4 P.** Iławis.
11 P.	Leona Pap.	29 Marka
12 W.	Juliusza	30 Iwana
13 S.	Justyny	31 Ipatyja ep.
14 C.	Waleryana	1 *Cwiteń.* Maryi
15 P.	Anastazyi	2 Tyta Prep.
16 S.	Benedykta ☽	3 Nikity Pr.
17 N.	**3 po W.** Op. Józ.	4 **N. 5 P.** Josyfa
18 P.	Apolonii	5 Teodula
19 W.	Krescencyi	6 Ewstachia
20 Ś.	Wiktora	7 Heorhija ep.
21 C.	Anzelma bisk.	8 Irydiona ap.
22 P.	Kajusa	9 Jewpsychia jep.
23 S.	Wojciecha bisk.	10 Terentyna
24 N.	**4 po W.** Grzeg.	11 **N. Cwitn.** Antipy
25 P.	Marka ew.	12 Wasylija
26 W.	Kleta i Marc.	13 Artemona
27 S.	Peregryna	14 Martyniana
28 C.	Witalisa M.	15 Aryst. W. Czetw.
29 P.	Piotra M. i Hugona	16 **Wełyka Platn.**
30 S.	Katarzyny Sen.	17 Symeona Prep.

ZAPISKI.

Prosimy odnowić prenumeratę na kwartał II.

MAJ — ma dni 31.

Dni		ŚWIĘTA	
		Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie
1	N.	**5 po W.** Fil. i Jak.	18 **Woskresenie**
2	P.	Zygmunta	19 **Ponediłok Switł.**
3	W.	Znal. św. Krzyża	20 **Wtorek Switłyj**
4	S.	Floryana m.	21 Januarya m.
5	C.	**Wniebowstąpienie**	22 Teodora
6	P.	Jana w oleju m.	23 Heorhija
7	S.	Domiceli panny	24 Sawy mucz.
8	N.	**6 po W. Stanisława**	25 **N. I po W.** Marka
9	P.	Grzegorza	26 Wasyłyja m.
10	W.	Izydora	27 Symeona
11	S.	Adolfa	28 Jasona ap.
12	C.	Pankracego	29 Dewiat' Mucz.
13	P.	Serwacego	30 Jakowa ap.
14	S.	Bonifacego *Wig.*	1 *Maj.* Jeremy
15	N.	**Zielone święta**	2 **2 po W.** Borysa
16	P.	**Pon. Ziel. św.**	3 Teodozya
17	W.	Paschalisa	4 Pelachii
18	S.	Szczęs. † *Such.*	5 Iryny mucz.
19	C.	Piotra Celest.	6 Meftodya
20	P.	Bernarda † *Such.*	7 Jowa moh.
21	S.	Feliksa † *Such.*	8 Iwana Boh.
22	N.	**I po Św. Prz. Trójcy**	9 **3 po W.** Izaiji
23	P.	Dezyderyusza	10 Św. Otciw 318
24	W.	Joanny w.	11 Mokija
25	S.	Urbana I. pap.	12 Jepyfanya jep.
26	C.	**Boże Ciało**	13 Glikeryi m.
27	P.	† Jana pap. m.	14 Izydora mucz.
28	S.	Wilhelma	15 Pachomyja w.
29	N.	**2 po Św.** Maksyma	16 **4 po W.** Modes.
30	P.	Ferdynanda	17 Andronika
31	W.	Petroneli	18 Teodyta

ZAPISKI.

CZERWIEC — ma dni 30.

Dni	ŚWIĘTA	
	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie
1 S.	Nikodema m.	19 Patrykija
2 C.	Erazma b.	20 Tałałeja m.
3 P.	*Serca Jezusa*	21 Konstantyna
4 S.	Kwiryniusza	22 Wasiliska
5 N.	**3 po Św.** Bonifacyi	23 **N. 5 po W.** Mych.
6 P.	Norberta	24 Symeona prop.
7 W.	Lukrecyi 🌕	25 Ob. bł. ś. Iwan
8 S.	Medarda b.	26 Karpa Ap.
9 C.	Felicyana i Pelagii	27 **Woznes Hosp.**
10 P.	Małgorzaty	28 Nykyty
11 S.	Barnaby Apost.	29 Fteodozyi
12 N.	**4 po Św.** Jana	30 **N. 6 po W.** Isaak.
13 P.	Antoniego	31 Herwiny
14 W.	Bazylego ☽	1 *Czerw.* Justyna
15 S.	Wita i Modesta	2 Nykyfora
16 C	Brunona	3 Łukityana
17 P.	Adolfa	4 Mytrofana
18 S.	Marka i Marc.	5 Dor. *Sub. zad.*
19 N.	**5 po Św.** Gerwaz.	6 **Sosz. ś. Ducha**
20 P.	Sylweryusza	7 **Preśw. Trojci**
21 W.	Alojzego	8 Fteodora prep.
22 S.	Paulina b. 🌑	9 Kiryła Arch.
23 C.	Zenona b.	10 Tymoftea jep.
24 P.	Jana Chrzciciela	11 Warfołomea
25 S.	Prospera b.	12 Onufrya prep.
26 N.	**6 po Św.** Jana	13 **N. I po S. Wsich S.**
27 P.	Władysława	14 Jełysija
28 W.	Leona II. pap.	15 Amosa
29 S.	**Piotra i Pawła**	16 Tychona
30 C.	Emilii i Lucyny ☾	17 Manuiła Mucz.

ZAPISKI.

LIPIEC — ma dni 31.

Dni		ŚWIĘTA Rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA Grecko-katolickie
1	P.	Juliusza	18 Łeontyja
2	S.	*Nawiedz. N. M. P.*	19 Judy Ap.
3	N.	**7 po Sw.** Anatola	20 **N. 2 po S.** Ewha
4	P.	Prokopa	21 Juliana
5	W.	Cyryla i Metodego	22 Ewsewija
6	S.	Izajasza pror. 🌕	23 Ahrypiny
7	C.	Pulcheryi	24 **Rożd. św. Joana**
8	P.	Elżbiety królowej	25 Fewronyi
9	S.	Łucyi	25 Dawyda Ftes.
10	N.	**8 po Sw.** 7 br. śp.	27 **N. 3 po. S.** Sams.
11	P.	Piusa I. pap.	28 Kyra i Iwana
12	W.	Jana Gwalberta	29 **Petra i Pawła**
13	Ś.	Małgorzaty p.	30 Sob. SS. 12 Ap.
14	C.	Bonawentury ☽	1 *Łyp.* Kosmy
15	P.	Henryka	2 Poł. Ryzy Boh.
16	S.	*NMP. Szkapl.*	3 Jakynfta
17	N.	**9 po Sw.** Szymona	4 **N. 4 po S.** Andr.
18	P.	Fryderyka	5 Kyryła i Met.
19	W.	Wincent. à Paulo	6 Atamazya
20	Ś.	Czesława i Hier.	7 Ftomy prep.
21	C.	Daniela i Praksedy	8 Prokopija
22	P.	Maryi Magdal. 🌑	9 Pankratya ep.
23	S.	Apolinar. i Teofila	10 Antonija
24	N.	**10 po Sw.** Krystyny	11 **N. 5 po S.** Ewfy
25	P.	Jakóba op.	12 Prokoła i Ilaryja
26	W.	Anny	13 Sobor Hawryiła
27	Ś.	Natali p. i Kuneg.	14 Onysya
28	C.	Innocentego	15 Wołodymira
29	P.	Marty panny ☾	16 Aftynohema
30	S.	Abdona i Sen.	17 Martyny M.
31	N.	**11 po Sw.** Ignacego	18 **N. 6 po S.** Jakyn.

ZAPISKI.

Prosimy odnowić prenumeratę na kwartał III.

SIERPIEŃ — ma dni 31.

Dni	ŚWIĘTA	
	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie
1 P.	Piotra w ok.	19 Makryny
2 W.	*NMP. Anielskiej*	20 Iłyi P.
3 S.	Bolesława	21 Symeona i Iw.
4 C.	Dominika wyzn.	22 Maryi Mahdał.
5 P.	*NMP. Śnieżnej*	23 Treofyma
6 S.	*Przem. Pańskie*	24 Borysa i Hliba
7 N.	**12 po Św.** Kajet.	25 **N. 7 po S.** Anny
8 P.	Zbigniewa	26 Jermołaja
9 W.	Romana	27 Pantałejmona
10 S.	Wawrzyńca	28 Prohora i Nik.
11 C.	Zuzanny p. m.	29 Kałłynyka m.
12 P.	Klary i Hilaryi	30 Syły Ap.
13 S.	Hipolita męcz. ☽	31 Jewdokima
14 N.	**13 po Św.** Euzeb.	1 *Serp.* **N. 8 po S.**
15 P.	**Wniebowz. NMP.**	2 Per. m. ś. Stef.
16 W.	Rocha i Jacka	3 Izaakija
17 S.	Anastazego	4 Otrok. w Efez.
18 C.	Heleny ces.	5 Jewsychnyja
19 P.	Ludwika Tol.	6 **Preobr. Hosp.**
20 S.	Stefana	7 Dometya
21 N.	**14 po Św.** Joanny	8 **N. 9 po Św.** Em.
22 P.	Tymoteusza	9 Matyja Ap.
23 W.	Filipa B.	10 Ławrentya
24 S.	Bartłomieja	11 Ewpta
25 C.	Ludwika króla	12 Fotya M.
26 P.	Zefiryny	13 Maksyma
27 S.	Józefa Kalas. ☾	14 Teodozya
28 N.	**15 po Św. Aniołów**	15 **N. 10. Usp. Boh.**
29 P.	Scięcie św. Jana	16 Obr. Hosp.
30 W.	Róży panny	17 Myrona
31 S.	Rajmunda wyzn.	18 Flora i Ławra

ZAPISKI.

WRZESIEŃ — ma dni 30.

Dni	ŚWIĘTA Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie
1 C.	Idziego	19 Andreja
2 P.	Stefana króla	20 Samuiła prep.
3 S.	Bronisławy	21 Tadeja
4 N.	**16 po Sw.** Rozalii	22 **N. 11.** Ahaton.
5 P.	Wawrzyńca	23 Iryneja
6 W.	Zacharyasza	24 Ewtycha
7 S.	Reginy panny	25 Wart. i Tyta op.
8 C.	**Narodzenie NMP.**	26 Adryjana m.
9 P.	Piotra Klaw.	27 Pimena
10 S.	Miłołaja z Tolent.	28 Awhustyna
11 N.	**17 po S. Im. Mar.** ☽	29 **N. 12.** Uś. bł. ś. I.
12 P.	Jacka	30 Aleksandra
13 W.	Waleryana	31 Poł. poj. Pr. D.
14 S.	*Podw. św. Krzyż.*	1 *Weres.* Sym.
15 C.	Nikodema	2 Mamanta
16 P.	Ludmiły m	3 Anftyna
17 S.	Lamberta	4 Wawyły
18 N.	**18 po Sw.** Tomasza	5 **N. 13.** Zacharyi
19 P.	Januarego	6 Czudo Arch. M.
20 W.	Eustachego	7 Sozanta
21 S.	Mateusza † *Such.*	8 **Rożd. Pr. Boh.**
22 C.	Maurycego	9 Joakima i Anny
23 P.	Tekli p. † *Such.*	10 Mynodyry
24 S.	Gerarda † *Such.*	11 Teodory prep.
25 N.	**19. po S.** Kleof. ☾	12 **N. 14.** Awton.
26 P.	Cypryana	13 Kornylija
27 W.	Kosmy i Damiana	14 **Wozn. cz. Kresta**
28 S.	Wacława kr.	15 Nykity M.
29 C.	*Michała arch.*	16 Jemfimyi
30 P.	Hieronima	17 Sofii Mucz.

ZAPISKI.

PAŹDZIERNIK — ma dni 31.

Dni	ŚWIĘTA	
	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie
1 S.	Remigiusza bisk.	18 Ewrema
2 N.	**20 po S. NMP. Róż.**	19 **N. 15.** Trofyma
3 P.	Kandyda ●	20 Ewstachia
4 W.	Franciszka Sal.	21 Kondratya
5 S.	Flawiana	22 Foky i Jona
6 C.	Brunona	23 Zacz. ś. Iwana
7 P.	Justyny i Marka	24 Tekli perw.
8 S.	Brigidy wd. i Pelag.	25 Ewfrozyny
9 N.	**21 po S.** Dyonizego	26 **N. 16.** Iwana B.
10 P.	Franciszka Borg.	27 Kałystrata
11 W.	Wincentego ☽	28 Charytona
12 Ś.	Maksymiliana	29 Kyriaka
13 C.	Edwarda króla	30 Hrehorya weł.
14 P.	Kaliksta pap.	1 *Żowt.* Pokr.
15 S.	Teresy i Jadwigi	2 Kypryana
16 N.	**22 po Sw.** Gawła	3 **N. 17.** Dyonysa
17 P.	Małgorzaty	4 Jeroteja
18 W.	Łukasza ○	5 Charytyny m.
19 S.	Piotra z Alkantary	6 Tomy Ap.
20 C.	Felicyana	7 Serhya M.
21 P.	Urszuli	8 Pełahyi
22 S.	Jana Kantego	9 Jakowa Ap.
23 N.	**23 po Sw.** Jana K.	10 **N. 18.** Ewlamp.
24 P.	Rafała arch.	11 Fyłypa
25 W.	Bronisława ☾	12 Prowa i Andr.
26 S.	Wandy	13 Karpa M.
27 C.	Sabiny	14 Paraskewyi
28 P.	Szymona i Judy	15 Łukijana
29 S.	Euzebiusza	16 Łonhijana
30 N.	**24 po Sw.** Klaud.	17 **N. 19.** Andr.
31 P.	Marcelego Wig.	18 Łuky jew.

ZAPISKI.

Prosimy odnowić prenumeratę na kwartał IV.

LISTOPAD — ma dni 30.

Dni	ŚWIĘTA	
	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie
1 W.	**Wszystkich Św.**	19 Joiła
2 S.	*Dzień zadusz.*	20 Artemija
3 C.	Huberta	21 Iłaryona
4 P.	Karola Borom.	22 Glikeryi
5 S.	Elżbiety m.	23 Jakowa
6 N.	**25 po Św.** Leon.	24 **N. 20.** Arety
7 P.	Herkulana	25 Markyana
8 W.	Bogumiła	26 **Demetrya**
9 S.	Teodora m.	27 Nestora m.
10 C.	Andrzeja Aw. ☽	28 Paraskewyi
11 P.	Marcina bisk.	29 Anastazyi
12 S.	Marcina pap. w.	30 Zynowija M.
13 N.	**26 po Św.** *Stan. K.*	31 **N. 21.** Stachija
14 P.	Serafina	1 *Padoł.* Kosmy
15 W.	Leopolda	2 Akyndyna
16 S.	Edmunda	3 Ajtala i Jos
17 C.	Grzegorza	4 Joanykija
18 P.	Salomei p.	5 Hałaktyona
19 S.	Elżbiety królowej	6 Pawła ep.
20 N.	**27 po Św.** Feliksa	7 **N. 22.** Jeron
21 P.	*Ofiarow. NMP.*	8 **Mychaiła arch.**
22 W.	Cecylii panny	9 Onysofora
23 S.	Klemensa pap.	10 Erasta ap.
24 C.	Jana od Krzyża	11 Myny mucz.
25 P.	Katarzyny ☾	12 Josafata
26 S.	Konrada m.	13 Iwana Złot.
27 N.	**I Adw.** Waleryana	14 **N. 23.** Fyłypa
28 P.	Zdzisława	15 Hurija Samona
29 W.	Saturnina	16 Mateja jew.
30 S.	Andrzeja apost.	17 Hryhorya N.

ZAPISKI.

GRUDZIEŃ — ma dni 31.

Dni	ŚWIĘTA	
	Rzymsko-katolickie	Grecko-katolickie
1 C.	Eligiusza B.	18 Platona
2 P.	Aurelii m.	19 Awdyja
3 S.	Franciszka Ksaw.	20 Hryhorija
4 N.	**2 Adw.** Barbary	21 **N. 24. Wow. Boh.**
5 P.	Sabby op.	22 Fyłymona
6 W.	Mikołaja b.	23 Hryhoryja
7 S.	Ambrożego	24 Kateryny wm.
8 C.	**Niep. Pocz. NMP.**	25 Kłymentyja
9 P.	Leokadyi	26 Ałypija
10 S.	† *NMP. Loret.*	27 Jakowa m.
11 N.	**3 Adw.** Damazego	28 **N. 25.** Stefana
12 P.	Aleksandra	29 Paramona
13 W.	Łucyi i Otylii	30 Andreja
14 S.	Nikazego † *Such.*	1 *Hrud.* Nauma
15 C.	Waleryana	2 Awakuma
16 P.	Adel. † *Such.*	3 Sofronija
17 S.	Łazarza † *Such*	4 Warwary
18 N.	**4 Adw.** Grac.	5 **N. 26.** Sawwy
19 P.	Fausty	6 **Nykołaja**
20 W.	Krystyny	7 Amwrozya
21 S.	Tomasza ap.	8 Patapija
22 C.	Zenona m.	9 **Zaczat. Bohorod**
23 P.	Wiktoryi p.	10 Myny
24 S.	Adama i Ewy *Wig.*	11 Danyiła
25 N.	**Boże Narodzenie**	12 **N. 27.** Spiryd.
26 P.	**Szczepana m.**	13 Ewstachia
27 W.	Jana Ewang.	14 Fyłymona
28 S.	Młodzianków	15 Ełewterya
29 C.	Tomasza Kantuar.	16 Ahheja
30 P.	Dawida kr.	17 Danyiła św.
31 S.	Sylwestra	18 Sewastyana

ZAPISKI.

ROK 1910.

Kalendarz gregoryański (nowego stylu). Rok 1910 jest rokiem zwyczajnym, ma dni 365.

Rosyanie i Rusini trzymają się starego kalendarza rzymskiego, niepoprawionego, który wprowadził Juliusz Cezar, i stąd zwie on się Juliańskim. Od kalendarza naszego poprawionego przez papierza Grzegorza XV (zwanego Gregoryańskim) pozostaje on w tyle o 14 dni.

Kalendarz juliański (starego stylu). Rok 1910 jest rokiem zwyczajnym, ma dni 365, rozpoczyna się 1 stycznia starego stylu, a 14 stycznia nowego stylu.

Kalendarz żydowski. Żydzi, licząc czas od stworzenia świata, mają rok 5670. Rozpoczął się on 16 września 1909, a skończy się 3 października 1910. Dnia 4 października rozpocznie się rok żydowski 5671.

W roku 1910 będą dwa zaćmienia słońca i dwa zaćmienia księżyca.

Zaćmienie słońca: I. d. 8. maja całkowite zaćmienie słońca niewidzialne w Krakowie. Zaćmienie to będzie widzianem w Australii, Nowej Gwinei, we wschodniej części wysp Sundzkich i na południowej części Oceanu indyjskiego.

II. d. 1. listopada częściowe zaćmienie słońca niewidzialne w Krakowie. Zaćmienie to będzie widzialnem w północno-wschodniej Azyi, w Japonii, w północno-zachodniej Ameryce i w północnej części Oceanu spokojnego.

Zaćmienie księżyca: I. d. 24. maja całkowite zaćmienie księżyca niewidzialne w Krakowie. Zaćmienie to będzie widzialnem: w południowo-zachodniej Europie, Afryce, na Oceanie Atlantyckim, w Ameryce i we wschodniej części Oceanu spokojnego.

II. d. 16—17 listopada całkowite zaćmienie księżyca widzialne w Krakowie. Wejście księżyca w półcień o 9 g. 35 m. po poł. — Wejście księżyca

w cień o 10 g. 33 m. po poł. Początek zaćmienia całkowitego 11 g. 44 m. po poł. Koniec całkowitego zaćmienia d. 17 o 12 godz. 36 m. przed poł. Wyjście księżyca z cienia 1 g. 47 m. przed poł. — Wyjście księżyca z półcienia 2 g. 45 m. przed poł. — Zaćmienie to jest widzialnem prawie w całej Azyi, z wyjątkiem wschodniej części, na Oceanie Indyjskim, w Europie, w Afryce i na Oceanie Atlantyckim.

Święta ruchome w r. 1910.

(Podług kalendarza nowego).

Popielec	9 lutego
Wielkanoc (Niedziela po 1-szej pełni po wiośnianem porównaniu dnia z nocą)	27 marca
Wniebowstąpienie Pańskie w (40 dni po Wielkanocy) . . .	5 maja
Zielone Święta (w 2-gą niedzielę po Wniebowstąpieniu Pańskiem)	15 maja
Św. Trójcy (w 1-szą niedzielę po Zielonych Świątkach) . . .	22 maja
Boże Ciało (we czwartek po Św. Trójcy)	26 maja
Uroczystość Serca Jesusowego (w piątek po oktawie Bożego Ciała)	3 czerwca
Uroczystość Różańca św. (1-sza niedziela w październiku) .	2 października
Uroczystość św. Stanisława Kostki (w pierwszą niedzielę po 13 listopada)	13 listopada
Niedziela pierwsza adwentu . .	27 listopada

Suchedni.

przypadają co kwartał, a mianowicie:

a) w środę, piątek i sobotę po pierwszej niedzieli postu, to jest: 16, 18, 19 lutego;

b) w środę, piątek i sobotę po Zielonych Świątkach, to jest: 18, 20 i 21 maja;

c) w środę, piątek i sobotę po Podwyższeniu św. Krzyża, to jest: 21, 23 i 24 września;

d) w środę, piątek i sobotę po święcie św. Łucyi to jest 14, 16 i 17 grudnia.

Dnie krzyżowe.

W poniedziałek, wtorek i środę przed Wniebowstąpieniem Pańskiem, t. j. 2, 3 i 4 maja.

Posty nakazane ścisłe.

1. Wielki post, trwający od Środy popielcowej do Wielkanocy.
2. Post adwentowy, w środę, piątek i sobotę po 1-szej Niedzieli adwentowej do Bożego Narodzenia.

Wigilie.

a) do Zielonych Świątek;
b) do śś. Apostołów Piotra i Pawła;
c) do Wniebowzięca Najśw. Maryi Panny;
d) do Wszystkich Świętych;
e) do Niepokalanego Poczęcia N. M. P.
f) do Bozego Narodzenia.

Wigilia przypadająca na niedzielę, bywa przenoszoną na sobotę poprzedzającą.

Jeżeli uroczystość Bożego Narodzenia przypada w piątek lub w sobotę, w owych dniach postu niema.

Patronowie ziem polskich.

Patronem Królestwa polskiego, Wielkiego Księstwa Krakowskiego i Wielkopolski jest św. Stanisław, biskup krakowski; Patronem Galicyi i Rusi św. Michał; Patronem Litwy św. Kazimierz, królewicz polski.

Święta ruchome.

W latach 1910 — 1925 (według nowego stylu).

Rok	Popielec	Wielkanoc	Zesłanie Ducha Św.	Boże Ciało	Niedziela 1-a Adwentu
1910	9 Luty	27 Marzec	15 Maj	26 Maj	27 Listopad
1911	1 Marzec	16 Kwiecień	4 Czerwiec	15 Czerwiec	3 Grudzień
1912	21 Luty	7 „	26 Maj	6 „	1 „
1913	5 „	23 Marzec	11 „	22 Maj	30 Listopad
1914	25 „	12 Kwiecień	31 „	11 Czerwiec	29 „
1915	17 „	4 „	23 „	3 „	28 „
1916	9 Marzec	23 „	11 Czerwiec	22 „	3 Grudzień
1917	21 Luty	8 „	27 Maj	7 „	2 „
1918	13 „	31 Marzec	18 „	30 Maj	1 „
1919	5 Marzec	20 Kwiecień	8 Czerwiec	19 Czerwiec	30 Listopad
1920	17 Luty	4 „	23 Maj	3 „	28 „
1921	9 „	27 Marzec	15 „	26 Maj	27 „
1922	1 Marzec	16 Kwiecień	4 Czerwiec	15 Czerwiec	3 Grudzień
1923	14 Luty	1 „	20 Maj	31 Maj	2 „
1924	5 Marzec	20 „	8 Czerwiec	19 Czerwiec	30 Listopad
1925	25 Luty	12	31 Maj	11 „	29 „

ŚWIĘTA ŻYDOWSKIE.

11 stycznia	1 Tebeth 5670 r.
21 „	10 Tebeth, post (pocz. oblężenie Jerozolimy przez Nebukadnezora).
10 lutego	1 Adar.
23 „	14 Adar mały Purim.
12 marca	1 Veaddar.
24 „	13 Veaddar — post Taanis-Esther (post Estery).
25 „	14 Veaddar, urocz. Purim (na pam. ocalenia Żyd. z rąk Hamaua).
26 „	15 Veaddar — Schu schan Purim (zakończ. Purim).
10 kwietnia	1 Nisan.
24 „	15 Nisan — 1 dzień Pesach (Święto przekroczenia).
25 „	16 Nisan — 2 dzień Pesach.
26 „	17 Nisan } wolne dni święta Pesach.
27 „	18 Nisan } wolne dni święta Pesach.
28 „	19 Nisan } wolne dni święta Pesach.
29 „	20 Nisan } wolne dni święta Pesach.
30 „	21 Nisan 7 dzień Pesach.
1 maja	22 Nisan 8 dzień Pesach.
10 „	1 Ijar.
27 „	18 Ijar — Lag - b'Omer Święto szkolne).
8 czerwca	1 Siwan.
13 „	6 Siwan — 1 dzień Schebuot (Święto tygodni).
14 „	7 Siwan — 2 dzień Schebuot.
8 lipca	1 Tamuz.
24 „	17 Tamuz — post (na pam. zdobycia Jerozolimy).

6	sierpnia	1 Abh.
14	„	9 Abh — post (na pam. zburzenia świątyni Jerozolimskiej).
5	września	1 Elnl.
4	października	1 Tischri. Nowy Rok 5671 według żydowskiej rachuby czasu.
5	„	2 Tischri. Drugie święto Nowego Roku.
6	„	3 Tischri, post Gedaliego na pam. zamordowania namiestnika judajskiego Gedaliego.
13	„	10 Tischri — Jom Kipur (Sądny dzień).
18	„	15 Tischri — 1 dzień Sukoth (Święto szałasów).
19	„	16 Tischri — 2 dzień Sukoth.
20	„	17 Tischri } wolne dni święta Sukoth.
21	„	18 Tischri }
22	„	19 Tischri }
23	„	20 Tischri }
24	„	21 Tischri—Hoschaua-Raba (Święto palmowe).
25	„	22 Tischri—Aceres (Święto zakończenia).
26	„	23 Tischri — Simchas-Torah (Radość z prawa).
3	listopada	1 Matcheszwan.
2	grudnia	1 Kiselew.
26	„	25 Kiselew aż do 3 Tebeth Chanukah (Uroczystość poświęcenia świątyni).

Od Wydawnictwa.

Redakcya „Kupca polskiego“ w Krakowie postanowiła rozpocząć wydawnictwo „Kalendarza kupieckiego“ — i oto idzie w świat pierwszy rocznik.

Wszystkie zawody i stany posiadają swoje fachowe kalendarze, tylko kupcy dotychczas byli pozbawieni takiego źródła specyalnych informacyj, jakiem jest kalendarz. Sądzimy, że wydawnictwem „Kalendarza kupieckiego“ oddamy usługi całemu stanowi kupieckiemu w Galicyi — i że „Kalendarz kupiecki“ będzie przez **cały nasz świat handlowy życzliwie przyjęty.**

Nasz „Kalendarz kupiecki“ jest w porównaniu z niemieckiemi wydawnictwami tego rodzaju, znacznie obfitszy i bogatszy w treść.

Staraliśmy się zebrać w tym kalendarzu wszystkie informacye, które kupcowi galicyjskiemu są potrzebne. Ewentualne braki prosimy uwzględnić i usprawiedliwić trudnościami zebrania dat w pierwszym roku wydawnict [illegible] W następnych latach o ile możności uzupeł[illegible] braki.

Obok ogólnych informacyj z dziedziny handlu etc. zamieściliśmy w niniejszym kalendarzu szczegółowe informacye i przepisy ustaw, odnoszących się do spraw **szynkarskich**: rzecz bardzo aktualna i ważna dla kupców wobec wygaśnięcia prawa propinacyi.

„Kalendarz kupiecki" rozchodząc się w wielkiej ilości egzemplarzy, nastręcza pp. kupcom i przemysłowcom najlepszą i najkorzystniejszą sposobność do reklamowania się. Zwracamy specyalnie na tę okoliczność uwagę p. t. inserentom.

Wydawnictwo.

WSKAZOWKI

dla udających się na audencye i posłuchania.

Do Wiednia.

U Jego Ces. i król. Apost. Mości: I. Hofburg 1, w poniedziałek i czwartek. Pisemne zgłoszenia z podaniem prośb należy wnieść w piątek (na poniedziałek) i w poniedziałek (na czwartek) w c. k. gabinetowej kancelaryi I. Hofburg 1, im Schweizerhof.

U JE. ministra spraw zewnętrznych i ces. domu: I. Ballhausplatz 2, codziennie od godz. 1 — 2½, jeżeli niema konferencyi ministrów.

U JE. ministra wspóln. skarbu: Johannesgasse 5, po zgłoszeniu, codziennie w południe.

U JE. ministra wojny: I. Am Hof 17, codziennie w południe od 12—1, jeżeli nie ma konferencyi ministrów.

U JE. ministra obrony kraj.: I. Herrengasse 7, we wtorek i piątek po zgłoszeniu, od 12—2.

U JE. ministra spraw wewnętrznych: I. Wipplingerstrasse 11, codziennie w południe od 12—2, jeżeli nie ma konferencyi ministrów.

U JE. ministra skarbu: I Himmelpfortgasse 8, w niedzielę o 3 po południu.

U JE. ministra sprawiedliwości: I. Schillerplatz 4, w środę i niedzielę o 10 przed południem.

U JE. ministra wyznań i oświaty: I. Minoritenplatz 7, w środę i sobotę od 10—3 po południu.

U JE. ministra handlu: I. Postgasse 8, w poniedziałek i czwartek po godz 10.

U JE. ministra rolnictwa: I. Liebiggasse 5, w środę i sobotę o godz. 10½ przed południem.

Do Lwowa.

U JE. marszałka kraj., codziennie od godz. 12 — 2, z wyjątkiem wtorku i piątku.

U JE. c. k. Namiestnika, co środy i niedziele od godz. 12.

U JE. prezydenta trybunału apelac. dra Tchórznickiego, codziennie od 12—1, z wyjątkiem wtorku (sesyi).

U prez. Wydziału kraj. (wice-marszałka) codziennie od 1—2, z wyjątkiem wtorku i piątku (dni sesyjne).
U wice-prezydenta kraj dyrekcyi skarbu Prokopowicza, codziennie od 12—1.

Odpoczynek niedzielny i ferye sądowe.

Nie wolno odbywać audiencyi w niedziele i w dzień Bożego Narodzenia. Na inne dni świąteczne wolno wyznaczać audiencye jedynie w razie, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem. Przy wyznaczaniu audiencyj sądowych należy baczyć na to, by nikt w uroczyste święto swego wyznania do jawienia się w sądzie używany nie był. Ferye sądowe rozpoczynają się 15-go lipca i trwają włącznie do 25 sierpnia. Do spraw feryalnych należą spory wekslowe, o prowadzenie rozpoczętej budowy, prowizoryalne, z kontraktów najmu i dzierżawy z przewoźnikami a gośćmi i podróżnymi, spory drobiazgowe, wnioski w sprawie wydania ograniczenia lub zniesienia tymczasowych zarządzeń, sprawy egzekucyjne, konkursowe, hipoteczne i karne. Oznaczenie także innych spraw spornych lub niespornych jako feryalnych należy do kierownika sądu lub przewodniczącego senatu.

Polskie kupieckie czasopisma fachowe.

Kupieckie czasopismo fachowe „Kupiec Polski“ dwutygodnik, Kraków Wolska 14, kwartalnie 2 K (jako bezpłatny dodatek dla abonentów: „Towaroznawstwo“ przez c. k. prof. Akad. handl. w Krakowie dra A. Bollanda).

„Kupiec“ Poznań ul. Wrocławska 19, dwutygodnik, kwartalnie 1 mk. 30 f.

„Przegląd Kupiecki“ Poznań, organ „Zjednoczenia Młodzieży“.

„Handlowiec“ Warszawa (organ pomocn. handl.).

„Patryotyzm polski przemysłowy“ handlowy, przem. i fabryczny, Warszawa, miesięcznik, 6 rs. rocznie.

Przepisy pocztowe i telegraficzne
obowiązujące w państwie austro-węgierskiem.

1. **Adres.** Każda przesyłka pocztowa musi być opatrzona dokładnym adresem odbiorcy i miejsca przeznaczenia. Do większych miast należy wymienić ulicę, numer domu i bliższe oznaczenie mieszkania. Na przesyłkach wysyłanych za granicę, wymienić należy kraj, powiat lub gubernię. Zwykłe przesyłki listowe „poste restante“ wolno adresować pojedynczemi literami lub liczbami. Adres na poleconych przesyłkach może być pisany atramentem, atramentowym ołówkiem, litografowany lub drukowany, jednak musi być dokładny. Na zwykłych przesyłkach może być pisany także zwykłym ołówkiem. Druki, próbki i wzory należy oznaczyć jako takie napisem „Druki“, „Próbki“, „Wzory“.

2. **Waga listów i pism** w Austryi, do Węgier, Bośnii, Hercegowiny i do Niemiec może wynosić do 250 gr. Listy i pisma do innych państw nie mają ograniczenia co do wagi. Druki, pisma peryodyczne i gazety w Austryi, do Węgier, Bośnii, Hercegowiny i do Niemiec mogą ważyć do 1 klg., a do innych państw do 2 klg. Próbki i wzory mogą ważyć do 350 gr. Złożone przesyłki t. j. razem druki i próbki w jednej przesyłce w Austryi, do Węgier, Bośnii, Hercegowiny i do Niemiec mogą ważyć do 350 gr. a do innych państw do 2 klg. Waga listów pieniężnych może wynosić najwyżej 250 gr. Listy wartościowe nie mają ograniczenia co do wagi. Pakiety pocztowe mogą ważyć 3 względnie 5 klg., zaś frachty pocztowe do 50 klg.

3. **Objętość** przesyłek listowych w Austryi, do Węgier, Bośnii, Hercegowiny i Niemiec nie jest ograniczoną. Do innych państw nie może przenosić 45 ctm. Objętość druków w formie rulonów może wynosić do 75 ctm. długości, a 10 ctm. średnicy; zaś próbki, wzory mogą mieć 30 ctm. długości, 20 ctm. szerokości, 10 ctm. wysokości, a w formie rulonów 30 ctm. długości i 15 ctm. średnicy. Karty koresp. mogą mieć 14 ctm. długości a 9 ctm. szerokości. Pakiety i frachty pocztowe w Austryi, do Węgier,

Bośnii, Hercegowiny i Niemiec co do objętości nie mają żadnego ograniczenia.

4. **Przedmiot.** Na listach zwykłych i poleconych przedmiotu zwykle się nie podaje. Na wszystkich innych przesyłkach, oraz na dotyczących adresach przesyłkowych podać należy dokładnie przesłany przedmiot. Artykuły spożywcze i gorące napoje do Krakowa i Lwowa podaje się według rodzaju, wagi, ilości i jakości drobiu lub innego ptactwa, rodzaju i ilości litrów gorących napojów t. j. spirytusu, wódki, wina i t. p. Przedmioty wysyłane za granicę muszą być bliżej oznaczone i opisane.

5. **Wartości** nie podaje się na przesyłkach listowych t. j. na zwykłych i poleconych listach, kartach korespondencyjnych, próbkach, wzorach, gazetach i czasopismach. Na listach pieniężnych i frachtach podaje się wartość w koronowej walucie. Na listach wartościowych i pakietach pocztowych za granicę wysyłanych podaje się wartość we frankach. Przy zamianie liczy się 1 K po 1 fr. 4 centimy, a 1 rubel po 2 fr. 66 centim. Wartość losów i obligacyj podaje się według kursu. Podana kwota nie powinna przewyższać rzeczywistej wartości przesyłki.

6. **Opakowanie i opieczętowanie.** Listy i pisma przesyła się w zamkniętych kopertach. Druki, gazety, czasopisma przesyła się pod opaską lub w otwartych kopertach. Próbki i wzory wysyła się w otwartych kopertach, torebkach, pudełkach i t. p. Płyny, tłuszcze i proszkowe towary przesyła się w zakorkowanych flaszkach lub w blaszanych pudełkach. Przedmioty szklanne i flaszki pakuje się do mocnych skrzynek, wypełnionych trocinami lub słomą. Płyny wolno również przesyłać w beczkach lub blaszankach. Pieniądze papierowe i dokumenty wartościowe przesyła się w kopertach, sporządzonych z mocnego papieru lub z płótna. Pieniądze papierowe i metalowe w większej ilości pakuje się w płótno, worki, skrzynki lub beczki. Materye wartościowe, jak jedwabne, koronki i t. p. pakuje się w nieprzemakalne płótno lub do skrzynki. Przedmioty mniejszej wartości pakuje się w mocny papier. Przedmioty wartościowe pakuje się w płótno lub w skrzynki. Listy pieniężne i pakiety

z podaną wartością pieczętuje się mocnym lakiem i wyraźną pieczęcią.

7. **Adres przesyłkowy.** Do każdego pakietu dodaje się adres przesyłkowy, opatrzony tym samym adresem odbiorcy, jaki na pakiecie podano. W Austryi, do Węgier, Bośnii i Hercegowiny do pakietów używa się krajowych adresów przesyłkowych, zaś do zagranicznych pakietów używa się zagranicznych adresów przesyłkowych. Pod jednym adresem przesyłkowym wolno wysłać do tego samego adresata trzy pakiety. Jednak z jednym adresem przesyłkowym nie wolno przesyłać pakietów wartości poniżej 100 kor. i powyżej 100 kor., pakietów workowych i luźno idących, pakietów opłatnych i nieopłatnych. Przy przesyłkach do Włoch dodaje się do każdego pakietu osobny adres przesyłkowy. Do pakietów za granicę wysyłanych, oprócz adresu przesyłkowego dodaje się deklaracye cłowe i statystyczne. Deklaracye statystyczne dodaje się również do pakietów, wysyłanych do Węgier.

8. **Listy zwykłe dworcowe i awiza kolejowe.** Listy zwykłe mogą być opłacone lub nieopłacone. Jednak listy, adresowane do urzędów, uwolnionych od opłaty, muszą być przez nadawcę opłacone.

Listy dworcowe. Adresat za miesięczną opłatą 10 kor. może odbierać listy lub gazety od nadawcy wprost na dworcu kolejowym z pewnego oznaczonego pociągu Listy takie muszą pochodzić od jednego i tego samego nadawcy.

Awiza kolejowe, noty kolejowe i t. p. przesyła się do adresatów pocztą. Zarząd kolejowy awiza kolejowe opłaca sześćhalerzowemi markami i tę opłatę zalicza odbiorcy do zapłaty. Urzędy pocztowe doręczają awiza kolejowe za potwierdzeniem odbioru w książce awizowej.

Listy pilne (express). Jeżeli nadawca sobie życzy, aby list został zaraz po przyjściu doręczony adresatowi, ma być adresowany d o k ł a d n i e t. j. zawierać imię i nazwisko, tudzież mieszkanie adresata (ulica i numer) oraz nadawca winien napisać na kopercie u dołu „doręczyć zaraz przez umyślnego posłańca“ („Express“). Listy pilne w porze nocnej, po-

między godziną 10 wieczór a 6 rano, wcale nie są doręczane, jeżeli zaś nadawca życzy sobie, żeby list taki był komu w nocy doręczonym, to musi to na liście uwidocznić słowami: „i w nocy doręczyć" (auch nachts zustellen). Na odwrotnej stronie listu musi być adres nadawcy napisany.

Listy pilne mogą być polecone lub nie i muszą być opłacone, a opłata wynosi 30 h., oprócz opłaty zwykłej za list, a jeżeli zaś adresat mieszka w miejscu, nie należącem do okręgu doręczeń, natenczas za każde $7^1/_2$ kilometra odległości od urzędu pocztowego, ma dopłacić posłańcowi w Austryo-Węgrzech 1 kor., z czego odtrąca się już zapłacone 30 h., jeżeli zaś adresat nie chce przypadającej kwoty dopłacić, natenczas nie doręcza mu się tego listu, lecz zwraca się do miejsca nadania z uwagą, że adresat dopłaty uiścić nie chciał. Należytość uiszcza się przylepianiem marek odpowiedniej wartości. Listów w miejscu doręczyć się mających jako „Express" posyłać nie można. Do Niemiec można posyłać listy „Express" na koszta adresata. Należytość „Expressową" muszą nawet i wszelakie urzęda opłacać.

9. **Karty korespondencyjne** służą do pisania mniejszych doniesień. Przednia część karty służy wyłącznie do napisania adresu, odbiorcy i nadawcy. Na odwrotnej stronie karty pisze się korespondencye. Jednak w Austryi, do Węgier, Bośnii i za granicę na kartkach z widokami może być użytą połowa przedniej lewej części karty do korespondencyi.

Karty korespondencyjne mają być opatrzone napisem „Karta korespondencyjna". W wewnętrznym obrocie Austryi wolno wysyłać karty korespondencyjne również bez napisu. Karty, które mają być wysyłane jako druki za opłatą 3 halerzy, muszą być opatrzone napisem „Druki". Na takich kartach napis „Karta korespondencyjna" musi być opuszczony lub przekreślony.

Karty z widokami, opatrzone napisem „Druki", na których umieszczono korespondencye niedozwoloną na drukach, wykluczone są od przesłania. Karty z przyczepionemi próbkami i wzorami, mogą zawierać doniesienia tylko przy próbkach dozwolone. Karty

korespondencyjne może nadawca sam sporządzać, jednak takie karty muszą się zgadzać z urzędowemi co do rozmiarów i jakości papieru. Karty sprzeciwiające się powyższym przepisom, uważa się, jak niedopłacone listy.

10. **Druki.** Za zniżoną opłatą wolno przesyłać pocztą listową: druki, fotografie, rysunki, plany, nuty, i t. d. sporządzone zapomocą druku, litografii lub w inny mechaniczny sposób. Pisma, piórem lub maszyną napisane i w mechaniczny sposób odbite, a co najmniej w 20 egzemplarzach nadane, można również za zniżoną opłatą wysyłać. Jednak zwykłych pism, maszyną do pisania sporządzonych, po zniżonej opłacie przesyłać nie wolno. Z drukarni, po zniżonej opłacie z przesyłanymi drukami nie wolno wysyłać listów, ani żadnej korespondencyi. Podane poniżej notatki jako nie mające charakteru korespondencyi, wolno na drukach umieszczać, a mianowicie:

1. Firmę i mieszkanie nadawcy.
2. Dzień wysłania i podpis nadawcy.
3. Na zaproszeniach i wezwaniach podanie nazwiska zaproszonego, dzień, miejsce i cel zebrania.
4. Na kartach wizytowych przesłanie pozdrowienia,· życzenia, podziękowania, najwyżej w 5-ciu słowach.
5. Podkreślić drukowane słowa w celu zwrócenia uwagi. Przekreślić lub podkreślić w cennikach zamówione przedmioty.
6. Zmienić cyfry lub wypisać nazwiska ajentów w cennikach.
7. Poprawić błędy drukarskie w korektach lub w drukach.
8. Dodać rękopisy do korektur.
9. Dołączyć rachunek do druków.

Z napisem „Druki“ po zniżonej opłacie nie wolno przesyłać drukowanych kart upominających lub rachunków, w których treści wpisano ręką datę konta i zapadłą kwotę. Nadawcze urzędy w razie spostrzeżenia, mają takie przesyłki zwracać nadawcy jako niedozwolone. Również oddawcze urzędy mają je

zwracać do nadawców z podaniem przyczyny. G. D. R. 1905 Nr. 36.

Druki, w których oprócz powyżej wspomnianych dopisków umieszczono korespodencyę, są wykluczone od przesyłania pocztą, a zatem kartki ilustrowane z napisem „Druki“, na których korespondencyę umieszczono, wykluczone są od przesyłania pocztą.

11. **Gazety, cenniki, katalogi i t. p.** W Austryi i Węgrzech mogą redakcye, księgarze, fabrykanci, kupcy i inni przedsiębiorcy wysyłać gazety, druki, cenniki, katalogi i t. p. za zniżoną opłatą, jeżeli te druki:

1. Regularnie są wydawane (najmniej cztery razy do roku) i na pocztę nadawane.

2. Jeżeli oznaczone są jako druki peryodyczne. (Oznaczenie, podanie terminu wydawania i t. p.) Gazety i druki, wydawane więcej razy tygodniowo i jako peryodyczne pisma oznaczone, opłaca się, bez względu na wagę, jedną 2 hal. marką gazetową. Czasopisma i druki, wydawane raz tygodniowo, a co najmniej 2 razy miesięcznie, opłaca się aż do wagi 250 gr. 2 h. marką gazetową. Jeżeli waga egzemplarza 250 gr. przewyższa, płaci się za każde następne 100 gr. po jednej 2 h. marce gazetowej. Czasopisma i druki rzadziej niż dwa razy w miesiącu wydawane, opłaca się za każde 100 gr. jedną marką gazetową po 2 h Czasopisma, wydawane rzadziej niż 4 razy do roku, opłaca się jako zwykłe druki. Gazety, czasopisma, których waga 1 kg. od numeru przekracza, muszą być jako pakiety wozowe (frachty) nadane. Czasopisma bez dodatków pomiędzy Austryą a Węgrami, wolno nadawać tylko do 500 gr. Marki gazetowe służą do opłaty gazet i czasopism, tylko w Austryi i do Węgier. Do innych państw gazety i czasopisma muszą być opłacane zwykłemi markami pocztowemi, Reklamacye o brakujące gazety i t. d. wysyła się bezpłatnie wprost do redakcyj w otwartych kopertach.

Opłata za *dodatki do gazet* w Austryi, Bośnii i Hercegowinie wynosi za każdy dodatek do 10 gr. $^1/_3$ h., do 20 gr. $^2/_3$ h., do 30 gr. 1 h. — waga dodatku dozwolona jest tylko do 30 gr.; ułamki halerza zaokrągla się na całego halerza. Do Węgier zaś

opłata wynosi za każde 100 sztuk do wagi 25 gr. — 1 kor. Waga *dodatku* do Węgier nie może 250 gr. przekraczać.

12. **Próbki i wzory** można wysyłać za opłatą zniżoną. Do próbek i wzorów wysyłanych za zniżoną opłatą nie wolno dołączać pism ani korespondencyj. Poniżej podane notatki jako nie mające charakteru prywatnej korespondencyi wolno umieszczać na próbkach i wzorach:

1. Podpis nadawcy, podanie firmy adresu, znaku handlowego i fabrycznego.
2. Podanie ceny, ilości, wagi, miary.
3. Podanie pochodzenia, czasu zbioru, rodzaju, nazwisk chodowcy przy nasionach.

13. **Dokumenty.** W Austryi, do Węgier, Bośni, i Hercegowiny niema zniżonej opłaty od przesyłek dokumentów. Dokumenty, tj. pisma, akta sądowe, rachunki, listy frachtowe, nuty pisane, rękopisy itp. wolno wysyłać po zniżonej opłacie do zagranicznych krajów. Do dokumentów za zniżoną opłatą przesyłanych nie wolno dołączać pism ani korespondencyi.

14. **Rekomendacya.** Listy, karty korespondencyjne, druki, gazety, próbki, wzory i dokumenty można nadawać jako polecone za rewersem lub książką nadawczą.

Na poleconych przesyłkach musi być podany dokładny adres odbiorcy. Przesyłki adresowane pojedynczemi literami lub cyframi nie mogą być rekomendowane. Adres na poleconych przesyłkach pisze się atramentem. Może on być także drukowany, litografowany, lub pisany atramentowym ołówkiem. Polecone przesyłki można nadawać za rewersem zwrotnym, Polecone przesyłki muszą być przez nadawcę opłacone. Wyjątkowo do Niemiec wolno polecone przesyłki nadawać nieopłacone.

Doniesienie o doręczeniu. Nadawca poleconego listu w obrocie wewnętrznym w Austryi, może zażądać, by o nadejściu tegoż listu, do miejsca przeznaczenia, powiadomionym został. Za takie urzędowe powiadomienie, musi nadawca z góry zapłacić oprócz zwykłej opłaty i rekomendacyi, jeszcze dodatkową nale-

żytość w kwocie 25 hal. — na liście zaś należy oznaczyć litery R. E.

15. **Przekazy pocztowe** wystawia się w walucie kraju przeznaczenia np. w Austryi do Węgier, Bośni, Hercegowiny i Czarnogóry w koronach i halerzach, do Francyi, Monaco, Szwajcaryi, Włoch we frankach i centimach, do Niemiec w markach i fenigach, do Rosyj w rublach i kopiejkach i t. d. W Austryi urzędy pocztowe obliczają obce waluty na przekazach podane według stałego kursu na koronową walutę i przyjmują na przekazy pieniężne tylko w koronowej walucie. Waluty i kwota do jakiej przekazy można wysyłać podane są w taryfie przekazów. Do wystawiania przekazów w Austryi, do Węgier, Bośnii i Hercegowiny używa się krajowych blankietów a w obrocie zagranicznym, zagranicznych blankietów przekazowych. Na odcinkach przekazów do Anglii, Ameryki i Rosyi nie wolno umieszczać żadnej korespondencyi. Telegraficzne przekazy w Austryi wolno wysyłać do wsystkich urzędów pocztowych. Na przekazach adresowanych do urzędów pocztowych, gdzie niema telegrafu, podaje się obok urzędu pocztowego także oddawczą stacyę telegrafu rządowego. Do Węgier, Bośni i Hercegowiny przyjmuje się telegraficzne przekazy tylko do miejsc, gdzie są stacye telegrafu. Telegraficzne przekazy można wysyłać do Anglii, Belgii, Bułgaryi, Danii, Egiptu, Francyi, Monaka, Japonii, Luksemburgu, Holandyi, Niemiec, Norwegii, Portugalii, Rumunii, Szwecyi, Serbii, Tunisu i do Włoch.

Termin ważności przekazów ograniczono w obrocie z krajami europejskimi na 1 miesiąc, z za europejskiemi na 5 miesięcy, po upływie miesiąca wpłaty.

16. **Zlecenia pocztowe** służą do ściągania dłużnych kwot za pośrednictwem urzędów pocztowych, Do wystawienia zlecenia używa się blankietu z napisem „Zlecenie pocztowe", w którem podać należy dokładny adres wysyłającego i adres dłużników. Dłużną kwotę należy podać w zleceniu i w dokumencie, w walucie kraju przeznaczenia. Jako dokumenty mogą być uważane: rachunki, przekazy kupieckie, weksle, papiery dłużne, kwity, kupony itp. Za pomocą jedne-

go zlecenia można wysłać dokumenty dłużne do pięciu dłużników. Kraje do których wolno wysyłać zlecenia są: Austrya, Węgry, Bośnia, Hercegowina 1000 Kor., Belgia 1000 Fr., Egipt 1000 Fr., Francya, Monako, Algier 1000 Fr., Holandya 480 gld. hol. Luksemburg 1000 Fr., Niemcy 800 Mk., Norwegia 720 kor. skand., Rumunia 1000 Lei, Szwecya, Dania 720 kor. skand., Szwajcarya 1000 Fr., Turcya 1000 Fr., Serbia 1000 Fr., Włochy 1000 Fr. Zlecenia adresuje się do urzędów pocztowych oddawczych i nadaje jako polecone przesyłki. W uwadze zlecenia, które ma być zaraz zwrócone obok podanego dnia zapłaty pisze się notatkę „natychmiast zwrócić“ (sofort retour). Oddawcze urzędy ze ściągniętej kwoty zlecenia potrącają opłatę od przekazu i należytość za ściągnienie od każdego dłużnika 10 h., a resztę przekazem odsyłają nadawcy.

17. **Listy pieniężne** można przesyłać w Austryi do Węgier, Bośnii, Hercegowiny, Niemiec, Grecyi, Szwajcaryi i Turcyi. W listach pieniężnych wolno przesyłać pieniądze papierowe i metalowe, papiery wartościowe i dokumenty. Listy pieniężne mogą ważyć 250 gr. Wysokość wartości listów pieniężnych nie jest ograniczoną. W Austryi, do Węgier, Bośnii i Hercegowiny można nadawać listy pieniężne prywatne z banknotami austryackimi celem urzędowego przeliczenia i opieczętowania przez urząd pocztowy. Listy pieniężne od innych państw mają być przez nadawcę zapakowane. Listy pieniężne można posyłać także jako pilne (Express), należytość 30 hal.

18. **Listy wartościowe** można wysyłać do Anglii, angielskich kolonij, Argentyny, Belgii, Bułgaryi, Ceylonu, Chile, Danii, Egiptu, Francyi, Kamerunu, Luksemburgu, Hiszpanii, Holandyi, Norwegii, Portugalii, Rumunii, Rosyi, Szwecyi, Szwajcaryi, Serbii, Tangeru, Tripolisu, Tunisu, Turcyi i Zanzibaru. W listach wartościowych nie wolno przesyłać: monet, złotych, srebrnych i metalowych wyrobów, drogich kamieni, przedmiotów ocleniu podlegających i zabronionych losów. Listy wartościowe nie mają ograniczenia co do wagi. Listy wartościowe muszą być przez nadawcę opieczętowane i przy nadaniu

opłacone. Wartość listów wartościowych podaje się we frankach i centimach.

19. **Pakiety i frachty pocztowe.** Przesyłki wozowe do 3 względnie 5 klgr. wagi nazywają się „pakietami pocztowymi“ (colis postaux), przesyłki zaś wozowe od 5-ciu do aż do 50 klgr. wagi nazywają się frachtami pocztowymi. W pakietach i frachtach nie wolno przesyłać: przedmiotów łatwo zapalnych, gryzących płynów, dynamitu, prochu strzelniczego, kapsli, zapałek, ogni sztucznych, fosforu, nafty, siarki, sadzy i innych łatwo zapalnych przedmiotów. Do Niemiec nie wolno wysyłać kiełbas i mięsa w hermetycznie zamkniętych naczyniach. Jednak wędliny w całości niesiekane, jak szynkę, wędzonkę i t. p. pakowane w koszach lub płótno wolno do Niemiec wysyłać. W pakietach pocztowych do Węgier i za granicę wysyłanych nie wolno przesyłać korespondencyj.

20. **Przesyłki powziątkowe,** za które urząd pocztowy przyjmuje na siebie obowiązek ściągnięcia kwoty przez nadawcę oznaczonej i wypłacenia ściągniętej kwoty nadawcy zowią się „powziątkowemi“ (Nachname).

a) Listowne przesyłki można przesyłać za powziątkiem do następujących krajów: Austrya, Węgry, Bośnia, Hercegowina do 1000 Koron, Belgia 1000 Fr. Chile, 200 Pesos, Francya, Monako, Algier 1000 Fr., Holandya 500 Guld. hol., Japonia 400 Jen, Luksemburg 1000 Fr., Niemcy 800 Marek. Norwegia 720 kroner skand. Szwecya 720 kron. skand. Szwajcarya 1000 Fr., Tunis 1000 Fr., Turcya 1000 Fr., Włochy 1000 Fr.

b) Pakiety pocztowe: Austrya, Węgry, Bośnia, Hercegowina 1000 K., Belgia 1000 K., Dania 1000 K., Egipt 1000 K., Finlandya 500 K., Francya 1000 K., Holandya 1000 K., Hiszpania 1000 K., Luksemburg 1000 K., Bułgarya 500 K., Madejra 500 K., Niemcy 1000 K., Norwegia 1000 K., Portugalia 500 K., Rumunia 500 Grecya 1000 K., Szwecya 1000 K., Szwajcarya 1000 K., Serbia 1000 K., Tripolis 1000 K., Tunis 500 K., Turcya, Włochy 500 K., Ameryka zjedn. stany 1000 K.

c) Frachty pocztowe: Austrya, Węgry, Bośnia, Hercegowina 1900 K., Anglia 1000 K., Belgia 1000 K.,

Czarnogóra 1000 K., Dania 500 K., Francya 1000 K., Grecya 500 K., Holandya 1000 K., Luksemburg 1000 K., Niemcy 1000 K.. Norwegia 1000 K., Portugalia 500 K., Rumunia 500 K., Szwecya 1000 K., Szwajcarya 1000 K., Ameryka półn. stany zjedn. 1000 K.

Na przesyłkach powziątkowych listowych podaje nadawca w górnej części przesyłki swój dokładny adres, poniżej adresu kwotę powziątku w walucie kraju przeznaczenia, np. do Niemiec w markach i fenigach, wreszcie podaje się adres odbiorcy i miejsce przeznaczenia. W miejscu przeznaczenia po doręczeniu przesyłki potrąca się z kwoty powziątkowej opłatę od przekazu i należytość 10 hal. za ściąganie, a resztę odsyła się nadawcy przekazem. Przesyłki listowe i pakiety powziątkowe bez wartości do 250 gr. nadaje się jako polecone przesyłki powziątkowe. Do pakietów i frachtów powziątkowych dodaje się adres przesyłkowy z dołączonym przekazem powziątkowym. Kwotę powziątku na przekazie podaje nadawca zawsze w koronach i halerzach poniżej kwoty powziątku podaje nadawca swój własny adres. Przesyłki powziątkowe należy oznaczyć napisem „Powziątek" (Nachname Remboursement). Obok napisu „powziątek" pisze się kwotę powziątku, oraz adres nadawcy, jakoteż dokładny adres odbiorcy i miejsce przeznaczenia. Kwota powziątku nie oznacza wartości przesyłki.

21. **Telegramy.** Każdy telegram musi być napisany wyraźnie i czytelnie. Telegramy pisze się atramentem lub atramentowym ołówkiem. W telegramie używa się tylko cyfr arabskich. W adresie, który ma być napisany dokładnie, podaje się stacyę telegrafu jako ostatnie słowo. Wszelkie dopiski i skreślenia ma nadawca potwierdzić swoim podpisem. Wszystko co nadawca w telegramie napisze, podlega oszacowaniu i opłacie, przecinków nie liczy się i nie przesyła. Podobnie nie liczy się znaków rozdzielenia, apostrofów i łączników. Podkreślenia, klamry, cudzysłowa i pojedynczo stojące litery lub cyfry liczy się jako pojedyncze słowa. Kropki, przecinki, spójniki i znaki dzielenia, w grupie cyfr lub liter stojące liczy się za jednę literę lub cyfrę. Długość słowa w zwykłej mo-

wie może wynosić do 15 liter. Każdą grupę do 5-ciu liter liczy się za jedno słowo. W telegramach o umówionej mowie długość słowa może wynosić najwyżej 10 liter. W adresie telegramu stacyę oddawczą telegraficzną nawet z bliższem określeniem, jakie podano w spisie urzędów telegraficznych liczy się za jedno słowo. Poszczególne rodzaje telegramów oznacza się słowami lub znakami konwencyonalnymi. Znaki konwencyonalne pisze się pomiędzy dwukreskami i liczy się jako pojedyncze słowo.

D. Pilne telegramy mają pierwszeństwo przed innymi telegramami i podlegają potrójnej opłacie zwykłego telegramu.

PR x. Odpowiedź zapłacona **x** słów, lub Pilna odpowiedź zapłacona **x, PRDx.** Jeżeli nadawca opłaca odpowiedź musi podać ilość zapłaconych słów cyframi.

TC. Kolacyonowanie. Za opłatą 1/4 części należytości zwykłej opłaty telegramu, może nadawca żądać powtórzenia telegramu przez stacyę odbierającą.

PC. Telegraficzne potwierdzenie odbioru, Pilne telegraficzne potwierdzenie odbioru **PCD.** Pocztowe potwierdzenie odbioru telegramu **PCP.** Za telegraficzne potwierdzenie odbioru opłaca się telegram o pięciu słowach. Za pilną odpowiedź odbioru telegramu opłaca się potrójną należytość telegramu o pięciu słowach. Za pocztowe potwierdzenie odbioru telegramu w Austryi, do Węgier, Bośni i Hercegowiny opłaca się 55 h. a do innych państw 50 halerzy.

FS. Nadesłane telegramy. Nadawca może zapłacić za nadesłanie telegramu do następnej stacyi. Za dalsze nadesłanie należytość opłaca odbiorca.

J. lub „Jour“ oznacza telegramy, których w nocy nie należy doręczać. One mają być doręczane w dzień.

RO. Telegramy, które otwarte doręczone być mają.

MP. Telegramy, które do własnych rąk doręczone być mają.

TM x. Telegramy o kilku adresach. Nadawca może wysyłać telegram do 100 słów z kilkoma adresami. Za każdy następny adres opłaca po 50 h.,

a przy pilnych telegramach po 1 K. Telegram o kilku adresach może być wysłany tylko do jednej i tej samej stacyi.

XP. Posłaniec zapłacony. **XPFrx.** Posłaniec zapłacony x franków.

XPT. Posłaniec zapłacony, o wysokości opłaty telegraficznie zawiadomić.

XPP. Posłaniec zapłacony, o wysokości opłaty pocztą zawiadomić.

PR. Pocztą rekomendowano. Jeżeli telegram ma być wysłany pocztą jako polecony list.

GP. posterestante.

GPR. Posterestante rekomandowano.

TR. Telegraf restante.

Z. Telegram gazetowy. W Austryi i Węgrzech wynosi opłata w nocnych wolnych godzinach za 500 słów telegramu gazetowego 10 K. za każde następne 100 słów 2 K. Telegramy gazetowe o więcej adresach są niedozwolone.

22. **Nadawanie przesyłek.** Zwykłe przesyłki listowe wrzuca się do skrzynek listowych. Przesyłki za rewersem nadaje się w urzędzie pocztowym. Przesyłki polecone, przekazy, listy pieniężne i pakiety można nadawać za pomocą książki nadawczej. Książki nadawcze mniejsze kosztują po 40 h., a większe po 60 h. Książki nadawcze urządzone są do kopiowania. W celu otrzymania kopii wkłada się pomiędzy pierwszą a drugą kartkę książki papier indygowy, za pomocą którego odbija się kopię oryginalnego pisma. Do pisania w książce używa się ołówka atramentowego. Odwrotna strona kopii służy do nalepiania rewersów nadawczych pojedynczych przesyłek. W książce wpisuje się za każdym razem przekazy na osobnej karcie, a inne przesyłki stosownie według oddziałów nadawania także na osobnych kartach. Za pomocą książki wolno również pojedyncze przesyłki nadawać.

Telegramy nadaje się bez rewersu nadawczego. Rewers nadawczy na telegram na żądanie wydaje się za opłatą 18 h.

Przesyłki, do nadania i wysłania przeznaczone mają być odpowiednio opakowane, opieczętowane, i potrzebnymi dokumentami zaopatrzone. Jeżeli prze-

syłki mają być olepione markami, ma nadawca marki na listach, przesyłkach listowych, przekazach na adresach przesyłkowych w przepisanem miejscu sam nalepić. Nadawca na podstawie dowodu nadania, lub książki nadawczej, ma prawo żądać reklamacyi, względnie wynagrodzenia zgubionej przesyłki.

23. **Doręczanie przesyłek.** Zwykłe przesyłki listowe doręcza się adresatom lub ich domownikom bez potwierdzenia odbioru i bez legitymacyi. Przesyłki, za rewersem nadane, doręcza się za potwierdzeniem odbioru adresatowi lub jego pełnomocnikowi. Przesyłki „posterestante“ obowiązany jest adresat sam w urzędzie pocztowym odbierać.

Legitymacya. Adresat osobiście nie znany obowiązany jest wylegitymować się tj. wykazać tożsamość swojej osoby za pomocą paszportu, karty legimacyjnej, karty przynależności, książki służbowej, robotniczej, podatkowej, wojskowej, legitymacyi kolejowej itp. Daty legitymacyi, oraz miejsce wydania tejże, mają być na rewersie oddawczym zanotowane.

Poręczenie. Jeżeli adresat niema legitymacyi, może być przesyłka doręczoną także za poręczeniem tożsamości odbiorcy. Świadek, poręczający tożsamość osoby ma podpisać na rewersie odbiorczym swoje imię i nazwisko i dodać pod swym podpisem notatkę „jako świadek“.

Pełnomocnictwo. Adresat może do odbioru swych przesyłek upoważnić inną osobę. W tym celu obowiązany jest wystawić tej osobie pełnomocnictwo. Do wystawienia pełnomocnictwa używa się druku nr. 74, który na poczcie bezpłatnie otrzymać można Podpis adresata na pełnomocnictwie może być legalizowany notaryalnie, sądownie lub przez urząd pocztowy. Pełnomocnictwo i legalizacya podpisu adresata na pełnomocnictwie pocztowem są wolne od stempla. Pełnomocnictwa muszą być złożone w urzędzie pocztowym i tychże nie zwraca się adresatom. Przesyłki do 100 K. wartości w razie nieobecności adresata lub jego pełnomocnika może listonosz doręczyć domownikom adresata. Jeżeli adresat zastrzegł sobie odbiór przesyłek do 100 K., lub gdy na przesyłce w adresie podano notatkę „do własnych rąk adresata“ doręcza

również przesyłki poniżej 100 K. wartości tylko samemu adresatowi lub jego pełnomocnikowi.

Przesyłki za rewersem zwrotnym doręcza się samemu adresatowi lub jego pełnomocnikowi. Przesyłki listowe zwykłe i polecone, nadeszłe po śmierci adresata, jego rodzinie. Jednak pisma urzędowe, nadeszłe po śmierci adresata zwraca się do miejsca nadania.

Pisma cywilne sądowe podlegają w miejscu opłaceniu 6 h., a pisma sądów zamiejscowych do 50 gr. 10 h., a nad 50 gr. 20 h. Pisma sądowe w sprawach karnych za niebieskim rewersem zwrotnym doręcza się adresatom do własnych rąk. Pisma sądowe w cywilnych sprawach za rewersem zwrotnym żółtym lub niebieskim doręcza się adresatowi lub jego pełnomocnikowi. Pisma sądowe za rewersem białym w sprawach cywilnych i karnych doręcza się adresatowi, a w razie jego nieobecności także jego domownikom.

Niedoręczone pisma w sprawach karnych z podaniem powodu zwraca się zaraz do dotyczących sądów, zaś pisma sądowe w sprawach cywilnych pozostawia się 14 dni w urzędzie pocztowym, gdzie mogą być przez adresata odebrane.

24. **Opłata za doręczenie.** Za doręczenie przesyłek obowiązany jest adresat zapłacić:

za przekaz z kwotą do 1000 K. . . . 6 h.
za list pieniężny do 1000 K. . . . . 10 h.
za list pieniężny nad 1000 K. . . 20 h.
za pakiet do 5 klgr. . . . . 10 h.
za pakiet nad 5 klgr. . . . . 20 h.

Jeżeli jest więcej pakietów do tego samego adresata, opłaca się za najcięższy pakiet 20 hal. a za wszystkie dalsze po 10 h. Za doręczenie awiza na nadeszły list pieniężny lub pakiet opłaca się 4 hal. Jeżeli więcej posyłek do jednego listu frachtowego należy, to awizo pobiera się za każdą posyłkę z osobna.

Za oclenie lub interwencyę przesyłki podlegającej opłacie akcyzowej, opłaca się po 20 h. Za oclenie i doręczenie pakietu pocztowego opłaca się 25 h.

25. **Opłata skrytki pocztowej.** Adresat może zastrzedz sobie odbiór przesyłek w urzędzie poczt. Oświadczenie zastrzeżenia odbioru przesyłek ma wy-

stawić na druku nr. 66., który w urzędzie poczt. może otrzymać. Za odbieranie przesyłek listowych obowiązany jest adresat opłacać miesięcznie po 2 korony, wraz z przekazem 3 korony.

Za odbieranie pakietów w urzędzie pocztowym opłaca się miesięcznie po 6 Koron. Adresat, który płaci skrytkowe od pakietów, ma prawo żądać bezpłatnie skrytki na listy i przekazy pocztowe.

Oprócz tej opłaty obowiązany jest adresat opłacić za każdy awizowany adres przesyłkowy po 4 h. za każdą do 48 g. po zaawizowaniu nie odebraną przesyłkę, należytość składową od każdej przesyłki 5 h.

Pocztowe kasy oszczędności. Niemal wszystkie pocztowe urzędy austryackie przyjmują wkładki począwszy od 1 kor., na które wydają bezpłatnie książeczki. Kwoty wyżej 2 kor., procentuje się wedle stopy 3%. Wkładki do wysokości 40 kor. można podjąć natychmiast w jakimkolwiek urzędzie pocztowym, wyższe zaś wkładki wolno odbierać tylko za asygnatą urzędu kas pocztowych oszczędności we Wiedniu, dokąd należy wprzód wypowiedzenie przesłać. Celem ułatwienia zabrania kwot mniejszych niż 1 kor., służą karty oszczędności po 10 h., na które częściowo nalepia się zwykłe znaczki pocztowe, które nie mogą być dziurkowane. lecz zupełnie czyste, a gdy wartość ich wyniesie 1 kor., przyjmuje się je jako gotówkę i wydaje książeczkę kasy oszczędności. Na wkładkę zwyż 100 kor. wydaje centralny zarząd kas pocztowych w Wiedniu potwierdzenie, które winno się zachować, a gdyby takowe nie nadeszło, należy je reklamować. Jednej osobie nie wolno mieć więcej jak jedną książeczkę kasy oszczędności, równie wkładka nie może przenosić 2000 kor.

Nowe rozporządzenia, które weszły w życie z dniem 1 października 1907. Normalna waga listów zagranicznych zostaje podwyższona. Portoryum wynosić będzie 25 hal. za pierwsze 20 gramów, a 15 hal. za każde następne 20 gramów. Można też będzie z góry frankować odpowiedź na listy zagraniczne z wyjątkiem Czarnogóry, Rosyi, Portugalii, Serbii, Mianowicie sprzedawane będą tak zwane kupony na odpowiedź *(Antwortschein, Couponsrépons)* i ktoś

wysyłając na przykład list do Anglii, dołączy do niego ów kupon, odbiorca zaś listu w Anglii wymienia go sobie w urzędzie pocztowy na zwykłą markę pocztową wartości 25 h. i zafrankuje nią odpowiedź. Kupony te sprzedaje urząd pocztowy po 28 h. za sztukę.

Rozporządzenie Minist. handlu o markach na cele dobroczynne. Wedle rozporządzenia Ministerstwa handlu wolno na stronie adresowej listów i kart korespondencyjnych przylepiać t. zw. marki na cele dobroczynne, marki narodowe, Towarzystwa Szkoły ludowej i t. p. Karty takie odtąd nie będą traktowane jako listy i będą wolne od opłaty uzupełniającej.

Również drukowane kartki prywatnego nakładu, odpowiadające wielkością i formą kartom korespondencyjnym, podlegać będą odtąd opłacie jak druki; należy jednak napis „karta korespondencyjna“ lub „karta pocztowa“ przekreślić, a natomiast napisać: „Druk“.

Czeki.

Każdy może przystąpić do tak zwanego obrotu czekowego pocztowej kasy oszczędności, czyli stworzyć sobie konto czekowe w tej kasie.

Każdy posiadacz konta czekowego otrzymuje blankiety zielone, za pomocą których może ktokolwiek w jakimkolwiek urzędzie pocztowym złożyć na rzecz jego sumę nieograniczoną.

Sposobu tego używają wszystkie instytucye bankowe i handlowe, a jest on o tyle wygodniejszym od przekazów, że kosztuje taniej niż przekaz i można za pomocą czeku posłać sumę nieograniczoną. Na blankiecie takim, który na przykład jakiś bank wydaje bezpłatnie swemu dłużnikowi, pisze się kwotę, którą posyłamy, nadto imię i nazwisko płacącego. Blankiet ten oddaje się wraz z pieniądzmi na poczcie. Urzędnik potwierdza na kuponie odbiór pieniędzy, odcina go i wręcza nadawcy.

Kupon należy przechowywać, jak recepis, gdyż stanowi on dowód posłania pieniędzy,

Reklamacye.

Jeżeli nadawca chce dowiedzieć się o prawidłowem doręczeniu lub o losie przesyłki, nadanej za recepisem, musi wnieść reklamacyę.

Termin do wniesienia reklamacyi w Austryi i w obrocie z Niemcami wynosi 6 (sześć) miesięcy od dnia nadania przesyłki.

W obrocie z Węgrami i zagranicą wynosi termin reklamacyjny jeden rok.

Reklamacyę można wnieść w każdym urzędzie pocztowym, za okazaniem rewersu nadawczego, lub książki pocztowej nadawczej.

Także można wnieść reklamacyę pisemną lub ustną wprost do c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów. Przy wniesieniu pisma reklamacyjnego do Dyrekcyi pocztowej, jest wskazanem dokładnie podanie znamion i daty nadania przesyłki lub doręczenie dowodu nadania.

Za reklamacyę uiszcza się 25 halerzy.

Po nadejściu odpowiedzi na reklamacyę urząd pocztowy zawiadamia reklamanta osobnem pismem urzędowem o wyniku reklamacyi.

Reklamacye wnoszone do redakcyi czasopism są zupełnie bezpłatne. Można je wnosić na ćwiartce papieru, złożonej we dwoje lub w kopercie niezamkniętej.

Odpowiedzialność Zakładu pocztowego.

W razie zaginięcia listu poleconego przyznaje Zakład pocztowy nadawcy wynagrodzenie 50 koron, względnie za listy polecone zagraniczne 50 franków.

Wypłata odszkodowania następuje po stwierdzeniu zaginięcia listu poleconego do rąk nadawcy, który wykaże się dowodem nadania (recepisem nadawczym lub pocztową książką nadania) i który w przepisanym terminie list reklamował.

Nadawca i odbiorca winni przedłożyć oświadczenie, że listu reklamowanego nie otrzymali.

Wypłata wynagrodzenia za zaginiony list polecony może nastąpić do rąk adresasata tylko wtedy,

jeżeli nadawca legalną cesyą swe prawa przeleje na odbiorcę.

Ponieważ wypłata wynagrodzenia może nastąpić tylko za zwrotem recepisu nadawczego, zaleca się staranne przechowywanie tych dokumentów.

Zakład pocztowy nie przyjmuje odpowiedzialności za opóźnianie listów w transporcie lub doręczeniu, chociażby to opóźnienie wynikło z winy funkcyonaryuszów pocztowych.

Także nie odpowiada Zakład pocztowy za przesyłane w listach poleconych kwoty pieniężne.

W razie opóźnienia terminu reklamacyjnego traci nadawca prawo do żądania wynagrodzenia za przesyłkę poleconą.

Nadto przyznaje Zakład pocztowy wynagrodzenie za zaginiony, uszkodzony pakiet lub za ubytek zawartości jego i za listy wartościowe, do wysokości deklarowanej wartości.

Nie przyznaje się jednak odszkodowania za opóźnienie w transporcie lub doręczeniu pakietów i listów wartościowych.

W razie zaginięcia, uszkodzenia lub ubytku zawartości pakietu o niedeklarowanej wartości przyznaje za każdy kilogram 5 kor.

Przy wymiarze odszkodowania za zaginiony, uszkodzony lub za ubytek zawartości pakietu zawierającego wyroby masarskie, wiktuały, mięsiwo, bity drób, dziczyznę, raki i t. p., oblicza się odszkodowanie według cen targowych tej miejscowości, w której przesyłka nadana.

Przy uszkodzeniach przesyłek oszacowuje się szkodę przez rzeczoznawców. Strona może się domagać odszkodowania tylko za uszkodzoną część zawartości.

Jeżeli zaginięcie, uszkodzenie lub ubytek zawartości pakietu nastąpi z winy nadawcy, a mianowicie wskutek niedokładnego (nieczytelnego lub niewyraźnego) adresu, niedostatecznego opakowania, lub odpadnięcia nietrwale przytwierdzonego adresu, wtedy Zakład pocztowy nie przyznaje odszkodowania.

Za przesyłki z płynami, przesyłki z natury łatwo łamliwe i podlegające szybkiemu zepsuciu lub zgnili-

żnie, jak wyroby masarskie, dziczyznę, bity drób itp. nie przyjmuje Zakład pocztowy w razie zepsucia lub uszkodzenia ich zawartości, żadnej odpowiedzialności, czyli nie przyznaje odszkodowania.

Niedoręczalne przesyłki z przedmiotami podlegającymi szybkiemu zepsuciu lub zgniliźnie, sprzedaje Zakład pocztowy w drodze publicznego przetargu czyli licytacyi, na rzecz nadawcy.

Wypłata odszkodowania za pakiety następuje do rąk nadawcy, który wykaże się dowodem nadania.

Adresat wtedy tylko może żądać przyznania wynagrodzenia, jeżeli przyjmie uszkodzoną przesyłkę lub z ubytkiem zawartości, z zastrzeżeniem odszkodowania.

Za zaginioną przesyłkę może odbiorca domagać się wynagrodzenia na podstawie cesyi przekazującej prawa nadawcy na odbiorcę.

W razie zaginięcia listu wartościowego przyznaje Zakład pocztowy pełną deklarowaną wartość.

Jeżeli list wartościowy, zaginiony zawierał papiery wartościowe (weksle, książeczki Kasy oszczędności i t. p.) opiewające na pewne nazwisko, winien nadawca bezwłocznie spowodować amortyzacyę (sądowe unieważnienie) zaginionych papierów, wtedy zwraca się mu tylko koszta amortyzacyjne.

TABELA TELEGRAFICZNA
Z AUSTRO-WĘGIER.

Nazwa państw	za słowo K	za słowo h
Ameryka patrz Stany Zjednoczone		
Anglia	—	26
Arabia via Triest-Suez . . . . K 3.13	3	88
Argentyńska Republika	5	38
Australia	3	75
Austro-Węgry	—	6
Belgia	—	19
Bośnia i Hercegowina	—	6
Brazylia . . . . K 4.13 do	8	38
Bułgarya	—	16
Cap	3	13
Chiny (Macao)	5	75
Dania	—	21
Egipt . . . . K 1.25 do	2	—
Francya (Korsyka, Monaco, Rep. Andora)	—	16
Grecya via Tryest (Corfu 19)	—	24
Hiszpania	—	28
Indye	3	13
Japonia K 7.05, Formosa	6	05
Luxemburg	—	21
Montenegro	—	8
Niderlandy	—	16
Norwegia	—	32
Portugalia	—	33
Rosya europ, i Kaukaz	—	24
„ azyatycka 85 h, aż do	1	95
Rumunia	—	8
Serbia	—	8
Stany Zjednoczone Ameryki	2	50
Szwajcarya	—	8
Szwecya , ...	—	24
Transvaal	3	13
Turcya europejska 28 h., azyatycka . .	—	40
Włochy graniczne okręgi	—	8
„ inne włoskie stacye	—	16

TARYFA OPŁATY LISTÓW.

DO	Listy za każde gramy	Listy opłacone h	Listy nie opłacone h	Karty korespon-cyjne poje-dyncze h	Karty korespon-cyjne z odpo-wiedz. h	Druki i próbki za każde gramy	Druki i próbki opła-cone h	Należytość rekomendacyjna	Za recepis zwrotny	Należytość express
						druki do 50	3			
						„ „ 100	5			
Austro-Węgier, Bośni i Hercego-winy, ks. Lichtenstein i w miejscu	do 20	10	20			„ „ 250	10			
				5	10	„ „ 500	20	25	25	30
	nad 20—250	20	30			„ „ 1000	30			w miej-scu nie wolno
						próbki do 250	10			
						„ „ 350	20			
Sandżak Nowy Bazar . do 250 gr.	15	25	50	10	20	„ 50	5	25	25	—
Belgii . . . . do 1000 gr.	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Bułgaryi . . . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	—
Danii i Irlandyi . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Francyi z Alg. i Monaco „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
						druki do 50	3			
						„ „ 100	5			
	do 20	10	20			„ „ 250	10			
Niemiec (z Helgolandem) . . .				5	10	„ „ 500	20	25	25	30
	nad 20—250	20	30			„ „ 1000	30			
						próbki do 250	10			
						„ „ 350	20			
Gibraltaru . . . . . . do 1000 gr.	15	25	50	10	20	„ 50	5	25	25	30

DO	Listy za każde gramy	Listy opłacone h	Listy nie opłacone h	Karty korespon-cyjne poje-dyncze h	Karty korespon-cyjne z odpo-wiedz. h	Druki i próbki za każde gramy	Druki i próbki opła-cone h	Należytość rekomendacyjna	Za recepis zwrotny	Należytość express
Grecyi . . . . . . do 1000 gr.	15	25	50	10	20	50	5	25	25	—
Anglii . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Włoch i San Marino . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Luxemburga . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Malty . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Czarnogóry . . . . . „	15	10	20	5	10	50	5	25	25	30
Niederlandów . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Norwegii . . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	—
Portugalii . . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Rumunii (Mołdawy i Wołoszczyzny) . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Rosyi (z Król. Polsk.) „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	—
Szwecyi . . . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Szwajcaryi . . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30
Hiszpanii . . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	—
Serbii . . . . „	15	15	30	10	20	50	5	25	25	30
Turcyi europ. . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	—
Do krajów Związku pocztowego . . . . . „	15	25	50	10	20	50	5	25	25	30 lub nie wolno

Uwaga. Do Bośnii, Hercegowiny, Sandżaku, Nowego Bazaru expresowych listów nie wolno wysyłać. Przy próbkach najmniejsza należytość wynosi 10 hal. Próbki do 350 gramów można wysyłać do Anglii, angielskich kolonij, Belgii, Bułgaryi, Egiptu, Francyi, Grecyi, Hiszpanii, Holandyi, Montenegro (Czarnogóry), Niemiec, Portugalii, Rumunii, Serbii, Szwajcaryi, na wyspę św. Heleny, Włoch, Stanów Zjednoczonych Ameryki i c. k. poczt na Wschodzie (Lewanty); — do reszty krajów tylko do 250 gramów,

Ustawy kolejowe

obowiązujące podróżującą publiczność w Austro-węg. monarchii.

(Wyciąg z regulaminu).

Spory między podróżującą publicznością a służbą kolejową rozstrzyga naczelnik stacyi, podczas jazdy nadkonduktor, prowadzący pociąg.

Skargi mogą być wnoszone ustnie lub piśmiennie do przełożonych służbowych a także pomieszczane w księgach zażaleń, jakie znajdują się na każdej stacyi. Zarząd winien w jak najkrótszym czasie dać odpowiedź na każde zażalenie, wniesione z podaniem nazwiska i miejsca zamieszkania skarżącego.

Zniżka ceny jazdy dla dzieci. Dzieci do ukończonego czwartego roku życia, dla których nie żąda się osobnego miejsca, przewozi kolej bezpłatnie. Dzieci od lat czterech do dziesięciu ukończonych, a i młodsze, jeśli wymaga się dla nich osobnego miejsca, mają prawo do zniżonej o połowę ceny miejsc. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do wieku dziecka, rozstrzyga je tymczasowo służbowy wyższy urzędnik.

Sprzedaż biletów na stacyach o frekwencyi ograniczonej może mieć miejsce tylko na pół godziny przed odejściem tego pociągu, którym zamierza odjechać podróżny; na stacyach, gdzie ruch pasażerski jest znaczny, można już żądać biletów na godzinę przed odejściem pociągu. Jeśli jednak między czasem odjazdu dwóch pociągów w tymże samym kierunku krótszy jest odstęp, w takim razie i na większych stacyach sprzedaż biletów rozpoczyna się na pół godziny przed odjazdem pociągu. Na pięć minut przed odjazdem tegoż nie można już żądać wydania biletu jazdy. Natomiast urzędnik kolejowy żądać może, aby należną za jazdę opłatę podróżni mieli odliczoną już w pogotowiu. Zamawianie całego przedziału osobnego należy uskutecznić najpóźniej na 30 minut przed odejściem pociągu, za uiszczeniem opłaty za ilość miejsc w przedziale, stosownie do klasy wagonu. W zamian otrzymuje się dowód, upoważniający do zajęcia oso-

bnego przedziału, jeśli naturalnie opróżniony przedział znajduje się w nadchodzącym pociągu. W przedziale nie może być pomieszczoną większą ilość podróżnych nad wyznaczoną ilość miejsc.

Odbiór i wymiana zakupionych biletów. Nabyte bilety uprawniają podróżnego do zajęcia miejsca odnośnej klasy w pociągu. Jeżeli jednak podróżny nie może otrzymać odpowiadającego nabytemu biletowi miejsca w pociągu, jeżeli nawet nie znajdzie miejsca tymczasowego w wyższej klasie, wówczas przysługuje mu prawo zamienienia swego biletu na bilet klasy niższej, w której znajdowałyby się jeszcze miejsca wolne, za zwrotem różnicy ceny biletu, albo też zaniechania podróży i żądania zwrotu pieniędzy za bilet zakupiony. Tak samo może on zamienić bilet swój, w razie potrzeby, na bilet klasy wyższej, co uskutecznić winien kasyer, jeśli to żądanie objawi wcześniej niż na pięć minut przed odejściem pociągu i jeżeli bilet nie został przeciętym, a tylko użytym do wejścia na peron.

Wsiadanie i wysiadanie. Wsiadanie do wagonów oznajmiane bywa dzwonkiem i obwoływaniem w poczekalniach i korytarzach etc. dworca. Dopóki pociąg jest jeszcze lub już w biegu, wsiadanie i wysiadanie, usiłowanie lub dopomaganie do tegoż jest surowo wzbronionem, tak jak i samowolne otwieranie drzwi wagonów.

Wskazywanie miejsc. Służba kolejowa obowiązaną jest na życzenie podróżych wskazać tymże miejsce. Kobiety życzące sobie odbywać podróż w wagonie damskim uprawnione są do żądania dla siebie takiego miejsca. Każdy pociąg, choćby najkrótszy winien mieć po jednym przedziale damskim drugiej i trzeciej klasy, jeśliby tylko bodaj po trzy przedziały każdej z tych klas znajdowały się przy pociągu.

Palenie tytoniu w wagonach. W pierwszej klasie wolno palić tylko za zezwoleniem wszystkich znajdujących się w przedziale podróżnych; zarząd kolei wszakże może wyznaczyć w pierwszej klasie przedziały dla palących i dla niepalących, zaopatrując je w odpowiednie napisy. W innych klasach palenie w zasadzie jest dozwolonem. W każdym pociągu

wszakże muszą znajdować się przedziały drugiej, a jeśli skład i rodzaj pociągu dozwala, także trzeciej klasy, przeznaczone dla niepalących. W przedziałach takich zarówno jak w przedziałach damskich palenie, nawet za powszechną zgodą współtowarzyszy podróży, nie jest dopuszczonem. W przedziałach dla palących fajki mogą być tylko użyte w takim razie, jeśli mają nakrywki.

Spóźnienie. Po przepisanym znaku odjazdu nikt już nie może wsiadać do wagonu, a podróżny, któryby się spóźnił z własnej winy nie ma żadnego prawa do zwrotu opłaty lub innego jakiego odszkodowania; natomiast wolno mu korzystać z innego w tym lub następnym dniu odchodzącego pociągu, jeśli niezwłocznie zgłosi się do naczelnika stacyi z swym biletem i da go opatrzyć zastrzeżeniem. W razie gdyby podróżny chciał korzystać z droższego pociągu, bilet może być zamieniony za dopłatą różnicy w cenie jazdy. Spóźnienia nie wpływają na przedłużenie terminu biletów okrężnych (Rundreisekarten) i powrotnych (Retourkarten).

Wykluczenie z liczby podróżnych. Osoby, które z powodu jakiejś widocznej choroby, pijaństwa lub innych przyczyn nie dopuszczone zostały do podróży, mają prawo żądać zwrotu za opłacony bilet, lub jeśli się to staje w toku drogi, za tę przestrzeń, której nie przebyły. Muszą wszakże poddać się rozporządzeniu służby kolejowej, inaczej bowiem utracają prawo do zwrotu kosztów poniesionych. Jeśli osobom tym wzbronioną została jazda w toku drogi lub po oddaniu pakunku podróżnego, nie mogą żądać, aby im tenże gdzieindziej został wydanym jak na stacyi, do której go wyekspedyowano.

Kontrola biletów. Bilety kolejowe winne być okazanemi przy wejściu na peron lub opuszczaniu takowego, przy wejściu do wagonu, jak również każdorazowo ilekroć będzie żądanem; oddane zaś po ukończeniu jazdy i wstąpieniu na dworzec stacyi, będącej kresem podróży. Osoby zajmujące miejsce w wagonie bez ważnej karty muszą uiścić podwójną taksę całej drogi, odbytej przez pociąg, co najmniej wszakże muszą opłacić kwotę 6 koron. Tę ostatnią sumę opła-

cić im należy nawet w razie jeśli pociąg nie jest jeszcze w ruchu. Jednakże podróżny, któryby nie wzywany sam zawiadomił konduktora lub prowadzącego pociąg o tem, że z powodu opóźnienia nie zdołał wykupić biletu, opłaca tylko zwykłą cenę jazdy, z 1 kor. dopłaty. Bądź co bądź należy podróżnemu na wszelką taką dopłatę żądać wydania dodatkowej karty lub innego jakiego poświadczenia. Ktoby odmawiał natychmiastowej zapłaty może być znaglonym do opuszczenia wagonu.

Zachowanie w czasie jazdy. Podczas jazdy nie wolno nikomu wychylać się z okien wagonu ani też opierać o drzwi, a także pobyt na znachodzącej się przy wagonie platformie jest wzbronionem. Otwieranie okien po obu stronach wagonu równocześnie dozwolonem jest tylko za zgodą wszystkich znajdujących się w przedziale pasażerów. W ogóle, jeśli w przedmiocie otwarcia lub zamykania okien zachodzi jakieś nieporozumienie między podróżnymi, spór ten rozstrzyga konduktor. Nie wolno wyrzucać przez okna wagonu przedmiotów, które mogłyby przynieść osobom lub rzeczom jaką szkodę. Wysiadając na stacyach pośrednich winien podróżny założyć rzeczami swe miejsce, inaczej bowiem utraca doń prawo.

Dobrowolne przerwanie jazdy. Podróżnemu dozwolone jest jednorazowe przerwanie jazdy i zatrzymania się na stacyi pośredniej do drugiego pociągu lub dnia; w razie zaś jeśli jedzie za biletem powrotnym, wolno mu to dwukrotnie uczynić, należy mu jednak zaraz po opuszczeniu pociągu przedłożyć bilet swój naczelnikowi stacyi do ostemplowania celem jego dalszej ważności. Jeśli pociąg, którego do dalszej drogi chce użyć podróżny droższym jest niż ten, jakim podróżował dotychczas, winien on wnieść odnośną dopłatę.

Opóźnienia pociągów. Opóźnienia odjazdu lub przyjazdu pociągu nie daje podróżnemu prawa do żądania odszkodowania od kolei, jakiekolwiek dlań ztąd wynikłyby niedogodności. Jeżeli skutkiem opóźnienia pociągu podróżny stracił połączenie z inną linią kolei, może, skoro jest zaopatrzony w kartę bezpośredniej komunikacyi, żądać o ile powrócił zaraz następnym

pociągiem do stacyi początkowej, zwrotu ceny, opłaconego biletu tam i z powrotem. Żądanie to należy natychmiast po przybyciu do stacyi, gdzie krzyżują się drogi, zameldować naczelnikowi stacyi i toż samo uczynić za powrotem do stacyi wyjścia. Obaj naczelnicy winni wydać poświadczenie tego zameldowania. Jeśli wypadki elementarne lub inne zdarzenia nie dopuszczają podróży na jakiejś przestrzeni linii kolejowej, w takim razie transport podróżnych aż do miejsca, skąd dalej podróżować już można koleją, za pomocą innego jakiegoś środka jazdy, jest obowiązkiem zarządu drogi. Powstałe ztąd koszta, po odtrąceniu opłaty za część drogi nie przejechaną koleją, należy zarządowi zwrócić.

Zabieranie psów. Psów i innych zwierząt nie należy wprowadzać do wagonów osobowych. Wyjątek stanowią tu małe pieski, które można utrzymać na kolanach a i to wówczas tylko, jeśli współpodróżni w tym przedziale wszyscy zgodzą się na to. Zabieranie większych psów, zwłaszcza psów myśliwskich do wagonów klasy trzeciej może być wyjątkowo dopuszczonem, jeśli osoby, którym one towarzyszą znajdują się w osobnym przedziale. Obowiązek opłacenia za psy taryfą postanowionej sumy nie odpada przez to bynajmniej. Przewożenie innych psów, zabieranych przez podróżnych odbywa się w osobnych, specyalnych przedziałach. Przy oddaniu psa trzeba nabyć odpowiedni bilet. Za oddaniem tego biletu oddają nam psa na żądanej stacyi. Ktoby psa nie zameldował obowiązany jest opłacić oprócz zwykłej opłaty jeszcze 1 kor. kary.

Pakunek ręczny. Małe, łatwo przenośne pakunki, o ile takowe swym wyziewem lub w inny sposób nie przeszkadzają reszcie podróżnych, lub o ile nie sprzeciwiają się przepisom celnym, akcyznym lub policyjnym, mogą być zabierane do przedziałów osobowych. Na takowe jednak podróżny sam musi już dać baczenie, kolej bowiem za nie odpowiada. Na tej samej zasadzie wolno jest podróżnym zabierać z sobą kosze, tornistry, narzędzia rzemieślnicze do wagonu, jednem słowem wszystko to, co pieszy podróżnik niesie z sobą. Bagaż ręczny musi być pomieszczonym wyłącznie na

takiej przestrzeni, jak jest wyznaczona na miejsce osoby.

Przedmioty których zabierać nie wolno. Materyały łatwo zapalne oraz takie, które w jakikolwiek inny sposób wyrządzić mogą szkodę, w szczególności broń nabita, proch strzelniczy wykluczone są od zabierania ich z sobą do wagonu. Przekraczający to rozporządzenie odpowiada za wynikłe ztąd szkody,— a oprócz tego płaci określoną policyjnemi przepisami karę. Myśliwcom i w publicznej służbie stojącym osobom wolno jest zabierać z sobą amunicyę podręczną.

Bagaż podróżny. Jako taki właściwie należy uważać tylko to, co podróżnemu w drodze jest potrzebnem jak kufer, płaszcz, koce, pudełka z kapeluszami etc. Jednakże wyjątkowo nadawać można jako pakunek podróżny skrzynki z towarem i inne przedmioty, których zabranie koniecznem jest dla pasażera. Tak samo można zabierać małe zwierzęta, a także psy w klatkach, paki, worki, wory etc. Przedmioty wykluczone od przewozu wagonem nie mogą być również na bagaż przyjęte. Czy i na jakich warunkach przedmiot jakiś ma być przyjęty o tem rozstrzyga taryfa. Przyczem kolei przysługuje prawo w razie uszkodzenia lub zagubienia drogocennych pakunków, klejnotów, przedmiotów sztuki etc. ograniczenia odszkodowania za nie do maximum, oznaczonego przez taryfę. Pakunek podróżny, oprócz starannego porządnego opakowania, nie powinien mieć na sobie kartek z poprzednich kolei — w razie bowiem niestarannego opakunku kolej nie odpowiada za uszkodzenie przedmiotu, w razie zaś pozostawienia dawnych kartek nie odpowiada za zbłąkanie się ewentualne pakunku. Pakunki oddawane na wagę muszą być oddane na 15 minut przed odejściem pociągu, inaczej bowiem mogą zostać odrzucone. Powozy, wozy etc. oddawane na bagaż podróżny należy zameldować na dwie godziny przed terminem odjazdu, a wyekspedyować conajmniej na godzinę przed odejściem. Na małych stacyach pośrednich tego rodzaju posyłka musi być zameldowaną na 24 godzin wcześniej jeśli ma odejść żądanym przez wysyłającego pociągiem. Wydanie bagażu następuje na podstawie recepisu (kwitu), otrzy-

manego przy nadaniu. Kolej nie jest obowiązana dochodzić praw do pakunku tego, który przedkłada jej kwit nadawczy, owszem za okazaniem takowego wydaje je bezwłocznie. Za pakunek nieodebrany po 24 godzinach od przyjścia pociągu, a powóz po upływie dwóch godzin należy już opłacać taryfę przepisaną opłatą za składowe. Jeśli powóz nadszedł na stacyę po 6-ej wieczorem czas opłaty liczy się dopiero od 6-ej następnego rana. Jeżeli ktoś nie może z jakichbądź powodów przedłożyć recepisu nadawczego, kolej wydać mu może pakunek dopiero po poprzednim wykazaniu przezeń praw do tegoż i za złożeniem rewersu odpowiedniego. Zazwyczaj wydaje się pakunek na stacyi, do której, został wyekspedyowanym, może jednak na żądanie podróżnego wydanym być już na jednej z wcześniejszych stacyj. W takim wypadku musi on zwrócić kwit nadawczy i okazać swój bilet podróżny.

Odpowiedzialność kolei za bagaż. Podróżny żądać może odszkodowania wówczas dopiero, kiedy po upływie dni 8 od przyjścia pociągu, do którego pakunek był oddanym, nie nadszedł on jeszcze na stacyę przeznaczenia. W razie jeśli pakunek nie został specyalnie zaasekurowanym na pewną sumę (pół godziny przed odejściem pociągu najpóźniej) wysokość odszkodowania reguluje taryfa, o ile wina zaginienia pakunku jest po stronie kolei. Brakujące pakunki już po upływie trzech dni od nadejścia pociągu, do którego zostały nadane, uważane są za zaginione. Gdyby później pakunek został odnalezionym, zawiadamia się o tem właściciela, o ile miejsce jego pobytu jest znanem, chociażby nawet poprzednio już otrzymał był odszkodowanie od kolei.

Odpowiedzialność kolei za opóźnienie bagażu. Kolej odpowiedzialną jest również za szkody lub straty, wynikłe z opóźnienia bagażu, chyba, że opóźnienie to było wynikiem wypadku, którego ona ani sprowadziła, ani nie była też w stanie odwrócić. Przy dowiedzionej i wykazanej stracie, jaka ztąd wynikła, wynagradza kolej do wysokości wykazanej straty, w innych razach za każdą rozpoczętą dobę opóźnie-

nia co najwyżej po 20 h. od kilograma opóźnionego pakunku

Posługacze kolejowi, o ile takowi są na stacyi ustanowieni, odznaczać się muszą odrębnem ubraniem i być zaopatrzeni w stałą taryfę, która powinna być wywieszoną w właściwych miejscach dworca; oprócz tego winni być ponumerowani. Na każdej większej stacyi istnieją urządzenia, gdzie można za pewną stale oznaczoną opłatą składać pakunki.

Pozostawione przedmioty. Wszystkie w obrębie kolejowych budynków jak i w wagonach pozostałe rzeczy, znalezione i oddane zarządowi kolei, przechowywane są minimalnie przez 3 miesiące. Rzeczy ulegające zepsuciu kolej sprzedaje, skoro im grozi już zepsucie. Do terminu trzech miesięcy może podróżny własność swą odebrać.

SKALE STEMPLOWE.

SKALA I.

powyżej koron	do koron	Należytość K	Należytość h
—	150	—	10
150	300	—	20
300	600	—	40
600	900	—	60
900	1200	—	80
1200	1500	1	—
1500	1800	1	20
1800	2100	1	40
2100	2400	1	60
2400	2700	1	80
2700	3000	2	—
3000	5000	4	—
6000	9000	6	—
9000	12000	8	—
12000	15000	10	—
15000	18000	12	—
18000	21000	14	—
21000	24000	16	—
24000	27000	18	—

Od każdych dalszych 3000 K w. a. opłaca się o 2 K w. a. więcej, przyczem resztę nie wynoszącą 8000 K w. a. za pełne 3000 K w. a. liczyć należy.
(Ust. z marca 1876 L. 26 Dz. u. p.)

SKALA II.

powyżej koron	do koron	Należytość K	Należytość h
—	40	—	14
40	80	—	26
80	120	—	38
120	200	—	64
200	400	1	26
400	600	1	88
600	800	2	50
800	1600	5	—
1600	2400	7	50
2400	3200	10	—
3200	4000	12	50
4000	4800	15	—
4800	6400	20	—
6400	8000	25	—
8000	9600	30	—
9600	11200	35	—
11200	12800	40	—
12800	14400	46	—
14400	16000	50	—

Od każdych dalszych 800K opłaca się o 2 K 50 h w. a. więcej, przyczem resztę nie wynoszącą 800 K za pełne 800 K uważać należy.
(Ust z 13 grud. 1862 L. 89 Dz. u. p.)

SKALA III.

powyżej koron	do koron	Należytość K	Należytość h
—	20	—	14
20	40	—	26
40	60	—	38
60	100	—	64
100	200	1	26
200	300	1	88
300	400	2	50
400	800	5	—
800	1200	7	50
1200	1600	10	—
1600	2000	12	50
2000	2400	15	—
2400	3200	20	—
3200	4000	25	—
4000	4800	30	—
4800	5600	35	—
5600	6400	40	—
6400	7200	45	—
7200	S000	50	—

Od każdych dalszych 400K opłaca się o 2 K 50 h w. a. więcej, przyczem resztę nie wynoszącą 400 K za pełne 400 K uważać należy.
(Ust. z 13 grud. 1862 L. 89 Dz. u. p.)

Skala I. Według tej skali stemplować należy: *a*) weksle wystawione w Austryi lub Węgrzech, płatne w ciągu 6 miesięcy i weksle wystawione za granicą płatne w ciągu 12 miesięcy i weksle wystawione za granicą płatne w ciągu 12 miesięcy, oraz prolongaty takich weksli, o ile przedłożenie terminu nie przewyższa sześciu względnie 12 miesięcy; *b*) indosy (żyra) na wekslach podlegających stemplowi według skali II.; *c*) te kupieckie przekazy z terminem wyżej dni ośmiu i obligi kupieckie, które na równi z wekslami są uważane; *d)* obligi na zaliczki publicznych instytucyj kredytowych, udzielane na papiery wartościowe, państwowe i inne na czas 3 miesięcy.

Uwaga. Kupieckie przekazy z terminem niżej dni 8-miu ulegają stałej opłacie w wysokości 10 h, jeżeli termin taki wyrażonym jest w treści przekazu. Weksle za granicą wystawione i za granicą płatne ulegają opłacie stemplowej wtedy, jeżeli puszczone zostaną w obieg w kraju. Od takich weksli i od prolongat zamieszczonych na wekslu w czasie, w którym obiegały kraj, należy uiścić należytość w wysokości 4 h w. a. za każde 200 K w. a. sumy wekslowej, przyczem każdą resztę niżej 200 K za pełne 200 K uważać należy. Gdyby następnie weksel taki uczyniono płatnym w kraju albo uczyniono z niego w kraju sądowy użytek, należy przy zmianie płatności wekslu lub przed wniesieniem do sądu opłaconą należytość uzupełnić według skali I. lub II. Wszelkie inne weksle zagraniczne stają się przez wniesienie ich do kraju obowiązanymi do opłaty stemplowej. Należytość powinna być przed puszczeniem w obieg lub przed wniesieniem do sądu takich weksli, a w każdym razie przed upływem 14 dni od wniesienia ich do kraju uiszczoną. Należytość stemplową od weksli uiszcza się albo przez zakupienie odpowiednich urzędowych blankietów wekslowych, albo przez przylepienie na wekslu odpowiednich stempli, które w urzędzie podatkowym stemplem urzędowym przed napisaniem odnośnego powiadomienia wekslowego przestemplowane być powinny.

Skala II. Według tej skali ulegają opłacie: *a*) dokumenty prawne, które nie podlegają ani skali I. lub

III., ani stałej opłacie 1 koronie; *b*) weksle w Austryi lub Węgrzech wystawione płatne po 6 miesiącach od daty i weksle za granicą wystawione płatne po 12 miesiącach; *c)* poświadczenia odbytu (pour acquit) na wekslach ulegających tej skali. Jeżeli weksel stemplowany według skali I. po upływie 6 względnie 12 miesięcy ma być żyrowanym należy oprócz należytości za żyro według skali I. uzupełnić należytość od wekslu samego do skali II. Indosy należy datować, gdyż w razie zaskarżenia wekslu po upływie 6 względnie 2 miesięcy, władze skarbowe zawsze uważają, że indos umieszczonym został po upływie właściwego terminu. Stempli od samych weksli przepisywać nie wolno. Stemple na indosach i prolongatach można przepisywać.

Uwaga. Stałej opłacie stemplowej 1 kor. ulegają oprócz dokumentów w ustawie wyraźnie wymienionych także następujące: *a*) zezwolenia na wykreślenie hipoteczne kontraktów dzierżawnych i kaucyi dzierżawnych, jeżeli kontrakt wygasł przez upływ czasu; *b)* dokumenty o zmianach stopy procentowej od pożyczek; *c*) bezpłatne ustępstwa pierwszeństwa hipotecznego; *d*) oświadczenie, że zeznający zadawalnia się zastawem (hipoteką) mniejszej wartości jak pierwotna dla niezmienionego prawa, lub że odpowiedzialność ma być wykreśloną z jednego z ciał równocześnie obciążonych i zezwolenia na przeniesienie odpowiedzialności z obciążonego przedmiotu na inny do tej samej osoby należący; *e*) deklaracye ekstabulacyjne o pretensye, które zgasły w drodze konsolidacyi.

Skala III. Według tej skali ulegają opłacie: *a)* kontrakty kupna i sprzedaży oraz kontrakty o dostawy ruchomości; *b)* odpłatne cesye o inne przedmioty jak wierzytelności; *c)* kontrakty o najem usług; *d*) kwity na wygrane na loteryi liczbowej; *e*) kupna nadziei; *f*) obligi wymienione w poz. tar. 36 2 a.; *g)* kontrakty spółek akcyjnych wymienione w poz. tar. 55 B 2 a i b.; *h*) zrzeczenia się praw uważanych za ruchomości (z wyjątkiem wierzytelności).

Arkusz papieru z reguły, a więc o ile wyraźnie inaczej nie postanowiono, nie powinien mieć więcej

powierzchni jak 1750 □ centimetrów, Od arkusza o większej powierzchni należy opłacić podwójną należytość stemplową, jeżeli od zwykłego formatu opłaca się mniej jak 1 kor.; w innych przypadkach należy oprócz zwykłej należytości dopłacić 1 kor. Stemple powinny być zupełnie nieużywane. Stemple na dokumentach należy przepisywać pierwszym wierszem tekstu dokumentu. Dokument powinien być stemplowanym przed podpisaniem. Przestemplowywanie stempli prywatnemi stampiliami nie jest dozwolonem.

Porównanie stopni termometrów.

R = Reaumur, C = Celsius, F = Fahrenheit;

R	C	F	R	C	F
1° R =	1,25° C =	34,25° F	10° R =	12,50° C =	54,50° F
2° „ =	2,50° „ =	36,50° „	20° „ =	25° „ =	77° „
3° „ =	3,75° „ =	38,75° „	30° „ =	37,50° „ =	99,50° „
4° „ =	5° „ =	41° „	40° „ =	50° „ =	122° „
5° „ =	6,25° „ =	43,25° „	50° „ =	62,50° „ =	144,50° „
6° „ =	7,50° „ =	45,50 „	60° „ =	75° „ =	167° „
7° „ =	8,75° „ =	47,75 „	70° „ =	87,50 „ =	189,50° „
8° „ =	10° „ =	50° „	80° „ =	100° „ =	212 „
9° „ =	11,25° „ =	52,25° „			

Jak zapobiegać poceniu się i zamarzaniu okien wystawowych.

Trzeba 50 g. gliceryny rozpuścić w litrze 60—70 procentowego spirytusu, a gdy mieszanina się ustoi i wyklaruje, ścierką, zmaczaną w tej mieszaninie, wytrzeć okna po wewnętrznej stronie. Jest to najprostszy środek, zapobiegający skutecznie nie tylko zamarzaniu, ale i poceniu się szyb okiennych. *(Leipz. Colonialw. Ztg).*

OBLICZENIE PROCENTÓW.

Poniżej zamieszczona tabela służy do obliczenia procentu od ½% do 12%; rok przyjmuje się równy 360 dniom. Oblicza się kwotę procentu w ten sposób, że się kapitał mnoży przez czas (liczbę dni), a następnie dzieli się przez d z i e l n i k, odpowiadający stopie procentowej:

%	dzielnik	%	dzielnik	%	dzielnik	%	dzielnik
½	720	3	120	4	90	7½	48
1	360	3¼	108	4½	80	8	45
1¼	288	3½	103	5	72	9	40
1½	240	3⅗	100	6	60	10	36
2	180	3¾	96	6½	54	12	30

TABLICA PROCENTÓW.

Na ½ procent			
Kapitał kor.	za 1 dzień	za 1 mies.	za 1 rok
1	—	—	00^5
2	—	00^1	01
3	—	00^1	01^5
5	—	00^2	02^5
10	—	00^5	05
50	00^1	02^2	25
70	00^1	03^2	35
100	00^1	04^3	50
500	00^7	20^3	2.50
1000	01^4	41^7	5.—
Na 3 procent			
1	—	00^2	03
2	—	00^5	06
3	—	00^3	09
5	—	01^3	15
10	00^1	02^5	30
50	00^4	12^5	1.50
70	00^6	17^5	2.10
100	00^2	25	3.—
500	08^2	1.25	15.—
1000	09^2	1.50	30.—

Na 4 procent			
Kapitał kor.	za 1 dzień	za 1 mies.	za 1 rok
1	—	00^3	04
2	—	00^7	08
3	—	01	12
5	00^1	01^7	20
10	00^1	03^3	40
50	00^6	16^7	2.—
70	00^3	23^3	2.80
100	01^1	33^3	4.—
500	05^6	1.67	20.—
1000	11^1	3.33	40.—
Na 5 procent			
1	—	00^4	05
2	—	00^3	10
3	—	01^3	15
5	00^1	02^1	25
10	00^1	04^3	50
50	00^7	20^3	2.50
70	01	29^3	3.50
100	01^4	41^7	5.—
500	06^2	2.08	25.—
1000	13^2	4.17	50.—

T A B E L A

procentu składanego

NA 4 PROCENT

w latach	Kapitał K	Kapitał h	proc. roczny K	proc. roczny h	Przyrost kapitału K	Przyrost kapitału h
1	100	—	4	—	104	—
2	104	—	4	16	108	16
3	108	16	4	32.6	112	48.6
4	112	48.6	4	49.9	116	98.5
5	116	98.5	4	67.9	121	66.4
6	121	66.4	4	86.6	126	53
7	126	53	5	06.1	131	59.1
8	131	59.1	5	26.3	136	85.4
9	136	85.4	5	47.4	142	32.8
10	142	33.8	5	69.7	148	03.5
11	148	03.5	5	92.1	153	95.6
12	153	95.6	6	15.8	160	11.4
13	160	11.4	6	40.4	166	51.8
14	166	51.8	6	66	173	17.8
15	173	17.8	6	92.7	180	10.5
16	180	105.	7	20.4	187	30.9
17	187	30.9	7	49.2	194	80.1
18	194	80.1	7	79.2	202	59.3
19	202	59.3	8	10.3	210	69.6
20	210	69.6	8	42.7	219	12.3

NA 5 PROCENT

w latach	Kapitał K	Kapitał h	proc. roczny K	proc. roczny h	Przyrost kapitału K	Przyrost kapitału h
1	100	—	5	—	105	—
2	105	—	5	25	110	25
3	110	25	5	51.2	115	76.2
4	115	76.2	5	78.8	121	55
5	121	55	6	07.2	127	62.8
6	127	62.7	6	38.1	134	0.8
7	134	0.8	6	70	140	70.8
8	140	70.8	7	03.5	147	74.3
9	147	74.3	7	38.7	155	13
10	155	13	7	75.7	162	88.7
11	162	88.7	8	14.4	171	03.1
12	171	03.1	8	55.1	179	58.2
13	179	58.2	8	97.9	188	56.1
14	188	56.1	9	42.8	197	98.9
15	197	98.9	9	89.9	207	88.8
16	207	88.8	10	39.4	218	28.2
17	218	28.2	10	91.[illegible]	229	19.6
18	229	19.6	12	46	240	65.6
19	210	65.6	12	03.3	252	68.9
20	252	68.9	12	63.4	265	32.1

amortyzacyjna

Jedna korona rocznie daje

w latach	na 4% K	na 4% h	na 5% K	na 5% h	na 6% K	na 6% h
1	1	04	1	05	1	06
2	2	12.16	2	15.25	2	18.36
3	3	24.64	3	31.01	3	37.46
4	4	41.63	4	52.56	4	63.70
5	5	63.29	5	80.19	5	97.53
6	6	89.82	7	14.20	7	39.38
7	8	21.42	8	54.91	8	89.74
8	9	58.27	10	02.65	10	49.13
9	11	00.61	11	57.78	12	18.07
10	12	48.63	13	20.67	13	97.16
11	14	02.58	14	91.71	15	86.09
12	15	62.68	16	71.29	17	88.21
13	17	29.19	18	59.86	20	01.50
14	19	02.35	20	57.85	22	27.59
15	20	82.45	22	65.74	24	67.2[illegible]
16	22	69.75	24	84.03	27	21.28
17	24	64.54	27	13.23	29	90.56
18	26	67.12	29	53.90	32	75.99
19	28	77.80	32	06.59	35	78.5[illegible]
20	30	96.92	34	71.92	38	99.27
21	33	24.79	37	50.52	42	39.22
22	35	61.78	40	43.04	45	99.58
23	38	08.26	43	50.19	49	81.5[illegible]
24	40	64.59	46	72.70	53	86.4[illegible]
25	43	31.17	50	11.34	58	15.63
26	46	08.42	53	66.91	62	70.57
27	48	96.75	57	40.25	67	52.81
28	51	96.62	61	32.27	72	63.97
30	58	32.83	69	76.07	83	80.16
40	98	82.65	126	83.97	164	04.76
50	158	77.37	219	81.53	307	75.60

Jedna korona, płatna

po latach	na 4% jest dzisiaj warta	po latach	na 4% jest dzisiaj warta
10	0.6755	40	0.2082
15	0.5552	45	0.1711
20	0.4563	50	0.1407
25	0.3751	55	0.1156
30	0.3083	60	0.0950
35	0.2534		

MIARY, WAGI I MONETY.

Miara długości. Jednostkę miary tworzy metr (m), równający się (=) 10 decymetrom (dm) — 100 centymetrom (cm) — 1000 milimetrom (mm).

Tysiąc metrów nazywa się kilometrem (km). Austryacka mila ma 7½ kilometra (dokładnie 7.586 metrów).

Miara powierzchni. Jednostkę tworzy metr kwadratowy (m^2). Jako miara powierzchni pól i lasów służy ar i hektar. Ar (a) jest kwadratem, którego bok wynosi 10 m, ma on zatem 100 metrów kwadratowych Hektar (ha) jest kwadratem, którego bok wynosi 100 m, ma zatem 10.000 metrów kwadratowych.

Morg	austryacki	— 5755 m^2	(1600	sążni)
„	nowopolski	— 5599 „	(1557	„)
„	pruski	— 2553 „	(710	„)

Dziesięcina — 1 ha 925 m^2 (blisko 2 morgi austryackie).

Miara objętości. Jednostkę tworzy litr (l), 100 litrów nazywa się hektolitrem (hl).

Wagi. Jednostkę tworzy kilogram (kg) = 100 dekagramom (dk) = 1000 gramom (g). 100 kilogramów nazywa się centnarem metrycznym, albo krótko: cetnarem. Cetnar metryczny oznacza się znakiem q. Tonna — 1000 klg.

Zamiany waluty koronowej austryackiej na zagraniczne pieniądze. Niemieckie (pruskie): 1 Korona = 85 fenigom (100 fen. tworzy 1 markę). Rosyjskie: 1 Korona = 39 kopiejkom (100 kop. tworzy jednego rubla). Francuskie: 1 Korona = 1 frankowi i 5 centymom (1 frank ma 100 centym). Amerykański 1 dolar = 4 K 95 h.

Porównanie miar i wag.

1. **Miary długości:** 1 metr = 0·527 sążni wiedeńskich. 1 metr = 1·286 łokci. 1 sążeń wiedeński = 1·894 metrów. 1 stopa = 316 mm. 1 cal = 2·63 cm, 1 linia = 2$^{1}/_{5}$ mm. 1 łokieć = 0.777 m. 1 krok = 0·75 m.

2. **Miary drogi:** 1 austr. mila = 7·58 km. 1 duńska mila = 7·54 km. 1 mila niemiecka = 7.50 1 angielska mila (1760 jardów) = 1·61 km. 1 franc. lieue = 5·55 km. 1 wiorsta (ros.) = 1·7 km. 1 mila morsua = 1·85 km, 1 węzeł = 15·5 m. 1 mila geogr. = 7·42 km.

3. **Miary płaszczyzn:** 1 m² = 0·278 □⁰ albo 10·009 □″, 1 □⁰ = 3·596 m², 1 ar = 27·803 □⁰, 1 hektar = 1·737 austr. morg. 1 □ miriametr = 1·737 austr. □ mil, 1 austryacka □ mila = 0·575 □ miriametrów.

4. **Miary ciał:** 1 metr kubiczny = 0·146 sążni kubicznych albo 31·666 stóp kubicznych, 1 stopa kubiczna = 0·01 m³ 1 sążeń drzewa = 108 stóp kub. = 3·40 m³.

5. **Miary pojemności:** 1 hektolitr = 0·671 wiader. 1 wiadro = 0·565 hektolitrów.

6. **Wagi:** 1 gram = 0·228 kwintalów. 1 dekagram = 0·571 łutów, 1 kilogram 1·785 funtów = 2 funty cłowe, 1 centnar metryczny = 2 centnary cłowe = 100 kg., 1 centnar wiedeński = 56 kg., 1 łut = 1·750 kg.. 1 gram (waga apteczna = 0·072 gram., 1 skrupuł = 1·46 kg., 1 drachma = 4·37 g., 1 uncya = 35 g.. 1 funt aptek. = 42 dkg.

Waga monet: 1 moneta dwudziestohalerzowa = 4 gramy, 20 sztuk monet jednokoronowych = 100 gramów, 21 sztuk monet jednoguldenowych = 250 gram.

Miary metryczne zaprowadzone są: w Belgii, Niemczech, Francyi, Grecyi, Włochach, Niderlandach, Austro-Węgrzech, Portugalii, Rumunii, Hiszpanii i Turcyi.

Porównanie monet wszystkich krajów.

	K
Afryka 1 rupia	1·63
Ameryka (Stany Zjednoczone) 1 dollar à 100 cent.	4·95
(Południ. Ameryka) 1 piaster à 8 reales . .	5·11
Arabia 1 talar mocca à 80 kabir	4·20
1 talar Maryi Teresy	2·30
Argent. republika 1 peso fuerte	4·75
Australia 1 funt szterling à 20 szylingów à 12 pensów	24·—
Anglia 1 funt szterling à 20 szyl.	24·—
gwinea=21 szylingów. 1 szyling à 12 pensów	1·17
Austrya 1 korona à 100 groszy	1·—
Bułgarya 1 Lewa (Franc) à 100 Stotinki w złocie .	1·—
w srebrze	—·93
Brazylia 1 Milreis (Peso) w złocie à 1000 Reis	2·81
Canada, ustawowo tak jak w Anglii, w obiegu 1 Halif. à 5 s.	6·—
Chiny 1 Tael lub Lieng à 10 Tsien à 10 Fen, à 10 Cash	7·68
Ceylon, 1 Rupie	1·32
Cuba i Portorico Piaster à 100 Cents . . .	5·10
Dania, 1 Korona à 100 Oere	1·33
Egipt, 1 piaster à 40 para	—·25
Finlandya, 1 Marka à 100 Peni	—·96
Francya, 1 Franc à 100 Centimes	—·96
Grecya, 1 Drachma à 100 Lepta	—·87
Holandya (patrz Niderlandy)	
Hiszpania, 1 peseta à 100 centimos	—·96
1 duros à 20 reales	5·40
Indye Wschodnie 1 rupia à 16 annas . . .	2·40
Japonia w obiegu krajowym 1 icebu	1·80
w rachunku z Europą 1 meks dolar w srebrze	5·40

Mexico, 1 Peso à 8 Reales à 4 Quartillos	5·20
Peso papierowy	2·16
Niemcy, 1 marka à 100 fenigów	1·17
Neu-Granada, 1 Peso à 10 Dec. à 10 Cent	4·70
Niderlandy, 1 Gulden à 100 Cts.	1·98
Norwegia, 1 Korona = 100 Oere	1·35
Paraguay, 1 Piaster à 8 Reales	4·80
Persya, 1 Toman =	11·16
10 Kran, 1 Kran =	1·11
10 Dinar, 1 Dinar =	—·11
Portugalia (Conto de Reis = 1000 Milreis) Milreis à 1000 Reis	5·33
Rumunia, 1 Lei à 100 Bani	—·96
Rosya, 1 rubel papierowy à 100 kop.	2·50
1 rubel w złocie	3·77
półimperyał	19·04
Szwecya, 1 Korona à 100 Oere	1·35
Szwajcarya, 1 Franc	—·96
Serbia, 1 dinar à 100 para	—·96
Turcya, 1 piaster à 40 para	—·22
Włochy, 1 lira à 100 centesimi	—·96

Wykaz adwokatów

należących

do krakowskiej oraz lwowskiej Izby Adwokackiej.

Kraków. Ader Leon Gołębia 3, Bader Leib Dominikański 3, Bardel Franciszek Mały Rynek 1, Bąkowski Klemens św. Jana 12, Bednarski Tadeusz Wiślna 3, Benis Artur Długa 1, Berman Henryk Grodzka 62 Bobilewicz Adam Sławkowska 1, Bogusz Adam Gołębia 6, Brummer Herman Poselska 18, Caro Leopold Szczepańska 11, Chmielarczyk Wład. Edward św. Jana 4, Csesznák Feliks Floryańska 3, Dadlez Wilhelm Karmelicka 38, Dalet Józef Gertrudy 11, Deiches Izydor Główny Rynek 15, Doboszyński Adam św. Anny 3, Drobner Józef Grodzka 43, Ehrenpreis Zygmunt Grodzka 32, Eibenschütz Zygmunt Karmelicka 1, Eichenbaum Saul Floryańska 23, Federowicz Tadeusz Krupnicza 5, Fischer Edmund Jan Senacka 6, Fischler Adolf Grodzka 61, Fischlowitz Izrael, Kanonicza 16, Flach Karol Floryańska 23, Frühling Rudolf Wiślna 8, Gabryelski Józef Szewska 26, Garfein Salomon Grodzka 69, Geldwerth Michał Leon (Löbel) Floryańska 5, Gertler Julian Floryańska 31, Gleitzmann Józef Grodzka 39, Gluziński Tadeusz Szewska 19, Goldfinger Albert Salomon Grodzka 51, Goldgart Maurycy Grodzka 21, Gross Adolf św. Anny 9, Gross Joachim WW. Świętych 8, Grünzweig Zygmunt Poselska 18, Gryziecki Mikołaj Główny Rynek 26, Guńkiewicz Bronisław Grodzka 47, Gutman Józef Grodzka 60, Heski Bernard Szewska 20, Himmelblau Abraham Floryańska 32, Ichheiser Michał Straszewskiego 21, Iskrzycki Tadeusz Wolska 3, Jakubowski Faustyn Józef Bruno Bracka 10, Jakubowski Jan św. Jana 18, Judkiewicz Henryk Gołębia 3, Kaden Gustaw Basztowa 26, Kirchmayer Stefan Rynek gł. 44, Kłębkowski Zygmunt Sławkowska 28, Kosch Teodor Pijarska 3, Koy Michał św. Anny 7, Koziański Kazimierz Dominikański 5, Kremler Hirsch (Henryk) WW. Świę-

tych 1, Krieger Herman Floryańska 18, Krygowski Stanisław św. Marka 11, Kwapniewski Józef Grodzka 26, Kwieciński Tadeusz Grodzka 26, Lachs Saul Rafał Grodzka 60, Landau Izaak Ignacy Dominikański 4, Landau Izaak (Ignacy) Grodzka 30, Landau Saul Izajasz Grodzka 30, Landau Pinkus (Filip) Grodzka 1, Landau Saul Rafał Gertrudy 9, Landau Lejzor (Ludwik) Grodzka 6, Langrod Bernard Gołębia 2, Laub Dawid Grodzka 62, Lauer Bernard (Berisch) WW. Świętych 1, Lauer Izaak WW. Świętych 1, Lax Józef Aleksander Grodzka 15, Laufbahn Abraham (Artur) Grodzka 48, Lewandowski Karol Floryańska 16, br. Lewartowski Adam Dunajewskiego 4, Libling Abraham (Adolf) Rynek główny 8, Łachecki Kazimierz Ludwik Poselska 20, Łazarski Stanisław Jabłonowskich 3, Łepkowski Karol Poselska 9, Łoziński Czesław Studencka 5, Marek Zygmunt Stan. Wiślna 9, Markiewicz Władysław Bracka 6, Maschler Abraham Józef Floryańska 28, Meisels Abraham (Adolf) Starowiślna 1, Merz Ludwik Grodzka 32, Mikiewicz Bolesław Warszawska 4, Mussil Franciszek Wilhelm Maryan Karmelicka 15, Münz Michał Bracka 4, Nadel Mendel Rynek główny 45, Nichthauser Abraham Dawid Floryańska 49, Olearski Bronisław Pijarska 5, Pawłowicz Klemens Zwierzyniecka 9, Peiper Julian Grodzka 59, Pelz Scholem Mordche Grodzka 20, Piotrowski Zygmunt Basztowa 16, Przeworski Jakób Wiślna 8, Rattler Eliasz Grodzka 9, Rattler Ludwik Grodzka 69, Reifer Leon Grodzka 35, Reiner Edmund Grodzka 33, Reiner Leon Grodzka 3, Reiner Leopold Sienna 2, Ripp Mojżesz Leib Grodzka 44, Rosenblatt Józef Basztowa 19, Rowiński Stanisław Jan Sławkowska 31, Schmidt Wolf (Wilhelm) Rynek główny 11, Schmindling Chaskel Samuel Grodzka 46, Schmindling Aron (Adolf) Jagiellońska 5, Scholem Salomon Grodzka 43, Schönberg Maurycy Karmelicka 9, Schrager Izydor (Izaak) Grodzka 71, Seinfeld Herman Dominikański 1, Skąpski Józef św. Jana 12, Smolarski Kazimierz Sławkowska 10, Stec Jan WW. Świętych 9, Steinberg Józef Grodzka 18, Sternbach Edward Stolarska 15, Sulimir Roman Marka 5, Süsser Abraham Grodzka 11, Süsskind Dawid Grodzka 50, Szalay Lu-

dwik św. Jana 3, Tilles Abraham Grodzka 40, Tilles Samuel Grodzka 40, Tomik Stanisław Froryańska 35, Trammer Jerzy Grodzka 13, Vorzimmer Dawid Poselska 8, Wahrhaftig Samuel Dominikański 2, Winkler Samuel Poselska 18, Wojciechowski Franciszek Rynek główny 32, Zakrzewski Tadeusz Poselska 7, Zeitner Abraham (Adolf) Grodzka 29.

Lwów. Allerhand M. Kościuszki 1 *a.*, Ambes Jagiellońska 15, Aschkenase T. Kopernika 21, Bałaban L. Jagielońska 5, Bałaban W. Sykstuska 52, Bieliński St. 3 Maja 2, Bilik M. Kraszewskiego 21, Bliziński K. Jagiellońska 17, Blumenfeld Bruno Sykstuska 33, Błażejowski Bronisław Wałowa 31, Bodek M. Łukasińskiego 4, Borysiewicz Adam Słowackiego 16, Brauner Józef Jagiellońska 6, Brendel Aron Adolf Jagiellońska 24, Buber Rafał Kościuszki 4, Bund Salomon (sen.) Mickiewicza 22, Bund Salomon (jun.) Brajerowska 5, Buresz Alfred Stefan Kościuszki 20, Chiger Mojżesz Kopernika 10, Czarnik Kazimierz Sobieskiego 4, Czerny Karol Bernardyński 10, Czeszer J. Teatralna 7, Czeszer Leon Sienkiewicza 5, Dąbrowski Paweł Słowackiego 16, Deiches Adolf Kazimierzowska 28, Deryng Stanisław Jagiellońska 7, Diamand Jakób Halicka 1, Dobiecki Stan. Bernardyński 12 *a.*, Dobrzański Jan Krzywa 12, Dogilewski Mojżesz Kopernika 5, Dulemba Władysław Sienkiewicza 5, Dwernicki Tadeusz Słowackiego 8, Dziedzic Wojciech Kościuszki 20, Dzięrdzielewicz Antoni Jagiellońska 8, Fell Izydor Natan Jagiellońska 6, Fedak Stefan Sykstuska 48, Feigenbaum Henryk Sykstuska 10, Feiles Izydor 3 Maja 13, Feld Izaak Kapitulny 3, Feuerstein Stanisław Akademicka 16, Fink Leon Jagiellońska 15, Finkler Marek Karola Ludwika 5, Fischer Aron Słowackiego 18, Flaeschner Szymon Kołłątaja 10, Flecker Leon Jagiellońska 7, Flecker Chaim Oz. Kazimierzowska 37, Frenkel Stefan Akademicka 12, Fried Maksymilian Jagiellońska 11 *a.*, Goldberg Maurycy Kopernika 24, Gabel Hersch (Henr.) Podlewskiego 6, Gall Edward Smolki 3, Godlewski Włodzimierz Teatralna 3, Gorecki Tadeusz Akademicka 26, Gorecki Władysław Akademicka 26, Grek Michał Hetmańska 22, Gross Oskar Henryk Kościuszki 18, Gruder Leon Lu-

dwik Kopernika 14, Grünberg Natan Józef Sykstuska 14, Grünstein Zygmunt Skarbkowska 7, Herzig Józef 3 Maja 17, Hescheles Dawid Józef Smolki 1, Holzer Wilhelm 3 Maja 10. Horowitz Jakób Sykstuska 37, Horwath Adam Hetmańska 4, Jabłoński Zefirin M. Brajerowska 8, Jaglarz Franciszek 3 Maja 5, Jasieniecki Włodzimierz Krakowska 17, Jasiński Franciszek Sykstuska 35, Jekeles Leon Jagiellońska 22, Kahane Mojżesz Kołłątaja 3, Kamieński Edmund Chopina 5, Kamieński Marek Karol Chopina 5, Karlsbad Ludwik Pasaż Hausmana, Kasparek Jan Bielowskiego 5, Klarfeld Henryk Sykstuska 25, Klarfeld Leon Słowackiego 2, Kmicikiewicz Jan Smolki 5, Kohane Abraham Adolf Sykstuska 31, Königsberger Schabse Kościuszki 14, Korytko Stanisław Czarneckiego 3, Kosiński Adam Kraszewskiego 3, Kraus Alojzy św. Ducha 3, Kraus Maksymilian Sykstuska 28, Kroch Ozyasz Eman Pasaż Hausmana, Krosiński Włodzim. Kościuszki 3, Krygowski Kazimierz Sobieskiego 3, Kuczkiewicz Jan Bernardyński 11, Kulikowski Wiktor Wałowa 3, Kwiatkowski Ferdynand Pańska 2, Kwolewski E. J. Podlewskiego 9, Landes Abraham Krakowska 14, Lau Ignacy Kilińskiego 1, Laub Majer Beer Jagiellońska 15, Lehm Frojem Bernsztajna 7, Leistyna Naftali Sykstuska 34, Leser Salamon Sykstuska 34, Lewicki Konstanty Korniaktów 1, Liebermann Arnold Kazimierz 35, Lilien Edward Kościuszki 10, Liptay Maksymilian 3 Maja 5, Lisiewicz Aleksander Akademicka 22, Lisiewicz Zygmunt Akademicka 22, Loewenherz Henryk Kopernika 21, Loewenstein Natan 3 Maja 13, Luft Dawid Trybunalska 6, Łękawski Marceli Brajerowska 10, Łoziński August Pańska 2, Łysiak Aleksander T. Skarbkowska 2, Łuczkiewicz Kazimierz Kalecza 2, Majewski Wład Kopernika 12, Maryański Al. Maryacki 9, Mayer Aleksander Maryacki 8, Mayer Józef Henryk Kościuszki 3, Max Henryk Sykstuska 52, Menkes Adolf Kościuszki 2, Michalewski Bronisław Maryacki 10, Mikuliński Karol Jan Chopina 5, Mildwurm Izrael Jagiellońska 12, Mochnacki Włodzim. Jagiellońska 8, Morawiecki Józef Halicka 20, Morgenroth Schame Akademicka 8, Nussbrecher Chaim Ko-

ściuszki 1 *a*., Obmiński Stanisław Batorego 11, Ochrymowicz Włodz. Kraszewskiego 23, Olbert Karol Kołłątaja 5, Ostaszewski Bronisław Teatralna 7, Pająk Józef Kraszewskiego 13, Paneth Marceli Pasaż Hausmana 8, Paneth Seweryn Kościuszki 3, Parnas Emil Hetmańska 22, Parnas Józef 3 Maja 19, Pawęcki Leon Skarbkowska 19, Ploder August Chopina 5, Pohl, Samuel Sykstuska 19. Pomianowski Aleksander Ratusz, Presser Izaak Karola Ludwika 29, Rares Adolf Skarbkowska 7, Rauch Józef Hetmańska 22, Reich Jakób Jagiellońska 17, Reis Albert Tańskiej 1, Reiter Eisig Jagiellońska 5, Roiński Emil Teatralna 1, Rosenberg Wilh. Ascher Kościuszki 24, Rosengarten Jüdel Pasaż Hausmana 6, Rosmarin Adolf Abraham Kołłątaja 4, Roth Emanuel Kazimierzowska 31, Roth Maurycy Kopernika 9, Rothstein Izrael Jagiellońska 4, Schaff Szymon Hetmańska 22, Schenk Jan Zimorowicza 7, Scheier Aleksander Kopernika 28, Schleicher Peisech Jagiellońka 11, Schneck Benjamin Akademicka 3, Schorr Aron Podlewskiego 6, Schönbach Izaak Kopernika 20, Schönfeld Mayer Izrael Sykstuska 37, Segal Adolf Akademicka 6, Skałkowski Tadeusz Kar. Ludwika 1, Skowroński Zygmunt Rynek 3, Sokal Klemens Kościuszki 4, Sokal Maksymilian Kazimierzowska 26, Sokal Rubin Sykstuska 8, Solański Edward Piekarska 12, Sołowij Tadeusz Mickiewicza 3, Sołowij Władysław Mickiewicza 3, Sommerstein Salomon Jagiellońska 12, Srokowski Teofil Kręta 3, Stand Ozyasz Jagiellońska 16, Stefko Kamil Ignacy Kopernika 5, Steinberger Jakób Pasaż Hausmana 5, Szafrański Włodzimierz Sobieskiego 9, Szeib Henryk Leonard Wałowa 2, Szeliga Miecz Wojciech Kopernika 4, Szuchiewicz Mikołaj Kopernika 16, Teicher Juliusz Kościuszki 4, Tenner Bernard Kościuszki 10, Till Artur Pańska 4, Trybalski Gustaw Kopernika 22, Tucki Włodzimierz Szopena 5, Tygier Celestyn 3 Maja 11 *a*., Vogel Aleksander Sykstuska 52, Waldmann Saul Niecała 6, Wasser Ozyasz 3 Maja 17, Wein Ignacy Sykstuska 22, Weinberg Salomon Sykstuska 12, Weisstein Michał Kościuszki 5, Werfeld Dawid Ossolińskich 15, Westreich Józef Teatralna 1, Witkowski Kazimierz 3 Maja 21, Wittlin Baruch (jun.) Jagielloń-

ska 11, Woynarowski Fel. Józef Friedrichów 7, Wróblewski Józef Kopernika 22, Zaderecki Michał Chorążczyzna 8, Zając Teodozy Krzywa 12, Zbyszewski Stanisław Słowackiego 2, Zion Leon Sykstuska 17, Zion Łazarz 3 Maja 10, Zipper Gerschon, Kościuszki 22, Zoref Filip, Hetmańska 10.

Adwokaci na prowincyi:

Andrychów. Homme Maryan, Malec Jan.
Baligród. Jonas Kazimierz.
Bełz. Klein Józef, Witkowski Emil.
Biała. Aronsohn Maurycy, Feuereisen Dawid, Gross Baruch Daniel, Mrdáček Franciszek Emilian, Plessner Abraham, Reich Samuel, Rosner Jan, Schmetterling Józef.
Biecz. Maciejowski Michał, Gaweł Jan.
Bircza. Ax Abraham Eli.
Bochnia. Maiss Ferdynand, Michnik Władysław, Müller Gustaw, Popiel Michał, Springer Jakób, Wcisło Andrzej, Zakrzewski Ferdynand.
Bohorodczany. Nowakowski Michał.
Bóbrka. Gorski Feliks, Schrenzel Abraham.
Bolechów. Kleinberg Józef, Stahl Antoni.
Bołszowce. Zetterbaum Maksymilian, Charmann Izrael Mayer.
Borszczów. Fried Izydor, Thumin Józef.
Borynia. Landau Michał Jonasz.
Brody. Byk Jakób, Glasberg Abraham Schulem, Gross Bernard, Kiniower Chaim Saul, Schaff Albert, Wagner Samuel.
Brzesko. Górski Piotr, Herschtahl Salem Schachna, Parvi Ludwik.
Brzeżany. Czajkowski Andrzej, Fried Celestyn Jan, Halpern-Oberläender Natan, Nagler Aron, Pohl Juda, Rawicz Jakób, Schätzel Stanisław, Schenker Mojżesz, Schüssel Adolf.
Brzozów. Daniec Wincenty, Festenburg Gerard Eugen., Goldmann Maurycy.
Buczacz. Alter Leon, Ausschnitt Izydor, Lisowski Jan, Meerengel Mendel, Reiss Emanuel, Stern Henryk.

Budzanów. Landesberg Nuchim.

Bursztyn. Malz Dawid, Ruhrberg Süsche Salamon.

Busk. Aurbach Simche.

Cieszanów. Nurkowski Stanisław.

Chodorów. Brill Edmund, Semilski Teobald.

Chrzanów. Gaszyński Antoni, Keppler Zygmunt, Kremer Józef, Rieser Gerson Israel.

Czortków. Appenzeller Menasche Maks, Grzybowski Ludwik, Horbaczewski Antoni, Kozower Izydor, Krokowski Stanisław, Mosler Izaak.

Czarny Dunajec. Popiel Juliusz, Rokach Samuel.

Dąbrowa. Datka Józef, Kahane Max, Szanzer Wiktor.

Dębica. Fischler Salomon, Friedberg Sydon.

Delatyn. Anderman Jakób, Berlstein Izaak Mayer, Łahodyński Mikołaj, Wieselberg Chaim Hersz.

Dobromil. Bieńczewski Abdon, Hawliczek Bogusław, Szamiński Bernard, Tygermann Izydor.

Dolina. Chmielowski Wincenty, Dobrowolski Józef Franc. Hausmann Maurycy.

Drohobycz. Apfel Natan, Bergwerk Aleksander, Bernfeld Herman, Falk Dawid, Fell Jakób, Fernhoff Bernard, Fraenkel Marceli, Friedmann Józef, Gawlik Tomasz, Heimberg Salomon, Kleinberg Zygmunt, Landes Ludwik, Lauterbach Israel, Lauterbach Jakób, Liss Ignacy, Ochenduszko Franciszek, Oleśnicki Jarosław, Pachtmann Maurycy, Rappaport Maurycy, Reiter Adolf, Rosenbusch Herman, Rubin Hersch, Schuster Ezechiel, Segal Adolf, Seher Mojżesz Józef, Siokało Julian, Spitzman Leon, Szajna Władysław Paweł, Taub Markus, Taubenfeld Izydor, Tiegermann Markus, Tislowitz Ignacy, Unger Wiktor, Wiesenberg Witold, Zeiler Herman.

Dukla. Smulowicz Dawid, Müller Witold Włodzimierz.

Dynów. Sosnowski Stanisław.

Gliniany. Korkis Jakób, Lindenbaum Maurycy.

Gorlice. Blaustein Michał, Dziubczyński Franc. Ksaw., Millet Leib, Radomyski Józef, Stern Maurycy, Zapała Tadeusz.

Gródek. Ozarkiewicz Longin, Unter Baruch, Zausmer Leon (Leib).

Grybów. Agatstein Ignacy, Schmahl Mojżesz Schia.

Grzymałów. Koffler Herman.

Halicz. Hahn Abraham, Krug Joachim, Lityński Jan.

Horodenka. Baran Izaak, Okuniewski Teofil, Święcicki Witold.

Husiatyn. Grabscheid Herman, Natansohn Henryk.

Jabłonów. Fichman Artur.

Janów. Czermański Ign. Karol, Gruder Samuel.

Jarosław. Blumenfeld Emil, Buchheim Dawid, Grabowski Władysław, Lufschütz Fryderyk, Ramert Wiktor, Rothstein Feliks, Segal Maksymilian, Überall Mandel, Wortmann Juliusz.

Jasło. Adamski Roman, Baranowski Józef, Chwalibóg Władysław, Gabryszewski Włodzimierz, Herz Izaak (Ignacy), Kornhäuser Abraham, Michnik Stanisław, Pawłowski Andrzej, Rosenbusch Henryk. Sienkiewicz Teodor, Steinhaus Ignacy, Warchałowski Feliks Józef, Wilusz Jan.

Jaworów. Allerhand Majer Izrael, Marynowski Zygmunt, Schmidt August, em. ck. r. D.

Jaworzno. Feldman Mojżesz.

Jordanów. Kołodziejczyk Jan, Kotrzeba Wiktor.

Kalwarya. Forster Dawid, Krawczyński Wład. Feliks.

Kałusz. Finkelstein Maksymilian, Kos Andrzej, Serafiński Apolinary, Stanecki Mieczysław, Wiesenberg Jonasz, Wittlin Baruch (sen.).

Kamionka Strumiłowa. Broder Herman, Krowczyński Maryan, Podlaszecki Karol.

Kęty. Fabry Kazimierz, Seweryn Zygmunt Jan.

Kolbuszowa. Bryk Adolf, Rabinowicz Wolf (Wilhelm), Seeliger Ludwik.

Kołomyja. Allerhand Abraham, Dębicki Teofil, Dudykiewicz Włodzimierz, Haczewski Stanisław, Herdliczka Adolf, Hulles Mojżesz (sen.), Jurczenko Bazyli, Kawecki Władysław, Kraśnicki Tadeusz, Landau Henryk Mikołaj, Marmorosch Maurycy, Milgrom

Edward, Morawski Mieczysław, Rittigstein Jakób, Schorr Samuel Łazarz, Schulbaum Leibisch, Trachtenberg Maksymilian, Trylowski Grzegorz Cyryl, Waller Leib (Leon), Weissglass Selig Zygmunt, Wieselberg Simche, Wołoszyński Emilian, Zipser Łazarz.

K o m a r n o. Peczerski Tomasz, Radlewski Franciszek.

K o p y c z y ń c e. Braun Józef, Pohrille Aron.

K o s s ó w. Frenkel Lipa, Korpiński Maryan, Kulczycki Leon.

K o z o w a. Fried Emil, Trzcieniecki Tadeusz.

K r a k o w i c e. Nebenzahl Samuel.

K r o s n o. Czajkowski Feliks, Jugendfein Jan Kanty, Pawłowski Robert, Kurzer Samuel.

K r o ś c i e n k o n a d D u n a j c e m. Przybyło Szymon.

K r z e s z o w i c e. Bannet Józef, Rzymkowski Feliks.

K u l i k ó w. Plutyński Julian.

K u t y. Friedman Juliusz, Kulig Daniel, Mach Selig.

L e ż a j s k. Gołąb Franciszek, Grychowski Wiktor.

L i m a n o w a. Hammerschlag Jonas, Młodzik Karol.

L i s k o. Fichmann Zygmunt, Strutyński Jan, Witoszyński Roman.

L i s z k i. Wąsikiewicz Herman.

L u b a c z ó w. Bardach Ignacy, Majewski Leszek, Szłapa Jakób.

Ł a ń c u t. Dymidowicz Henryk, Herbst Aleksander (Süssel), Herbst Jakób Zygmunt, Szpunar Walenty.

Ł o p a t y n. Lachawiec Tadeusz Miecz.

M a k ó w. Zembaty Zygmunt.

M i e l e c. Isenberg Ozyasz (Oskar), Łojasiewicz Stanisław, Nowaczyński Stanisław Kazimierz, Wronka Julian Józef.

M i e l n i c a. Hryniewiecki Jan.

M i k o ł a j ó w. Ramski Wiktor.

M i k o ł a j ó w n a d D n i e s t r e m. Hubicki Emil, Kibitz Zygmunt.

M i k u l i ń c e. Rossberger Leizor.

M i ł ó w k a. Grabowski Roman, Schmindling Eliasz Chaim.

M o n a s t e r z y s k a. Chameides Leibisch Leon, Wielochowski Józef, Weinberg Hirsch.

M o s t y w i e l k i e. Mosler.

M o ś c i s k a. Drohocki Izydor, Korner Ignacy, Pisek Gustaw.

M s z a n a d o l n a. Morawski Bronisław Stan.

M y ś l e n i c e. Adelmann Emil, Goldwasser Łazarz, Klakurka Mikołaj.

N a d w ó r n a. Frey Dawid, Łucki Odynak Michał, Markiewicz Wincenty.

N i e p o ł o m i c e. Buś Wojciech, Styczeń Wawrzyniec.

N i s k o. Dzierżyński Franciszek, Fei Dawid.

N i ż a n k o w i c e. Głębocki Jan.

N o w y S ą c z. Barbacki Władysław, Chodacki Juliusz, Dawid Kalman, Deutelbaum Jakób, Gałkiewicz Tadeusz, Körbel Maurycy, Menberger Abraham (Adolf), Poconek Emil Michał, Sichrawa Roman Franc., Silbermann Baruch (Bern), Sterkowicz Jan, Stuber Gustaw, Syrop Hersch, Wędrychowski Władysław.

N o w y T a r g. Borowicz Józef Wojciech, Geissler Ernest, Kohn Bernard (Berl), Nowotny Kazimierz, Styś Franciszek Karol.

O ś w i ę c i m. Gąsiorowski Ludwik, Goldberg Mojżesz (Maurycy).

O t t y n i a. Blumenblatt Izydor.

P e c z e n i ż y n. Bartz Antoni.

P i l z n o. Gucwa Wilhelm, Krudzielski Tomasz.

P o d g ó r z e. Aronsohn Jakób, Chajes Adolf, Emilewicz Józef Walentyn, Ferber Edward, Feuereisen Izydor, Oberlaender (Sal.) Schl. Sal., Schiff Izaak Dawid.

P o d h a j c e. Finkel Adolf Herman, Hrab Tadeusz, Lehman Albin, Schwager Izacher Rubin.

P o d w o ł o c z y s k a. Auerbach Fischel, Gromnicki Feliks, Mantel Natan.

P r z e m y ś l. Ameisen Adolf, Angerman Stanisław, Bleicher Józef, Błażowski Sas Włodzimierz, Briefer Ludwik, Czaykowski Władysław, Czerlunczakiewicz Cyryl, Dawid Maurycy, Doliński Sas Franciszek, Ehrlich Salamon, Freyberger Hubert, em. c. k.

radca sądu kraj. wyż., Gangberg Wilhelm, Gans Bernard, Glanz Jakób, Goldfarb Joachim, Gottlieb Fryderyk, Haas Daniel, Herzig Bertold, Hibl Józef, Kormosz Teofil, Lichtbach Mojżesz, Liebermann Herman. Löwenthal Izaak, Mantel Eliasz, Mantel Józef, Margulies Izydor, Mendrochowicz Leon, Mester Jakób, Nevečeřel Ryszard, Niemczyński Jan, Nord Marek Emil, Peiper Leon, Probstein Leon, Rast Ozyasz, Rosenbach Wilhelm, Scheinbach Józef, Schwarz Michał, Smutny Fryderyk, Tarnawski Leonard, Tauber Jezajasz.

Przemyślany. Białogórski Jan, Kohl Izaak Izydor, Schenker Jakób.

Przeworsk. Kopecki Henryk, Świtalski Stefan, Zborowski Bolesław.

Radłów. Biały Józef,

Radomyśl. Orliński Maurycy, Richter Sylwester.

Radymno. Bermann Szymon, Spett Jakób.

Radziechów. Cisek Stanisław.

Rawa ruska. Howorka Józef, Segal Abraham, Verständig Herman.

Rohatyn. Katz Fischel, Pawlikowski Kazimierz, Schauder Samuel, Zeghäuser Herman.

Ropczyce. Alwin Maurycy, Krise Brunon Jan, Lewandowski Ludomir, Marowski Stefan.

Rozwadów. Isenberg Józef, Jezierski Józef.

Rożniatów. Wasserman Salamon.

Rudki. Dormann Marek, Kohn Józef.

Rymanów. Gottlieb Jezajasz, Janota Kazim.

Rzeszów. Als Rudolf, Dzianott Bolesław, Dzierżyński Jan, Hanasiewicz Henryk, Herzhaft Leib (Leon), Hochfeld Wilhelm, Holtzer Gustaw, Holzer Mojżesz, Kahane Wolff, Koppel Otto, Krogulski Roman, Lecker Herman, Pelzling Marek, Piliński Włodzimierz, Reich Samuel, Reiner Izydor, Różycki Leon, Schaufel Józef, Sołtysik Wiktor Kazimierz, Wachtel Mordche, Weinberg Gottfried, Zangen Baruch Marek.

Sambor. Aleksandrowicz Juliusz, Bonhard Maurycy, Fiternik Józef, Finsterbusch Filip, Finsterbusch Joachim, Goldberg Seweryn, Goldfarb Leon, Hammermann Adolf, Kielanowski Bazyli, Kolasiński Tom. em. c. k. n. s., Kreutzenauer Dawid, Kulczycki Roman,

Potocki Bronisław, Reizes Oskar, Rogalski Aleksander, Serwacki Józef, Spindler Marek, Stachura Daniel, Steuermann Józef, Syrop Samuel, Witz Justyn.

S t a r y S a m b o r. Arnold Leon, Jerema Józef, Landau Arnold, Łużecki Julian.

S a n o k. Affenda Aron, Bendel Adolf, Biedka Paweł, Bośniacki Ant., em. r. s. k., Eichel Bernard, Goldhammer Artur, Hoeniger Stanisław, Iskrzycki Aleksander Nebenzahl Natan, Reich Arnold, Sawiuk Aleksander, Ślączka Wojciech, Spiegel Jonasz Ignacy, Staruszkiewicz J., em. r. s. k., Weidmann Efroim.

S ą d o w a W i s z n i a. Kohane Jakób, Landau Juliusz.

Ś i e n i a w a. Schneebaum Dawid.

S k a ł a t. Ehrlich Aron.

S k a w i n a. Schwarz Emil.

S k o l e. Gabel Izaak, Gehler Michał, Petruszewicz Eugeniusz, Spritzer Adolf.

S u c h a. Geschwind Piotr (Peretz).

Ś n i a t y n. Bosakowski Tadeusz, Goldstaub Salamon, Marcussohn Samuel, Mogilnicki Andronik, Rosenheck Wilhelm, Ziemba Wiktor.

S o k a l. Filipowski Waleryan, Fraenkel Samuel, Leniński Piotr, Wejda Władysław, Wolfram Szymon.

S o k o ł ó w. Sulerzyski Władysław.

S o ł o t w i n a. Żelechowski Mikołaj.

S t a n i s ł a w ó w. Alexiewicz Leon, Bacher Gabryel, Bibring Leon, Blaustein Salamon, Blumenfeld Maksymilian, Boral Leon, Cyga Aleksander, Darm Aron Abraham, Falk Herman, Falk Izydor, Fischler Eliasz, Frucht Kalman Ozyasz, Gelehrter Salamon, Halpern Uscher Eusel, Halpern Froim, Horodyński Włodzimierz, Hulles Mojżesz (jun.), Jonas Dawid, Jonas Eisig, Jonas Rubin Hersch, Jurkiewicz Włodzimierz, Katzenellenbogen Ludwik, Kornblüh Abraham Izaak, Liebesmann Bogumił, Lorsch Edmund, Mandyczewski Jan, Mandyczewski Włodzimierz, Meller Aron, Mondschein Henryk, Mosler Józef, Ostermann Aron Marek, Partycki Józef, Sager Mojżesz, Schratter Jakób Izaak, Segel Adolf, Seinfeld Chaim Majer, Słotwiński Zdzisław, Sokal Mojżesz.

S t a r y S ą c z. Seuchter Edward, Szayer Edward.

S t a r a S ó l. Rauch Franciszek.

S t r y j. Alchmiller Włodzimierz, Raczyński Hilary, Bylina Franciszek Józef, Falk Juliusz, Feuerstein Abraham, Fichner Nason, Fruchtmann Filip, Fruchtmann Henryk. Goldber Oyser Salomon, Goldstern Henryk, Kalcta Edmund Ludwik, Kocowski Cypryan, Markus Henryk, Oleśnicki Eugeniusz, Polturak Emil, Rabinowicz Jacób, Rosenmann izrael, Schindler Nachmann, Sternhell Salomon. Szarniewicz Włodzimierz, Warywoda Władysław.

S t r z y ż ó w. Uiberall Jakób, Schornstein Henryk.

S z c z e r z e c. Czernecki Karol, Nachem Hermelin, Waltel Adolf.

T a r n o b r z e g. Reben Wilhelm, Reichmann Wiktor, Surowiecki Antoni.

T a r n o p o l. Binder Joachim, Blaustein Calel, Blemmer Izaak, Bsillig Bron., Czykaluk St., Daniłowicz Seweryn, Demant Nuchim, Feiles Karol, Glogier Stanisław, Hołubowicz Izydor, Horowitz Jakób, Jampoler Salamon, Landau Michał, Landes Samuel Dawid, Landsberger Juda Wiktor, Langer Apolf, Leiblinger Zygmunt, Mantel Jonasz, Mantel Rudolf, Marienberg Dawid, Parnass Józef, Pochorecki Stanisław, Promiński Kazim. Maryan, Pudles Chaim Wolf, Rosen Joachim, Rosenfeld Zygmunt, Schmidt Emil Antoni, Schwarz Herman, Steinhardt Izydor, Sygall Eliasz Abraham, Zarzycki Włodzimierz.

T a r n ó w. Apfelbaum Ignacy, Bober Hersch (Hermann), Borgenich Juda Juliusz, Fink Ascher, Fischler Herzel, Funkelstein Emil, Gałecki Junosza Bronisław, Gałecki Junosza Mieczysław, Glaser Ludwik. Goldberg Jakób: Goldfluss Mojżesz Eliasz, Goldhammer Eliasz. Heller Hersch vel Hermann, Hochberg Wilhelm, Malawski Alojzy, Mütz Jakób Hersch, Niemierowski Zygmunt, Offner Józef, Pariser Jekil, Pflugeisen Abraham, z Psar Psarski Emil, Rappaport Dawid, Ringelhaim Adolf, Salomon Febus, Salz Abraham, Simche Eliasz, Tertil Tadeusz, Traum Józef Hirsch, Zelt Salomon.

T ł u m a c z. Lauterbach Tewel, Letz Majer, Makuch Jan, Orłowski Stanisław.

T ł u s t e. Safir Józef.

T r e m b o w l a. Blaustein Józef, Frisch Abraham Hirsch.

T u c h ó w. Agatstein Albert, Iglatowski St. Ma-Maryan.

T u r k a. Landes Maksymilian, Lewicki Emilan Lubinger Isaak, Turnheim Leon,.

T y c z y n. Idziński Józef, Strowski Bolesław.

T y ś m i e n i c a. Weihrauch Leon.

U h n ó w. Kronik Marek, Witz Zygmunt.

U s t r z y k i. Reisner Dawid, Unterricht Dawid Wolf.

W a d o w i c e. Chodorowski Władysław, Daniel Izydor, Góra Franciszek, Korn Józef, Krókowski Konrad, Łazarski Stanisław, Wachsmann Isaak, Zimmerspitz Peisech (Apol).

W i e l i c z k a. Friedberg Gwido, Horowitz Mojżesz Łuszczkiewicz Michał.

W i n n i k i. Lilienfed Zygmunt, Próchniewicz Bogdan.

W i ś n i c z. Korngold Fragner, Iz. Lieber.

W o j n i ł ó w. Kiernig Franciszek.

Z a b ł o t ó w. Bartz Antoni.

Z a l e s z c z y k i. Kalitowski Hieronim, Schoer Elezer vel Schauer Łazarz, Stoklasa Emil.

Z a t o r. Dołkowski Adam Józef, Wielgus Ignacy.

Z b a r a ż. Bocheński Stefan, Kosser Ber Józef, Stein Natan.

Z b o r ó w. Nagler Dawid, Piątkiewicz Rościsław, Wacyk Eugeniusz Mikołaj.

Z ł o c z ó w. Alter Bernard, Drohomirecki Jan, Eidelberg Sumer, Epstein Menasche, Heyne Ludwik, Holzer Leon, Kloetzel Samuel Leib, Kołaczkowski Eugeniusz, Luka Anzelm, Mittelmann Izaak, Rothenberg Leizer, Rożankowski Longin, Wichański Jan, Wiśniewski Wład. Mateusz.

Ż m i g r ó d. Dybaś Stanisław.

Ż ó ł k i e w. Korol Michał, Maciólski Włodzimierz, Menkes Leon, Turzański Kazimierz,

Żurawno. Goldfinger Bernard, Ruhrberger Maurycy.

Żydczów. Reisner Ignacy.

Żywiec. Bogdani Władysław, Broder Leon, Junger Maurycy, Kornicki Michał, Raschke Władysław, Udziela Edmund.

Stosunki polsko-czeskie. „Sekretaryat polsko-czeski“ — kierown[illegible] zvoda, Praha, Hybernska ul. 30.

TAKSY WOJSKOWE.

Na zasadzie ustawy z 10 lutego 1907 dochód, według którego wymierzony został podatek osobisto-dochodowy, jest także miarodajny dla ustanowienia taksy wojskowej.

Kto okazał się niezdolny do służby wojskowej, musi w zamian uiszczać następującą opłatę roczną:

przy dochodzie do

K 1200·—	....	K 0·—
„ 1300·—	....	„ 6·—
„ 1400·—	....	„ 7·—
„ 1600·—	....	„ 9·—
„ 1800·—	....	„ 11·—
„ 2000·—	....	„ 13·—
„ 2400·—	....	„ 17·—
„ 2800·—	....	„ 23·—
„ 3200·—	....	„ 29·—
„ 3600·—	....	„ 35·—
„ 4000·—	....	„ 43·—
„ 4800·—	....	„ 55·—
„ 5600·—	....	„ 70·—
„ 6600·—	....	„ 88·—
„ 7800·—	....	„ 113·—
„ 9200·—	....	„ 143·—

Nadto rodzice, jeżeli dochód ich przekracza kwotę 4000 K rocznie, zobowiązani są w pewnych warunkach do uiszczania przez lat 12 taksy rodzicielskiej. Taksa rodziców oblicza się według wysokości ich dochodu — a wynosi ona połowę kwoty, jaką by syn przy tym samym dochodzie płacić musiał; obniża się jednak jeśli syn sam płaci taksę wojskową, w ten sposób, że połowa taksy syna odliczona ma być od taksy rodziców.

O stemplowaniu ksiąg handlowych.

Taryfa stemplowa wymienia następujące należytości do ksiąg handlowych:

		K	h
1.	Księgi główne od arkusza rozmiaru 5040 ctm. kw.	—	50
2.	Księgi pomocnicze kupców, jakteż książki stręczycieli handlowych (sensali), od arkusza rozmiaru 2640 ctm. kwadr. . . .	—	10
3.	Książki odbiorcze, zapiski, służące do wpiwpisywania pobranych przez kupujących towarów, od arkusza rozmiaru 1750 ctm. kw.	—	10

Należytość stemplową oblicza się w ten sposób, że pomnożywszy długość arkusza księgi przez szerokość, otrzymany iloczyn przedstawiający powierzchnię kwadratową mnoży się przez ilość kart, wynik zaś z tego dzieli się przez arkusz (t. zw. skarbowy) odpowiadający rodzajowi księgi, t. j. przez 5040, 2640 lub 1750, co daje ilość arkuszy, podlegających wymiarowi, którą pomnożymy przez 50 lub 10 (halerzy), otrzymuje się wysokość stempla.

Formułka:

$$\frac{\text{Dł. ark.} \times \text{Szer. ark.} \times \text{Il. kart.}}{\text{Ark. skarb.}} = \text{Wynik} \times 10 \text{ lub } 50.$$

Za księgi pomocnicze bez względu, czy takowe są oprawione, zbroszurowane, czy w luźnych kartach, uważa się: dziennik (żurnal), strazzę, księgę kasową, primanota, księgę faktur czyli sprzedaży, księgę magazynową, księgę bilansową i inwentarz.

Księgi służące tylko do manipulacyi, notesy, które kupcy przy sobie noszą i kopiały, nie podlegają należytości stemplowej.

Wymiaru i ostemplowania ksiąg dokonać może każdy urząd podatkowy.

Wyciąg z kodeksu handlowego.

Ogólne postanowienia: W sprawach handlowych należy stosować kodeks handlowy, a o ile kodeks ten nie zawiera postanowień, obowiązują zwyczaje handlowe, a w braku tychże powszechne prawo cywilne.

Kupcem w znaczeniu kodeksu handlowego jest ten, kto zawodowo trudni się interesami handlowemi.

Kobieta, która zawodowo trudni się handlem, ma w przedsiębiorstwie kupieckiem prawa i obowiązki kupca.

Rejestr handlowy: Przy każdym sądzie handlowym ma być prowadzony rejestr handlowy; jest on publiczny; za złożeniem kosztów można żądać odpisu zapisków.

Firma handlowa: Firmą handlową kupca jest nazwa, pod którą prowadzi interesa i pod którą się podpisuje.

Protokołowanie firmy jest tylko wtedy dopuszczalne, jeżeli przypisany kupcowi podatek zarobkowy najmniej 120 K wynosi w miast. powyżej 100.000 lud.
„ 80 „ „ „ „ 10.000 „
„ 50 „ „ „ poniżej 10.000 ludności — ale wówczas jest kupiec do protokołowania zobowiązany. Korzyści: Można ustanawiać prokurzystów, nikt inny nie może używać tej samej firmy; w konkursie dozwoloną ugoda przymusowa.

Księgi handlowe: każdy kupiec jest obowiązany do prowadzenia ksiąg, z których poznać można dokładnie jego interesy handlowe i jego stan majątkowy. Jest obowiązany przechować otrzymane listy handlowe i zachować odpis (kopię) wysłanych listów i wciągać je po kolei do kopiału. Księgi handlowe i korespondencye kupiec przechowywać winien przez 10 lat.

Każdy kupiec jest obowiązany do sporządzania co roku inwentarza. Inwentarz i bilans mają być przez kupca (względnie przez wszystkich osobiście odpowiadających wspólników) podpisane.

Przy sporządzaniu inwentarza i bilansu należy wszystkie przedmioty majątkowe i należytości przyjąć

w tej wartości, jaką przyznać im można w chwili sporządzania inwentarza (co do pretensyj wątpliwych należy wciągać do bilansu kwoty prawdopodobnie uzyskać się dające, pretensye nieściągalne trzeba odpisać).

Kupiec musi się przy swych zapiskach posługiwać mową żyjącą i znakami tejże mowy; **książki handlowe** muszą być oprawione i paginowane; na stronach, które z reguły mają być zapisane, nie można pozostawiać wolnych ustępów; zapisków nie wolno wykreślać tak, aby stały się nieczytelnemi.

Kupcy zobowiązani są przechowywać swe **księgi handlowe** i korespondencye przez lat 10 (licząc od czasu ostatniej notatki).

Porządnie po kupiecku prowadzone **księgi handlowe** stanowią w sporach handlowych między kupcami z reguły **dowód niezupełny,** który może być uzupełniony przez przysięgę i inne środki dowodowe.

O pomocnikach handlowych: Rodzaj zatrudnienia i roszczenia pomocników handlowych co do wynagrodzenia określone są umową między pryncypałem a pomocnikami, a o ile takiej mowy nie ma, określone są na mocy zwyczaju miejscowego albo przez sąd, ewentualnie po wysłuchaniu opinii rzeczoznawcy.

Pomocnik handlowy nie jest upoważniony do przeprowadzania transakcyj prawnych w imieniu i na rachunek pryncypała (ale może uzyskać upoważnienie).

Pomocnikowi handlowemu nie wolno bez zezwolenia pryncypała robić **interesów handlowych,** ani na swój rachunek ani na rachunek strony.

Pomocnik handlowy, który z powodu niezawinionego nieszczęścia służby pełnić nie może, uprawniony jest do żądania pensyi i utrzymania, ale tylko przez przeciąg 6 tygodni.

Z prawa wekslowego.

Wekslowe roszczenia przeciw **akceptantowi** (przyjemcy) wekslu przedawniają się w trzech latach, licząc od dnia płatności wekslu.

Prawo **regresu** posiadacza wekslu przeciw wystawcy i żyrantom przedawnia się: **po trzech miesiącach,** jeśli weksel płatny jest w Europie, **po sześciu miesiącach,** jeśli weksel płatny jest w krajach Azyi i Afryki, położonych nad morzem Śródziemnem i Czarnem, oraz na wyspach tych mórz; **po ośmnastu miesiącach,** jeśli weksel płatny jest w innych pozaeuropejskich krajach.

Wekslowe roszczenia przeciw wystawcy **własnego** wekslu przedawniają się **po trzech latach,** licząc od dnia płatności wekslu.

Jeżeli mąż wystawia weksel żonie albo akceptuje weksel przez żonę wystawiony, natenczas to jest dowodem, że się zgadza na obowiązania wekslowe, i w danym razie może posiadający ów weksel fantować także niewyłączny majątek żony. — Osoba małoletnia potrzebuje do zobowiązania wekslowego pozwolenia ojca, matki albo opiekuna. Fakt, że weksel akceptowała osoba nieuprawniona, np. małoletnia, albo umysłowo słaba albo pijana, niema żadnego wpływu na zobowiązanie innych osób, które ten weksel podpisały; one są obowiązane do zapłaty tak jakby akcept był ważny.

Pełnomocnictwa kupieckie.

Rozmiary pełnomocnictw kupieckich albo zależą od osobnej umowy, albo polegają na przepisach prawnych.

Najobszerniejszem pełnomocnictwem kupieckiem jest prokura, która uprawnia do załatwiania sądowych i pozasądowych spraw wszelkiego rodzaju. Do nich należą np. zakupno i sprzedaż, prowadzenie procesów, wystawianie weksli, przyjmowanie personalu i wypowiadanie mu miej-

sca. Prokurzysta jednak nie ma prawa do sprzedaży posiadłości i obciążenia jej długami ani do zwinięcia interesu czyli do zupełnej wyprzedaży. Ograniczenie prokury na zewnątrz jest nieważne wobec trzecich osób. W wewnętrznych stosunkach można ograniczać prokurę i dzieje się to często. Jeżeli zaś prokurzysta wbrew umówionemu ograniczeniu prokury załatwia sprawy zewnętrzne, to jednak obowiązuje przez to swojego pryncypała wobec trzecich osób. Rozumie się, że pryncypał może w danym razie żądać od prokurzysty wynagrodzenia wyrządzonej mu szkody.

Prokurzystę może mieć tylko firma sądownie zarejestrowana. Prokurzysta winien jako taki zaznaczyć swój charakter przy podpisie swojego nazwiska pod firmą.

Mniejsze rozmiary niż prokura ma pełnomocnictwo do prowadzenia handlu, n. p. filii, albo do załatwiania interesów pewnego rodzaju. Takie pełnomocnictwo można w różny sposób ograniczać. Jeżeli jednak ograniczenia są tego rodzaju, że trzecia osoba nie mogła o nich wiedzieć, natenczas wobec niej są nieważne. Dlatego kupiec powinien się starać o to, aby interesanci znali rozmiary pełnomocnictwa, jakie dał swojemu zastępcy.

Najwięcej sporów powoduje zazwyczaj pełnomocnictwo podróżującego, które się rozciąga na sprzedaż towarów, ustanowienie cen, umowę, dotyczącą terminu zapłaty za towary itp. sprawy, wynikające ze stosunków handlowych w podróży. Odnośne pełnomocnictwo prawne odnosi się jednak tylko do takiego podróżującego, który zastępuje firmę w miejscach, gdzie jej przedsiębiorstwo nie istnieje; miejscowi agenci, pracujący w mieście, gdzie firma ma swoją siedzibę, nie mają owych uprawnień.

Podróżujący mają też osobne pełnomocnictwo do odbierania pieniędzy, ale tylko za towary, które sami sprzedali. Skutek prawny mają różne deklaracye odbiorcy wobec podróżującego, ale tylko wtenczas, gdy podróżujący jest obecny, nieważne

zaś są przesłane mu listownie. Do takich deklaracyi należy np. uwiadomienie o błędach otrzymanego towaru, oświadczenie, że towar leży do dyspozycyi. Podróżujący nie mają prawa do uznania zawartej i zatwierdzonej umowy za nieważną i nie mogą odbiorcom przyznawać ustępstw pod tym względem.

Pryncypał musi uznać umowę swego podróżującego. Tylko wtenczas może pryncypał nie zgodzić się na umowę, gdy podróżujący przekroczył swoje kompetencye, a odbiorca o tem wiedział albo wiedzieć powinien. Rozumie się, że to są wyjątki.

Inne jest pełnomocnictwo agenta handlowego. Zawarcie umowy z agentem handlowym musi być potwierdzone przez odnośną firmę, którą agent zastępuje, inaczej firma nie jest obowiązana. Firma może zamówienia i warunków, oferowanych przez agenta, nie przyjąć.

Także pełnomocnictwa personalu pomocniczego sklepowego mogą być różne i zależne od przepisów prawnych i od umowy. Zazwyczaj pomocnika, ustanowionego w sklepie, uważa się za upoważnionego do sprzedawania towarów i odbierania pieniędzy.

Personal sklepowy może ustanawiać ceny, ewentualnie udzielać kredytu, odbierać pieniądze, kwitować z odbioru, ale nie bez ograniczenia i w myśl poleceń pryncypała. Tam, gdzie pryncypał ustanowił osobnych kasyerów, tam pomocnicy inni nie są uprawnieni do odbioru pieniędzy.

Godziny pracy w handlach.

Ogólne Zgromadzenie krakowskich Kupców chrześcijańskich w dniu 17 września 1905 r. uchwaliło następujące postanowienia ograniczające pracę w handlach krakowskich:

I. Grupa. Handle kolonialne. 1, Handle korzenne (kolonialne) mogą być najwcześniej

otwierane o godzinie 7-mej rano, zamykane zaś być mają punktualnie o 9 wieczorem. — 2. Pomocnicy pracujący w dziale korzennym mają mieć czas najmniej godzinę wypoczynku południowego poza sklepem. — 3. W niedziele i święta, oprócz świąt: I-go Bożego Narodzenia; I-go Wielkiejnocy; I-go Zielonych Świątek oraz 8-go grudnia, mają być handle korzenne otwarte tylko przedpołudniem od godziny 7-mej do 10-ej. Zaś w wymienione dni świąt zupełnie zamknięte.

II. Grupa. Handle kolonialno-śniadankowe. 1. a) Postanawia się, że zarówno pomocnicy jak i praktykanci nie mogą być dłużej zatrudnieni w dni powszednie jak 14 godzin włącznie z jednogodzinnym pozasklepowym spoczynkiem obiadowym. Celem unormowania jednolitego postępowania w otwieraniu i zamykaniu handli, wskazanem jest, aby pp. Kupcy zastosowali się do postanowień następujących: b) Handle kolonialno-śniadankowe mają być otwierane o godzinie 8-ej rano, a zamykane o godzinie 12-tej w nocy, przyczem postanawia się, że sale restauracyjne, pokoje do śniadań i gabinety mają być z gości o tej godzinie opróżnione. c) Handle kolonialno-śniadankowe przedmiejskie, które mimo lokali śniadankowych dział korzenny stawiają na pierwszem miejscu, mają być otwarte od godziny 6½ rano do godziny 9½ wieczorem. Uwaga w handlach tych co do czasu pracy obowiązuje postanowienie w ust. a) zawarte. — 2. W niedziele i święta dział śniadankowy ma być otwarty od godziny 8-mej rano do godziny 12-tej wieczorem; dział kolonialny ma być od godziny 10-tej zupełnie zamknięty. — 3. Pomocnicy pracujący w dziale śniadankowym mają być podzieleni w niedziele i święta na dwie partye: a) Pierwsza partya ma pracować od godziny 8-mej rano do 2-giej po południu. b) Druga partya od godziny 2-giej do 12-tej w nocy. — 4. Handle kolonialno-śniadankowe w I-sze święto Wielkiej Nocy; I-sze święto Bożego Narodzenia mają być zupełnie zamknięte. I-sze święto Zielonych Świątek od 7-mej rano do 3-ciej popołudniu.

Dnia 8-go grudnia od godziny 8-mej rano do 12-tej w południe zamknięte. Lokale kolonialne w tych interesach mają być we wszystkie wymienione święta zamknięte.

III. Grupa. Wszystkie inne handle. 1. Wszystkie inne handle mogą być otwierane najwcześniej o godzinie w pół do 9-ej rano, a mają być zamykane punktualnie o godzinie 8-mej wieczorem. Wyjątek stanowią składy materyałów farbowych — które mogą być otwarte od 1-go maja do 1-go października od godz. 7-mej rano; zaś od 1-go października do 1-go maja od godziny w pół do 8-mej rano. — 2. Pomocnicy pracujący w powyższych handlach mają mieć najmniej godzinny wypoczynek południowy, t. zw. obiadowy. — 3. W niedziele i święta z wyjątkiem czterech głównych, to jest: 1-go Bożego Narodzenia, 1-go Wielkiej Nocy, 1-go Zielonych Świątek i 8-go grudnia, mają być powyższe handle o godz. 8-mej rano otwierane — o godz. 10-tej zamykane: przyczem personal sklepowy ma mieć co drugą niedzielę lub święto zupełnie wolne. Postanowienia co do zamykania sklepów — nie tyczą niedzieli przed świętami Bożego Narodzenia, t. zw. gwiazdkowej, do której przepisy ustawy o spoczynku niedzielnym się nie odnoszą.

Praktykanci handlowi. 1. Praktyka ucznia nie może trwać dłużej — jak cztery lata, chyba, gdyby praktykant po upływie tego czasu przy egzaminie na pomocnika był reprobowanym na pół roku. — 2. Nie wolno przyjmować uczniów z niższem wykształceniem, jak po ukończeniu dwóch klas szkół średnich, lub trzech klas wydziałowych. — 3. Stosunek liczby uczniów do pomocników nie może być większy jak 1 do 2-ch; 3-ch do 5-ciu, 4-ch do 7-miu pomocników. — 4. W handlach śniadankowych — nie mogą być praktykanci używani do podawania potraw i napojów w salach i separatkach. Wszyscy kupcy, którzy dotychczas uczniów do podawania potraw używają, zgłoszą tychże do Kongregacyi kupieckiej i zobowiążą się po ich wypisaniu (wyzwoleniu)

lub wystąpieniu — na ich miejsce nowych uczniów nie przyjmować. — 5. Praktykanci nie mogą być zajęci więcej przy pracy, jak 14 godzin dziennie łącznie z czasem obiadowym i nauki w szkole handlowej uzupełniającej. — 6. Praktykanci mają uczęszczać w niedzielę na nauki religii. — 7. W ciągu praktyki obowiązany jest każdy praktykant uczęszczać do szkoły handlowej. — 8. Po odbytej praktyce musi być praktykant wyzwolony na pomocnika handlowego. Wyzwoliny mają nastąpić w Kongregacyi kupieckiej — przed komisyą egzaminacyjną reprezentującą różne działy handlowe — tamże ma być utrzymywana ewidencya wyzwolonych pomocników. — 9. Dotychczasowy zwyczaj, że pryncypałowie sami wyzwalali praktykantów i wystawiali im świadectwa wyzwolin, znosi się stanowczo zupełnie.

W Krakowie, dnia 9. września 1905 r.

Z upoważnienia ogólnego Zgromadzenia Kupców

Starszy Kongr. kupieckiej: Zastępca Starszego:

Radca ces. *Henryk Schwarz.* *Władysław Fischer.* Poseł *Jan Kanty Federowicz.* Radca ces. *Jan Kwiatkowski.* Radca ces. *August Porębski.* Radca ces. *Wiktor Suski. Dr. Henryk Szarski.* Radca ces. *Leon Schiller.* Radca ces. *Karol Krupiński. Marceli Dutkiewicz. Jan Józef Fischer.*

Ważniejsze stowarzyszenia kupieckie w Galicyi.

„Kongregacya kupiecka“ w Krakowie (biuro ul. Kopernika 20). Starszy: Schwarz H.; Podstarszy: Dr. Szarski H.; Podskarbi: Suski W.

Radcy: Dutkiewicz M, Federowicz J. K., Jawornicki J., Godzicki J., Kwiatkowski J., Porębski A., Reim G., Wentzl J., Ziembicki Z.

Komisya kontrolująca: Lenert F., Ryglicki A., Czarneck Wł.

Delegaci do kuratoryi Akademii handlowej: Dr. Szarski H., Jawornicki J.

Komisya nadzorcza Biura pośrednictwa pracy: Przewodn. H. Schwarz, A. Porębski, J. Kwiatkowski, Gustaw Reim, J. Wentzl

Przy kongregacyi „Biuro pośrednictwa pracy" (Kopernika 20).

„Stowarzyszenie kupców i Młodzieży Handlowej" Kraków Wolska 14. Prezes: radca A. Porębski, Wiceprezes: radca ces. L. Schiller, Sekretarz: M. Dutkiewicz.

Stowarzyszenie kupców i młodzieży handl. Lwów (na Kupca 11) dyr. W. Halski, I. Senior Piątkowski St., II. Gudiens A., zastępca sekr. Weber Wł.

I. gospod. Droński J., I. kustosz Mroczkowski K., II. Siwek W.

Wydział z grona samoistnych: Gustawicz T., Krzyszkowski S., Szkowron A., Winiarz L., Kaczyński A., Sołtys A., Szydłowski M., Wiśniowski Z.

Z grona pomocników: Białkowski E., Wiśniakiewicz W., Wilczyński A., Hoszowski L., Gigiel Jan, Kistryn S., Miączyński P.

Towarzystwo Burs i opieki nad młodzieżą rękodz. i handlową w Krakowie. Prezes: J. Goetz-Okocimski; zastępcy prezesa: L. Halski i P. Kosobucki, prezes izby rękodzielniczej.

Naczelny zarząd: Górecki, Iglicki, dr. Leo, dr. Maiss z Bochni, Maryewski z Podgórza, Ostrowski W., Porębski A., Ks. Rzymełka, Schiller L., Szufa L.; jako zastępcy: M. Dutkiewicz, Repetowski, Rolle, Sauer. Komisya kontrolująca: dr. Starzewski, Szybalski dr. Tertil.

„Samopomoc Doraźna" Kraków Wiślna 10. Prezes radca ces. L. Schiller.

Stowarzyszenia izraelickie w Krakowie:

Samopomoc izrael. kupców podróżujących w Galicyi (prezes A. Rittermann).

„Stow. kolonialnych zachodniej Galicyi" Fromowicz Mojżesz, Krakowska, handel korz. — „Grupa miejscowa Kraków Centr. stow. pomocn. kupieckich w Wiedniu", św. Sebastyana 16. — „Stow. podróżu-

jęcych kupców Galicyi". „Stow. izr. młodzieży handlowej" Zielona 9. — „Stow. zawodowe pomocników handlowych" Dietla 41. — „Achwa" stow. żyd. młodzieży handlowej Dietla 27,

„Stowarzyszenie kupców i Młodzieży Handlowej" Przemyśl prezes T. Cieśliński, sekretarz Jan Kadernożka,

---

Szkoły handlowe w Galicyi.

Akademia handlowa w Krakowie (dyr. J. Kannenberg) przyjmuje uczniów do:

1. C. k. Akademii Handl. (nauka 4-letnia) z ukończoną IV kl. gimn. lub real. względnie szkołą wydziałową, o ile mają w głównych przedmiotach postęp co najmniej dobry i złożą egzamin wstępny. Wpisowe 10 kor., datek na środki naukowe 2 kor., czesne 40 kor. rocznie.

2. Na jednoroczny kurs dla abituryentów i abituryentek szkół średnich po złożeniu egzaminu dojrzałośsi w gimnazyum, szkole realnej lub liceum. Innych na podstawie zezwolenia Rady szkolnej krajowej. Opłata szkolna 200 kor., datek na zbiory 5 kor.

3. Do Dwuklasowej szkoły handlowej męskiej, z ukończoną 3 klasą gimnazyalną, realną lub wydziałową o ile mają ukończonych lat 14. Wpisy i opłaty jak w Akademii.

4. Do Dwuklasowej szkoły handlowej żeńskiej, uczennice mające lat 14 i ukończoną z dobrym postępem klasę 3 szkoły wydziałowej lub średniej, względnie na podstawie egzaminu wstępnego. Wpisy i opłaty jak w Akademii.

5. Do uzupełniającej szkoły handlowej (nauka 3-letnia po 8 godzin tyg.) uczniów i praktykantów handlowych z ukończoną co najmniej 4 klasą ludową po 6-letniej nauce szkolnej lub na podstawie egzaminu wstępnego. Wpisowe 2 kor., datek na środki naukowe 2 kor.

6. Na zawodowy wieczorny kurs handlowy dla dorosłych. Nauka obejmuje buchalteryę, prace kantorowe i korespondencyę, rachunki kupieckie, prawo handlowe i wekslowe, rachunkowość państwową ewen-

tualnie towaroznawstwo i stenografię przez 8 miesięcy od 1 paźd. do 31 maja po 12 g. tygod. Opłata 100 kor.

Wpisy na kursa odbywają się zazwyczaj z końcem czerwca lub z początkiem września.

Kuratorya: Prezes dr. Leo Juliusz. — Członkowie; Delegat Min. Wyznań i Oświaty dr. Zoll F, — Delegat Wydziału kraj.: Liban B. — Delegaci Rady miejskiej: Federowicz J. K., dr. Leo Juliusz, dr. Staniszewski W. — Delegaci Izby handl.: dr. Benis Artur, Blumenfeld Adolf, Dattner Maurycy. — Delegaci Kongregacyi kupieckiej: Jawornicki Jan. dr. Szarski Henryk, oraz dyrektor Akademii handlowej j. n. — Skład grona naucz.: C. k. dyrektor Kannenberg Józef. — Profesorowie: dr. A. Bolland, Ippold Jul., Lang Mar., dr. Lulek Tomasz, Nycz Stanisław, Rongier Paweł, Skalski Wiktor, Sosnowski Kazimierz, dr. Weigt Herkulan. — Docenci: Byczkowski Roman, Callier Oskar, Dębski Franciszek, dr. Geisler Michał, Horowitz Jakób, Jaglarz Andrzej, dr. Josefert Bruno, Korbel Stanisław, Król Ignacy, dr. Krzyżanowski Adam, Meyer Ignacy, dr. Michalski Jerzy, Oleś Andrzej, dr. Patkiewicz Wład., Peszkowski Ludwik, Pompa Edward, dr. Rymar Leon, dr. Strassburger Edward, Szpunar Feliks, Wacięga H., dr. Wróblewski St., Żukowski Ant.

C. k. Akademia handlowa we Lwowie (ulica Skarbkowska l. 39).

Utworzona na mocy Najwyższego postanowienia z d. 8/8 1899 i otwarta d. 1/10 1899 r. Zakład obejmuje:

I. Czteroletnią Akademię handlową, której zadaniem jest zapomocą systematycznej nauki zawodowej przygotować do najważniejszych rodzajów zajęć handlowych, a zarazem podawać wykształcenie ogólne, potrzebne do samoistnego działania w szerszym zakresie. Akademia kształci zatem osoby stanu handlowego z wyższą kwalifikacyą, które pragną uzyskać stanowisko kierujące.

II. 3 klasową szkołę handlową uzupełniającą, która ma praktykantom handlowym dać sposobność do uzupełnienia swych wiadomości i przyczynić się do podniesienia ich zarobkowości.

III. Ponadto istnieje przy zakładzie wieczorny

kurs zawodowy dla dorosłych, mający na celu podanie osobom, już w rozmaitych handlach zajętym, potrzebnych wiadomości w przedmiotach handlowych.

IV. Od czasu do czasu bywają urządzane specyalne kursa zawodowe jak kurs dalszego kształcenia nauczycieli szkół handlowych uzupełniających, kursa dla urzędników Kas chorych i zakładów ubezpieczeń, kursa majsterskie i t. p.

Dyrektor: Pawłowski Antoni, czł. c. k. Rady Szk. kraj., i kraj. Komisyi przem. Profesorowie i nauczyciele: Christof Mieczysław, c. k. prof. zaprz. rzeczoznawca sąd. dla przedm. handlowych; Góra Witołd, c. k. prof., zaprz. rzeczoznawca sąd. dla przedm. handlowych; Kistryn Tadeusz Sewer, naucz., sekr. Dyr.; Kochanowski Stanisław, nauczyciel; Pawłowski Stanisław, zast. naucz.; Dr. Potyniak-Sanecki Kazimierz, nauczyciel; Pliszewski Jan, c. k. profesor w VIII kl. r.; Postel Paweł, c. k. prof. w VIII. kl. r., zaprz. tłumacz dla jęz. niem., franc. i ang.; Dr. Romer Eugeniusz, c. k. prof. w VIII. kl. r., Docent Uniw. z tyt. nadz. prof.; Dr. Schoennett Maksymilian, c. k. prof. w VIII. kl. r.; Unczowski Henryk, c. k. prof. w VIII. kl. r.; Załoziecki Roman, c. k. prof. w VIII kl. r., docent Szkoły politechn. z tyt. nadz. prof., wicekonsul angielski. Nauczyciel pomocniczy: Ogonowski Hilary, prof. gimn akad.

Czteroklasowa szkoła handlowa (Towarzystwa Szkoły Handlowej ul. Skarbkowska. Towarzystwo S. H. we Lwowie utrzymuje nadto *jednorazowy kurs* handlowy żeński, *dwuklasowy kurs handlowy i kurs dla abituryentów*.

Prócz powyżej wymienionych szkół w Krakowie i we Lwowie istnieją jeszcze szkoły prywatne handlowe, subwencyonowane przez Ministerstwo oświaty i inne instytucye, z których wymienić należy: szkołę dwuklasową handlową w Stanisławowie i dwuklasową szkołę handlową z kursem przygotowawczym w Samborze (niemiecka!) jednoklasową szkołę handlową w Tarnowie i jednoklasową szkołę handlową w Drohobyczu i dwuklasową niższą szkołę handlową (od września 1910) w Brodach.

Izby handlowe i przemysłowe.

Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie.

Istnieje od 14 listopada 1850 roku. Jej zakres działania rozciąga się na następujące starostwa powiatowe, a mianowicie: bialskie, bocheńskie, brzeskie, chrzanowskie, dąbrowskie, gorlickie, grybowskie, jasielskie, kolbuszowskie, krakowskie, limanowskie, łańcuckie, mieleckie, myślenickie, nisieckie, nowo-sądeckie, nowotarskie, pilzneńskie, podgórskie, przeworskie, ropczyckie, rzeszowskie, strzyżowskie, tarnobrzeskie, · tarnowskie, wadowickie, wielickie i żywieckie.

Obwód Izby obejmuje 380·02 mil □ z 2,488.403 mieszkańców.

Prezydent: Dattner Maurycy, radca komerc., kaw. ord. żel. kor. III. kl. i ord. Fr. J., czł. państw. rady kolej., i państw. rady przemysł., człon. kr. kom. przem., radca miejski, wł. tartaków parow. w Krakowie.

Wiceprezydent: Federowicz Jan Kanty, poseł na Sejm kraj., radca ces., radca miejski, wł. handlu win w Krakowie.

Delegat Izby do prezydyum: Epstein Tadeusz, radca komer., radca ces., czł. państw. rady przem., oraz państw. rady cłowej, przemysłowiec i współwł. domu bank. w Krakowie.

Komisarz rządowy: Fedorowicz Adam, radca Dworu.

Członkowie ze stanu handlowego: Bazes Gustaw, wł. skł. porcelany i szkła w Krakowie; Blumenfeld Adolf, wł. skł. węgli w Krakowie; Bober Jakób, wł. realn., kupiec w Krakowie; Epstein Juliusz, kaw. ord. Fr. J., przemysłowiec i współwł. domu bank., wł. dóbr, człon. państw. rady kolej., rad. m. Krakowa; Epstein Tadeusz, j. w.; Federowicz Jan Kanty, j. w.; Friedmann Eliasz Hirsch, kupiec i przemysłowiec w Wieliczce; Holzer Izaak, rad. ces., kupiec i współwł. domu bankowego w Krakowie; Holzer Zygmunt, bankier w Krakowie; Jawornicki Józef, rad. miejski, kupiec w Krakowie; Kroo Herman, bankier w Krakowie; Mendelsburg Zygmunt, rad. ces. współwł. domu bank. w Kra-

kowie; Resch Zygmunt, współwł. firmy Goldlust i Ska., spedytor w Krakowie; Schwarz Henryk, rad. ces., rad. m., wł. handlu tow. bław., wł. dóbr i realn. w Krakowie; Szarski Henryk, dr., I. wiceprez. miasta, rad. ces., czł. państw. rady clowej, czł. kraj. kom. przem. i dyrektor Tow. wzaj. ubez., kupiec w Krakowie; Wachtel Bernard, spedyt. zast. członka państw. rady kol., rad. miejski w Krakowie; Wasserberg Norbert, współwł. młyna par. w Krakowie; Winiarz Jan, radc. ces.. Dyrektor filii c. k. uprzyw. galic. Banku hip. w Krakowie; Zins Dawid, radca komer. kupiec w Tarnowie.

Członkowie ze stanu przemysłowego: Ader Michał, wł. tart. i fabr. mebli gięt. w Krakowie; Dattner Maurycy, j. w.; Ehrenpreis Maksymilian, wł. kamieniołomów i fabr. wapna w Podgórzu; Falter Adolf, współwł. firmy Falter i Dattner, tartaki parowe w Krakowie; Götz Okocimski Jan, bar. kaw. ord. żel. kor. III. kl., marszał. pow. wł. dóbr, wł. browaru w Okocimie, poseł na Sejm kraj.; Judkiewicz Jakób, kaw. ord. Fr. J., czł. kraj. rady kolej., członek krak. wydziału pow., radca miejski, wł. młyna w Krakowie; Kamsler Herman, wł. wapienników w Krakowie; Kanarek Eliasz, przemysłowiec w Zaleszanach; Liban Bernard, kaw. ord. Fr. J., radca komerc., wł. fabr. cementu w Podgórzu; Liban Władysław, kaw. ord. Fr. J., radca ces. przemysł. w Podgórzu; Rimler Henryk, wł. fabr. parasoli w Krakowie; Schmitzek Antoni, Dyrektor akc. zakładów górn. w Sierszy, czł. państw. rady przem.; Schmeja Maksymilian, wł. fabr. maszyn w Białej; Schwanenfeld Leon, bud. w Tarnowie; Stawiarski Waleryan, wł. kopalni nafty w Lipinkach; Sulikowski Aleksander, radca miejski, zegarmistrz w Krakowie; Uderski Edward, kaw. ord. Fr. J., zast. czł. państw. rady kol. rad. m. przeds. bud. kol. w Krakowie; Zieleniewski Edm., inż., poseł do Rady państwa, czł. państw. rady przem. i kraj. komisyi przem., dyr. Tow. akc. fabryki maszyn L. Zieleniewski w Krakowie; Zipser Erwin, wł. fabr. sukna w Białej.

Biuro Izby: Szef biura i sekr. Benis Artur, dr., adw. kraj., kaw. ord. Fr. J., radca komerc., czł. kraj. kom. przem.

Wiceselr.: Josefert Bruno, dr.; Beres Rudolf, dr.
St. ofic.: Krudowski Józef;
Ofic.: Jachniewicz Izydor Paweł, Fabian Jan.

Izba handlowa i przemysłowa we Lwowie.

Zastępuje interesa handlowe i przemysłowe stoł. miasta Lwowa oraz 34 starostw, jako to: lwowskiego, gródeckiego, przemyskiego, jarosławskiego, mościskiego, jaworskiego, stanisławowskiego, bohorodczańskiego, nadwórniańskiego, tłumackiego, buczackiego, stryjskiego, doliniańskiego, kałuskiego, żydaczowskiego, sanockiego, liskiego, dobromilskiego, brzozowskiego, krośniańskiego, samborskiego, starosamborskiego, turczańskiego, drohobyckiego, rudeńskiego, żółkiewskiego, sokalskiego, rawskiego, cieszanowskiego, kołomyjskiego, horodeńskiego, śniatyńskiego, peczeniżyńskiego i kosowskiego.

Obwód obejmuje 391.6262□ myriam., a 3,322.469 mieszkańców.

Prezydent: Horowitz Samuel.

Wiceprezydent: Baczewski Leopold.

Prowizoryczny Przewodniczący: Gubrynowicz Władysław.

Sekcya handlowa: Bardasz Ferdynand, Lwów; Buber Karol, Lwów; Büschel Natan, Kołomyja; Gubrynowicz Władysław, Lwów; Hainbach Herman, Lwów; Halski Walenty, Lwów; Horowitz Samuel, Lwów; Immerdauer Herman, Lwów; Jonasz Maurycy, Lwów; Lilien Adolf Dr., Lwów; Nathansohn Filip, Lwów; Rappoport Maurycy, Lwów; Rauch Edmund, Stanisławów; Reich Mojżesz Herman, Lwów; Riedl Edmund, Lwów; Rosenfeld Leon, Lwów; Russmann Ignacy, Lwów; Schayer Karol, Lwów; Strisower Juliusz, Jarosław; Szkowron Albert, Lwów; Weinreb Marek, Lwów; Winiarz Ludwik, Lwów; Wixel Jakób, Lwów; Wolisch Zygmunt, Lwów.

Sekcya przemysłowa: Adlersberg Herman, Stanisławów; Baczewski Leopold, Lwów; Beiser Jakób, Lwów; Ciuchciński Stanisław Lwów; Frenkl Alfred,

Przemyśl; Getritz Aleksander, Lwów; Gurgul Stanisław, Jarosław; Kiesler Adolf, Drohobycz; Kolischer Henryk Dr., Czerlany; Kriss Eliasz, Kołomyja; Lewakowski Zygmunt, Sambor; Macher Henryk, Lwów; Neumann Józef, Lwów; Rubel Herman, Lwów; Rubinstein Rafał, Lwów; Rucker Jan Jerzy Dr., Lwów; Schirmer Józef, Lwów; Schreier Schulim, Drohobycz; Thom Maksymilian, Lwów; Wczelak Józef, Lwów; Weiss Stefan, Korolówka obok Kołomyi; Wiśniewski Leonard, Lwów; Wolski Wacław, Lwów; Zachariewicz Alfred, Lwów.

Biuro Izby. Sekretarz i szef biura: Dr. Stesłowicz Władysław.

Wicesekretarz: Dr. Korkis A.

Wicesekretarz i kierownik biura kolejowo-reklamacyjnego: Tenner Ludwik.

Adjunkt konceptowy: Dr. Trawiński Karol.

Adjunkt: Pokiziak Edmund.

Asystentka: Tenner Marya.

„ Reiss Ema.

Izba handlowa i przemysłowa w Brodach.

Okręg tejże obejmuje następujące powiaty polityczne: Brody, Brzeżany, Bobrka, Borszczów, Czortków, Husiatyn, Kamionka strumiłowa, Podhajce, Przemyślany, Rohatyn, Skałat, Tarnopol, Trembowla, Zaleszczyki, Zbaraż, Zborów i Złoczów z przestrzenią około 300□ mil i ludnością 1,453.591 dusz.

Prezes: Lazar Bloch.

Zast. prezesa: Artur Schnell.

Komisarz ministeryalny: Leon Kruszyński.

Sekcya handlowa: Adamowicz Władysław, Brody; Balban Leon, Brody; Bloch Lazar, Brody; Fedenhecht Jakób, Brody; Feuerstein Herz, Brody; Frenkel Leon, Tarnopol; Heilpern Aleksander, Brody; Karpeles Zygfryd Brody; Landau Herman, Brody; Landau Mojżesz, Brody; Lewin Izrael, Brody; Ostersetzer Herman, Podwołoczyska; Ostersetzer Izydor, Brody; Rosenthal Eliasz, Brody; Schütz Otton, Tarnopol; Stryer Maks, Brody.

Sekcya przemysłowa: Gall Rudolf, Tarnopol; Goldberg Izaak, Starebrody; Kallir Leon, Brody; Kapelusz Hirsch, Starebrody; Kapelusz Józef, Starebrody; Kapelusz Wilhelm, Brody; Kuttin Benjamin, Brody; Lifschütz Zygmunt, Brody; Maiblum Samuel, Brody; Mollet Bernard, Brody; Schmidt Wilhelm Fryderyk, Smólno; Schnell Artur, Brody; Weiser Henryk, Sassów; West Feliks, Brody.

Biuro Izby: Sekr. i szef biura Rittel Stanisław Dr., radca ces. i komerc., członek kraj. kom. przem., burmistrz m. Brodów, poseł na Sejm krajowy.

Wicesekretarz: Morgenstern Norbert.

Ofic.: Risch Zygmunt.

Asyst.: Zung Grzegorz.

Ustawa o ubezpieczeniu pensyjnem urzędników prywatnych.

Ustawa o ubezpieczeniu pensyjnem urzędników prywatnych, która z dniem 1. stycznia 1909 weszła w życie, zawiera wiele niejasności i nieokreśla dokładnie kategoryj pracowników, których praca ma znamiona „przeważnie umysłowej czynności", tj. obowiązanych do ubezpieczenia. Szczególnie w kołach pracowników kupieckich panują wątpliwości co do przymusu ubezpieczenia.

Aby pp. kupcom dokładnie wyświetlić sprawę, wyjaśnić wątpliwości, rozprószyć obawy i wskazać środki obrony, przytaczamy wskazówki, jakie wiedeński „Centralverband der oesterr. Kaufleute" ogłosił dla swoich członków (a które zgodne są z rozporządzeniem min. spraw wewn. z 31. stycznia 1909 l. 1829).

W pierwszym rzędzie zaznaczyć należy, że przeciw orzeczeniom Powszechnego Instytutu Pensyjnego, odnoszącym się

do obowiązku ubezpieczenia, można w myśl § 75 tejże ustawy wnieść w przeciągu dni 14 od doręczenia **rekurs** do odnośnej politycznej władzy (starostwo, magistrat).

Zaznaczamy, że na zasadzie § 73 ustawy o zabezpieczeniu pracodawcy nie są obowiązani udzielać wyjaśnień odnośnie do pracowników, nie podpadających pod przymus ubezpieczenia.

Wyjaśnień i pozwolenia na wglądnięcie w „zapiski" (ale nie w książki) należy udzielać tylko wyraźnie w tym celu upełnomocnionym organom instytutu i władz politycznych.

Pryncypałowie, którzy nie zatrudniają pracowników, obowiązanych do ubezpieczenia, nie **potrzebują żadnych** czynić **zgłoszeń,** a o ileby otrzymali jakieś upomnienia, mogą co najwięcej oświadczyć, że nie zatrudniają pracowników, podlegających przymusowi ubezpieczenia.

Pracownicy w handlu i przemyśle podpadający pod obowiązek ubezpieczenia.

Tylko pracownicy handlowi następujących kategoryi podpadają pod obowiązek ubezpieczenia, pod warunkami:

a) że 1 stycznia przekroczyli 15 rok życia, a 55 jeszcze nie skończyli;

b) że ich płaca u jednego i tego samego pracodawcy dochodzi do 600 kor. rocznie;

c) że ich zapłata odbywa się w stałych terminach.

1. Ci urzędnicy, którym powierzone jest kierownictwo lub nadzór całego interesu albo jednej jego gałęzi, którzy roboty rozdzielają, ceny i warunki układają, zdolność kredytową oceniają, o przyjęciu lub oddaleniu urzędników rozstrzygają (dyrektorzy, prokurzyści, dysponenci, dysponenci giełdowi i kantorowi, inspektorzy, filialni inspektorzy, kierownicy interesów, szefowie biur, kancelaryi, rachunkowości, oddziałów, magazynów, reprezentanci, naczelny buchalter, sekretarze, kierownicy ekspedycyi, zarządcy składów).

2. Ci urzędnicy z działu rachunkowości, którym powierzone są zamknięcia bilansów i in-

wentarzy, którzy prowadzą księgi główne, albo sprawy przedsiębiorstwa w inny sposób samodzielnie rejestrują, którzy prowadzenie ksiąg rachunkowych przez organa pomocnicze kontrolują.

3. Urzędnicy w służbie kantorowej, którzy korespondencyę interesu lub jednej jego gałęzi, przeważnie bez dyktatu i bez szczegółowych wskazówek na własną odpowiedzialność załatwiają, ceny kalkulują, oferty obliczają, pisma z obcych języków tłómaczą, prawnicze postępowanie przygotowują lub przeprowadzają (nazywani bywają: samodzielni korespondenci, oddziałowi korespondenci, rewizorzy, kalkulanci, taryfowi kalkulanci, taryfowi kalkulanci, solicytatorzy, tłómacze).

(Nie należy zgłaszać takich urzędników, którzy załatwiają podrzędne manipulacyjne prace biurowe, n. p. listy piszą według dyktatu lub dokładnej wskazówki, proste formularze według szablonu wypełniają, przepisują na czysto, akta i listy ekspedyują, kopiują, powielają i regestrują, zatem zwyczajni kantorzyści, manipulanci, pisarze, fakturzyści niesamodzielni, registratorzy itd.).

4. Urzędnicy w służbie kasowej, o ile nie są tylko pomocniczymi, n. p. takimi, którzy wykonują wypłaty lub odbierają gotówkę według bloków (siedzące kasyerki [Sitzkassierinnen] i t. d.).

5. Sprzedający, podróżujący, agenci stali w handlu hurtownym i w produkcyi, z wyjątkiem tych, którzy w służbie miejscowej lub zamiejscowej zamówienia odbierają według stałych, nie przez nich oznaczanych cen i warunków, albo należytości ściągają (agenci ratalni, akwizytorzy, kolporterzy i inni).

(Nie podpadają pod obowiązek ubezpieczenia podróżujący, agenci itp., którzy nie otrzymują stałej zapłaty, tylko pobierają prowizyę).

6. Zakupujący w interesach hurtownych, którym powierzone jest ustanowienie cen i wybór przedmiotów do zakupienia.

7. S p r z e d a w a c z e i sprzedawaczki, składnicy w handlu detalicznym, którzy sprzedaż w całym interesie, albo w jego części samodzielnie n a d z o r u j ą, albo są uprawnieni do u s t a n o w i e n i a c e n i udzielania kredytu.

8. Funkcyonaryusze w sprzedaży d e t a l i c z n e j, którzy wystawy według własnych pomysłów dekorują (aranżerowie wystaw, dekoratorzy).

9. Pracujący w s k ł a d a c h, m a g a z y n a c h, przy e k s p e d y c y i, którzy mają prawo nadzoru nad robotami składowemi i prawo rozporządzania składem towarów i kolekcyi wzorów, utrzymują ewidencyę zapasów i sami je uzupełniają.

10. Pracownicy, którzy sporządzają wzory (projektanci, niekiedy rysownicy).

11. Pracownicy s p e d y c y j n i, którzy kierują biurem cłowem lub sprawy cłowe na własną odpowiedzialność załatwiają i deklaracye cłowe sporządzają (spedytorzy cłowi, deklaranci cłowi).

12. Urzędnicy, którym powierzone jest próbowanie i kontrola zamówionych robót w interesach konfekcyjnych (dyrektorki, directrices).

* * *

Wszelkich innych funkcyonaryuszów handlowych nie należy zgłaszać.

Nie podpadają zatem pod obowiązek ubezpieczenia i nie należy zgłaszać:

1. Pracujących w dziale r a c h u n k o w o ś c i, którzy księgi pomocnicze i podobne zapisy prowadzą, albo roboty wstępne dla rachunkowości wykonują (zwyczajni strazzyści, primanotyści, pomocnicy buchalteryjni i i.);

2. Pracujących w handlu d e t a l i c z n y m, którzy pod stałym nadzorem pryncypała albo wyższego urzędnika towary dla stron według przepisanych cen za gotówkę sprzedają, towary sortują i uprzątują, należytości odbierają itp. (więc zwykli pomocnicy, ekspedyenci i sprzedawaczki, siedzące kasyerki, składownicy, manipulanci składowi itd.);

3. Pracujących w służbie składów, magazynów i ekspedycyi, którzy według polecenia kolekcye zestawiają i adjustują, towary sortują i uprzątają, pakietują, etykiety piszą i przylepiają; funkcyonaryuszów, którzy towary i listy ekspedyują, cłowe formalności załatwiają, dotyczące formularze i regestra prowadzą i podobne roboty spełniają, (więc składownicy, manipulanci składowi, magazynierzy, adjusterzy, ekspedyenci pocztowi i kolejowi, pomocnicy ekspedytorów itd.).

Taksamo nie podpadają pod obowiązek ubezpieczenia i nie należy zgłaszać:

1. osób, używanych bezpośrednio przy produkcyi towarów i innych przeważnie fizycznych sprawnościach w charakterze przemysłowych, górniczych, rolniczych i leśnych robotników, względnie uczniów i służących, (więc n. p. służba, portyerzy, skontyści, woźnice, pakiery, pomocnicy handlowi, uczniowie, praktykanci, wolontaryusze itd.);

2. osób, do których stosuje się regulamin służby domowej, albo które wyłącznie lub przeważnie domowe roboty spełniają (służący);

3. osób, które z mocy dawniejszej służby znajdują się już w posiadaniu renty inwalidzkiej lub renty starczej (pensya, prowizya) o ile te pobory dosięgają najniższych stopni w ustawie przewidzianych dla renty starczej lub inwalidzkiej, albo je przenoszą (np. emeryci państwowi, krajowi, gminni, służba prywatna). Jako najniższy stopień uważa się rentę inwalidzką lub starczą, która odpowiada wykazanej długości służby w I-szej klasie poborów (np. przy wykazanej służbie 17 lat wynosi najniższy stopień 225 K.);

4. osób, które stale po za okręgiem obowiązującym ustawy są zatrudnione (za granicą);

5. osób, które dnia 1 stycznia 1909 rok 55 ty życia przekroczyły, albo dopiero po dojściu do tego wieku uzyskały posadę, która uzasadnia przymus ubezpieczenia;

6. pracowników takich przedsiębiorstw handlowych, które zajmują się wyłącznie ekspor-

tem wyrobów przemysłu — z wyjątkiem zajętych w rachunkowości i kasowości;

7. osób, które dla uzyskania przepisanego świadectwa praktycznego zajęcia w celu uzyskania uprawnienia do wykonania samodzielnego zawodu zajmują stanowisko służbowe, uprawniające do ubezpieczenia, a to podczas najkrótszego okresu tego zajęcia;

8. studentów szkół średnich i zwyczajnych słuchaczy wyższych szkół, którzy zajmują posady obowiązujące do ubezpieczenia, atoli nie dłużej jak 5 lat po maturze;

9. osób, których posada obowiązująca do ubezpieczenia jest tylko poboczną. (Boczne zajęcie.

X-ro Przykazań handlowca.

1. Nie będziesz popierał przemysłu niemieckiego, choćbyś miał na nim większą prowizyę.
2. Nie będziesz naklejał firmy krajowej na tandecie zagranicznej.
3. Pamiętaj, że dobre imię to majątek handlowca, którego staraj się nie stracić.
4. Szanuj swego pracodawcę i zwierzchników, bo i tobie może wypadnie być na tem stanowisku.
5. Nie zabijaj swego konkurenta zbytniem obniżaniem cen, bo i siebie tem zgubić możesz.
6. Nie walcz nieuczciwemi środkami, bo to nie przystoi dla solidnej firmy.
7. Nie krzywdź swego pracodawcy, bo tą drogą nie dorobisz się majątku.
8. Nie mów nigdy źle o konkurencyi, bo tem dyskredytujesz własną firmę.
9. Nie zazdrość koledze posady, a pracodawcy majątku, bo i dla ciebie droga do tego otwarta.
10. Nie pragnij ani interesu jego, ani zaszczytów, ani godności, ani żadnej rzeczy, która jego jest, albowiem i tobie nie odmówiono dobić się tego.

WOBEC WYGAŚNIĘCIA PRAWA PROPINACYI.

Ogólne pouczenia o ustawie i sposobie uzyskania koncesyi.

Z dniem 30 grudnia 1910 roku wygasa w Galicyi prawo propinacyi — a w życie wchodzą ogólno państwowe postanowienia **ustawy przemysłowej** i ustawy krajowej z 1905 r. o **opłatach szynkarskich.** Z dniem 30 grudnia 1910 zakończą swą egzystencyę wyszynki propinacyjne, a dla kupców prowincyonalnych nastręczy się nowa sposobność do pracy i zarobkowania przez wykonywanie przemysłu szynkarskiego.

O przemyśle szynkarskim mówi ustawa przemysłowa z roku 1907 w §§ 16—20. Ustawa ta zalicza w § 15. przemysł szynkarski do tak zwanych przemysłów koncesyonowanych, w następnych zaś paragrafach określa dokładniej, co pod wyrazem „przemysł szynkarski“ rozumieć należy, ustala warunki uzyskania koncesyi na wykonywanie przemysłu szynkarskiego i zawiera szczegółowe przepisy co do wykonywania koncesyi szynkarskiej,

W życiu codziennem zachodzi ścisły związek między przemysłem gospodnim a przemysłem szynkarskim, to też ustawa mówi o obu przemysłach łącznie i zalicza do przemysłów gospodnich i szynkarskich następujące czynności przemysłowe:

1) przyjmowanie w gospodę obcych, jak to czynią hotele, domy zajezdne itp.

2) podawanie gościom potraw, jak to czynią restauracye, jadłodajnie itp.

3) wyszynk piwa, wina i wina owocowego.

4) wyszynk palonych trunków alkoholicznych: spirytusu, wódki, likierów, rumu itp.

5) drobna sprzedaż różnych trunków alkoholicznych: spirytusu, wódki, likierów, rumu itp.

6) wyszynk win sztucznych i półwin. (Obecnie odpada, bo wobec nowej ustawy o handlu winem, sztuczne wina są zakazane).

7) podawanie gościom kawy, herbaty, czekolady, innych ciepłych napoi i środków orzeźwiających.

8) utrzymywanie gier dozwolonych (np. gra w karty).

Wymienione powyżej prawa mogą być udzielone pojedynczo lub łącznie i muszą być wyraźnie w koncesyi wymienione. **Kto więc wnosi podanie o koncesyę**, musi wyraźnie w podaniu powiedzieć, jakiego uprawnienia żąda. Jeżeli więc ktoś zamierza tylko prowadzić wyszynk trunkami palonymi, powinien w podaniu napisać, iż prosi o koncesyę na wyszynk palonych trunków alkoholicznych. Jeżeli oprócz wódki chce szynkować także piwo lub wino, lub wino owocowe, musi wyraźnie w podaniu prosić także o koncesyę na wyszynk piwa lub wina itd. Tak samo, jeżeli ktoś zamierza nietylko sprzedawać gościom wódkę, piwo i inne trunki, ale chce także gościom sprzedawać potrawy (kiełbasę, jaja), to musi wyraźnie o to prosić; tak samo musi wyraźnie o to prosić, jeżeli chce podawać gościom także herbatę, kawę, ciepłe mleko, lub jeżeli chce mieć prawo urządzania gier dozwolonych.

Zaznaczamy, iż ustawa rozróżnia ściśle wyszynk od drobnej przedaży i od handlu trunkami alkoholicznymi. Kto ma prawo handlu trunkami alkoholicznymi (spirytus, wódka, rum, piwo, wino itd.), może sprzedawać te trunki tylko w beczułkach, naczyniach lub butelkach zamkniętych i zapieczętowanych, kto ma prawo drobnej sprzedaży trunków alkoholicznych, może je sprzedawać także w naczyniach otwartych osobom, pragnącym ten trunek spożyć po za szynkiem, albo też może go sprzedawać w naczyniach zamkniętych w jakichkolwiek ilościach. Innemi słowy, kto ma prawo wyszynku, ma równocześnie także prawo drobnej sprzedaży i prawo handlu, kto zaś ma tylko prawo handlu trunkami alkoholicznymi, ten nie ma praw ani wyszynku, ani drobnej sprzedaży w naczyniach niezamkniętych, kto nareszcie ma tylko prawo drobnej sprzedaży, temu nie wolno szynkować trunków gościom, spożywającym te trunki w jego lokalu (w szynku, w restauracyi, czy w gospodzie). Dodajemy tutaj wyraźnie, iż **handel piwem lub winem**, tudzież **drobna sprzedaż piwa lub wina, jest prze-**

mysłem wolnym, to znaczy, każdy może ten przemysł wykonywać bez zezwolenia starostwa, musi tylko zawiadomić starostwo, iż będzie ten przemysł wykonywał. (Także podawanie gościom wody sodowej, zimnego mleka jest przemysłem wolnym.) Co się natomiast tyczy trunków palonych (wódki, likierów, rumu itp.) jest drobna sprzedaż tych trunków tak samo jak wyszynk przemysłem koncesyonowanym, tj. kto chce przemysł ten wykonywać, musi mieć wyraźne zezwolenie starostwa, czyli tak zwaną koncesyę. W Galicyi jest nawet od r. 1904 **handel trunkami palonymi,** o ile ktoś chce sprzedawać te trunki w ilościach poniżej pięciu litrów, **przemysłem koncesyonowanym.** (Dopiero handel większemi ilościami trunków palonych jest także w Galicyi przemysłem wolnym, t. j. niezawisłym od zezwolenia starostwa).

Zwracamy p. t. kupcom uwagę na tę okoliczność i radzimy, aby, jeżeli nie chcą wyszynkiem się trudnić, **wnosili podania o koncesye na handel trunkami palonymi w zamkniętych naczyniach o pojemności poniżej 5 litrów.**

Jak wnosić podania o koncesye? i jakiemi zaopatrywać je stemplami?

Kto chce wykonywać przemysł gospodnio-szynkarski, musi postarać się o koncesyę ze strony **starostwa** i musi w tym celu wnieść do starostwa odnośne **podanie** albo na piśmie, albo ustnie do protokółu. Podanie to powinno być **ostęplowane,** przyczem stempel od pierwszego arkusza podania wynosi na wsi i w mniejszych miastach 3 K., w miejscowościach liczących od 5000 do 1000 dusz 4 K. w miejscowościach od 10.000 do 50.000 dusz 6 K., we Lwowie i w Krakowie nareszcie 8 K., stempel od każdego dalszego arkusza podania zaś wynosi we wszystkich miejscowościach po 1 K. W podaniu tem należy przedewszystkiem podać, o które z wymienionych powyżej ośmiu przemysłów gospodnio szynkarskich proszący się ubiega. A następnie należy udowodnić, iż proszący posiada warunki przepisane ustawą, celem uzyskania koncesyi.

Jakie warunki są potrzebne, o tem pouczają §§ 17—20 ustawy. (Dowód uzdolnienia nie jest potrzebny).

Ustawa przepisuje dalej, iż udzielając koncesyi, powinna władza przemysłowa (starostwo) uwzględniać stosunki miejscowe i potrzeby ludności, czy więc w danej miescowości szynk jest potrzebny, czy też nie, czy należy w miejscowości tej dopuścić jeden szynk, czy też więcej. Na mocy rozporządzenia ministeryalnego z 31 grudnia 1887 r. nie może przypadać jeden szynk na mniej niż 500 mieszkańców, jeżeli więc gmina liczy mniej niż 1000 mieszkańców, może w niej istnieć tylko jeden szynk, w gminach liczących 1000 do 2000 mieszkańców trzy szynki i tak dalej na każdych pełnych 500 mieszkańców o jeden szynk więcej.

Podajemy poniżej w dosłownem brzmieniu przepisy ustaw, których znajomość ważna jest dla kupców i szynkarzy.

Odnośne §§ ustawy przemysłowej, co do ubiegania się i nadania koncesyi na przemysły gospodnio-szynkarskie stanowią:

§ 16. (z ustawy z dnia 15 marca 1883, Nr. 39 d. u. p.).

Przemysły gospodnie i szynkarskie dzielą się następujące uprawnienia:

a) przyjmowanie w gospodę obcych;
b) podawanie potraw;
c) wyszynk piwa, wina i wina owocowego;
d) wyszynk i drobna sprzedaż palonych napojów wyskokowych;
e) wyszynk win sztucznych (dziś nie dozwolony!)
f) podawanie kawy, herbaty, czekolady, innych napojów ciepłych i chłodników;
g) utrzymywanie gier dozwolonych.

Te uprawnienia można nadawać każde osobno albo łącznie jedne z drugiemi, w każdym jednak razie należy je w nadaniu koncesyi wyraźnie wyszczególnić.

§ 17. z ustawy z dnia 5 lutego 1907 l. 26 d. u. p.

Koncesya na wyszynk uprawnia do podawania dotyczących napojów gościom w lokalu przeznaczonym

do prowadzenia przemysłu albo zabierającym je stamtąd w niezamkniętych naczyniach, jakoteż do sprzedawania tych napojów w naczyniach zamkniętych w dowolnych ilościach.

§ 18. (z ustawy z dnia 5 lutego 1907 l. 26 d. u. p.).

W celu uzyskania koncesyi na którekolwiek z wymienionych w § 16 uprawnień, wymaga się obok ogólnych warunków do samoistnego prowadzenia przemysłu nadto, aby ubiegający się był godnym zaufania i nieposzlakowanym.

Ustęp 2. Koncesyi należy w każdym razie odmówić, jeżeli ze strony członków rodziny albo ze strony ubiegającego się, żyjących w związku rodzinnym z ubiegającym się, zachodzą takie postępki, które uzasadniają przypuszczenie, że nadużywanoby jej do popierania gier zakazanych, przechowywania nieprawnych nabytków, nieobyczajności lub pijaństwa.

Ustęp 3. Nadając koncesyę, trzeba mieć wzgląd na potrzebę ludności, tudzież na stosowność lokalu, w którym zamierzono prowadzić dotyczący przemysł, na gościniec, ulicę lub plac, gdzie się ten lokal znajduje, i na możliwość nadzoru policyjnego.

Ustęp 4. Przed udzieleniem koncesyi władza przemysłowa powinna wysłuchać gminę siedziby przedsiębiorstwa, a tam gdzie się znajdują rządowe władze policyjne, także te ostatnie. Oprócz tego przed udzieleniem koncesyi należy o wniesieniu podania zawiadomić stowarzyszenie przemysłowe, właściwe w tem miejscu dla przemysłu gospodniego i szynkarskiego z wezwaniem, aby jeżeli zechce — objawiło swoje zdanie w ciągu najwyżej 14 dni.

Ustęp 5. Gdy chodzi o założenie hoteli dla podejmowania obcych w większych miastach i w miejscowościach kąpielowych, pominąć należy w miarę okoliczności pytanie co do potrzeby ludności, a o ile chodzi o założenie hoteli w okolicach górskich, w celu popierania ruchu turystycznego, pominąć nadto także pytanie co do możliwości nadzoru policyjnego.

Ustęp 6. Jeżeli pomimo zarzutu ze strony gminy, udzielono proszącemu koncesyi na prowadzenie jednego z uprawnień wymienionych w § 16, w takim razie, o ile to nadanie nie pochodzi od władzy prze-

mysłowej gminy posiadającej własny statut i o ile nie chodzi jedynie o dalsze nadanie koncesyi wykonywanej dotychczas w tym samym lokalu, przysługuje gminie prawo odwołania się w ciągu 14 dni po zawiadomieniu do wyższej władzy ze skutkiem odwłocznym.

Ustęp 7. W ciągu takiego samego terminu przysługuje prawo odwołania się z równym skutkiem także stowarzyszeniu przemysłowemu, jeżeli to stowarzyszenie objawiło swoje zdanie we właściwym czasie, a wbrew jego wnioskowi nastąpiło udzielenie koncesyi, o ile nie chodzi o wzmiankowane w poprzedzającym ustępie dalsze nadanie.

Ustęp 8. Przeciw dwom równobrzmiącym orzeczeniom nie przysługuje dalsze odwołanie się.

§ 19. (z ustawy z dnia 15 marca 1883 l. 39 d. u p.).

Jedna i tasama osoba może w jednej i tejsamej miejscowości uzyskać, wziąć w dzierżawę albo objąć w charakterze przedstawiciela tylko jednę koncesyę na wykonywanie wyszynku i drobnej sprzedaży palonych napojów wyskokowych (§ 16 głoska d.), a co najwyżej dwie na wykonywanie reszty wymienionych w § 16 przemysłów gospodnio-szynkarskich.

Us.ęp 2. Przemysł gospodnio-szynkarski musi posiadacz koncesyi wykonać z reguły osobiście.

Ustęp 3. Na wykonanie tego przemysłu za pośrednictwem przedstawiciela lub na wydzierżawienie go, władza przemysłowa może zezwolić tylko z ważnych powodów.

Ustęp 4. W razie prowadzenia takich przemysłów za pośrednictwem przedstawiciela lub dzierżawcy bez uzyskanego naprzód zezwolenia władzy przemysłowej podlega karze nietylko posiadacz przemysłu, lecz także przedstawiciel względnie dzierżawca stosownie do ósmego rozdziału ordynacyi przemysłowej omawiającego przekroczenia i kary.

§ 20. (z ustawy z dnia 5 lutego 1907 l. 26 d. u. p.).

Na przeniesienie przemysłów gospodnio-szynkarskich wyszczególnionych w § 16 pod głoskami c, d, e, jakoteż kawiarń do innego lokalu w obrębie tejsamej miejscowości nie potrzeba wprawdzie uzyskania nowej koncesyi, ale należy zasięgnąć przyzwole-

nia władzy przemysłowej, która przytem powinna uwzględnić stosowność lokalu w którym ma się wykonywać ten przemysł, gościniec, ulicę względnie plac; gdzie się ten lokal znajduje, i możność nadzoru policyjnego jakoteż potrzebę ludności.

Ustęp 2. Przed udzieleniem pozwolenia na przeniesienie przemysłu gospodnio-szynkarskiego, władza przemysłowa powinna wysłuchać gminę jego siedziby, tam, gdzie się znajduje rządowa władza policyjna, także tę ostatnią. Nadto przed udzielaniem tego pozwolenia należy o wniesieniu podania zawiadomić stowarzyszenie przemysłowe właściwe w tem miejscu dla przemysłu gospodnio-szynkarskiego z wezwaniem, aby — jeżeli zechce — objawiło swoje zdanie w ciągu najwyżej 14 dni

Ustęp 3. Jeżeli pomimo zarzutu, ze strony gminy, władza przemysłowa udzieli pozwolenia na przeniesienie przemysłu gospodnio-szynkarskiego do innego lokalu, w takim razie, o ile to pozwolenie nie pochodzi od władzy przemysłowej gminy posiadającej własny statut, przysługuje gminie prawo odwołania się do wyższej władzy w ciągu 14 dni po zawiadomieniu.

Ustęp 4. W ciągu takiego samego terminu przysługuje prawo odwołania się także stowarzyszeniu przemysłowemu, jeżeli objawiło swoje zdanie we właściwym czasie, a zezwolenie nastąpiło wbrew jego wnioskowi.

Ustęp 5. Przeciw dwom równobrzmiącym orzeczeniom nie przysługuje dalsze odwołanie się.

§ 20 a (z ustawy z dnia 5 lutego 1907 l. 26 d. u. p.).

W celu tylko przejściowego wykonania przemysłu gospodnio-szynkarskiego poza objętemi pozwoleniem stałemi siedzibami przedsiębiorstwa przy pojedynczych szczególnych sposobnościach (jak uroczystościach ludowych, targach, ćwiczeniach wojskowych, skupieniach, wojsk manewrach itp.) ze strony osób prowadzących taki przemysł w tejsamej lub sąsiedniej gminie, wystarcza licencya, którą władza przemysłowa oceniwszy istniejącą potrzebę żądanego wykonywania przemysłu, wyda na każdy z osobna wypadek, a w której dokładnie wymienić należy odnośną sposobność, miejsce, gdzie się ma wykonywać ten przemysł i czas ważności pozwolenia.

KRAJOWE OPŁATY SZYNKARSKIE.

Ustawa z dnia 20 grudnia 1905 l. 11 d. u. k. dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi.

Art. 1.

W wykonaniu postanowienia § 46 ustawy z dnia 22 kwietnia 1889. Dz. u. kr. Nr. 30, jakoteż celem wzmocnienia skarbu krajowego, a tem samem umożliwienia krajowi spełnienia ekonomicznych i kulturalnych zadań, pobierane będą na rzecz funduszu krajowego od 1 stycznia 1911 do 31 grudnia 1920 w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, z wyjątkiem obszarów obejmujących miasta Lwów i Kraków, a uznanych pod względem podatku spożywczego za zamknięte, opłaty szynkarskie, które mają przynieść rocznie najmniej 7,000.000 K stosownie do postanowień, zawartych w następujących §§ 1—21.

§ 1. Opłatę szynkarską w wymiarze ustanowionym wedle § 9 winny uiszczać:

1. Osoby, trudniące się na własny rachunek wyszynkiem pędzonych napojów wyskokowych, wina, półwina, wina sztucznego, wina owocowego, moszczu owocowego, miodu, napojów miodowych lub piwa.

2. Osoby, sprzedające na własny rachunek sposobem zarobkowym bezpośrednio kosumentom, jednak nie do spożycia w lokalu przedsiębiorstwa, pędzone napoje wyskokowe, wino, półwino, sztuczne wino, wino owocowe, moszcz owocowy, miód lub napoje miodowe w naczyniach otwartych lub zamkniętych, lecz nie na sposób w handlu używany o pojemności poniżej 25 litrów przy wódce, a poniżej 50 litrów przy innych napojach (drobna sprzedaż).

Sprzedaż wódki w naczyniach otwartych w ilości poniżej $1/8$ litra, a innych wyżej wymienionych napojów w ilości poniżej 1 litra uważa się za wyszynk.

3. Osoby, które sprzedają na własny rachunek sposobem zarobkowym bezpośrednio konsumentom:

a) napoje wymienione pod 2 w naczyniach zamkniętych, sposobem w handlu używanych o pojemności poniżej 50 litrów;

b) piwo w naczyniach zamkniętych sposobem używania w handlu o pojemności poniżej 10 litrów (handel detaliczny).

Na obowiązek uiszczania opłaty szynkarskiej nie ma wpływu okoliczność, czy przedsiębiorstwo wykonuje się za upoważnieniem, czy też bez upoważnienia.

§ 2. Ci, którzy prowadzą przedsiębiorstwo, podlegające opłacie szynkarskiej (§ 1) winni są corocznie w czasie, który w rozporządzeniu wykonawczem oznaczonym będzie, zgłosić ustnie lub pisemnie u przynależnej władzy politycznej I instancyi:

1) nazwisko względnie firmę przedsiębiorcy, a ewentualnie także zastępcy lub dzierżawcy;

2) miejsce i numer domu lokalu przedsiębiorstwa;

3) rodzaj przedsiębiorstwa;

4) ilość, rozmiary i jakość ubikacyj przemysłowych;

5) ilość personalu pomocniczego, zatrudnionego w przedsiębiorstwie, podlegającem opłacie;

6) ilość napojów sprzedanych w ciągu poprzedniego roku kalendarzowego, podaną oddzielnie dla poszczególnych napojów i wedle rodzajów przedsiębiorstwa, oznaczonych w § 1.

Jeżeli przedsiębiorstwo, podlegające zgłoszeniu, wykonywano tylko przez część roku poprzedzającego, należy podać czas, przez który je w roku poprzednim wykonywano.

Jeżeli zaś przedsiębiorstwo, podlegające zgłoszeniu otwarto dopiero w ciągu roku, należy je zgłosić najpóźniej na 3 dni przed otwarciem. W razie zaś, gdy przedsiębiorstwo, podlegające zgłoszeniu, ma być tylko czasowo wykonywane, należy także podać przeciąg czasu, przez który ma to trwać.

W razie zaniechania w ciągu roku przedsiębiorstwa, opłacie szynkarskiej podlegającego, lub w razie zaszłej zmiany w osobie przedsiębiorcy, albo zmiany lokalu, lub wreszcie przejścia z jednego rodzaju

przedsiębiorstwa w drugie (oznaczone w § 1 ad 1, 2, 3) należy w ciągu trzech dni po zaszłej zmianie zawiadomić o niej władzę polityczną I-szej instancyi.

§ 3. Władza polityczna I instancyi zarządzi wstępne zbadanie nadeszłych zgłoszeń, a w razie potrzeby uzupełni je lub sprostuje na podstawie odpowiednich dochodzeń, których wynik należy przedstawić osobom obowiązanym do uiszczenia opłaty.

Wymieniona władza jest także obowiązaną co do tych osób, które zaniedbały przepisanego zgłoszenia niezależnie od postępowania karnego, które ma być wdrożone (§ 20), zbadać z urzędu okoliczności, wpływające na wymiar opłaty szynkarskiej.

Co do przedsiębiorstw, podlegających opłacie z miast objętych ustawą z 13 marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24, należy w toku postępowania wstępnego, wysłuchać zawsze męża zaufania przez burmistrza odnośnego miasta wyznaczonego.

§ 4. Dla oznaczenia opłaty szynkarskiej, jaką uiszczać mają corocznie osoby do tego obowiązane, ustanowioną będzie dla każdego powiatu politycznego w siedzibie władzy politycznej I instancyi Komisya szacunkowa, dla całego zaś obszaru, w którym niniejsza ustawa obowiązuje, Komisya apelacyjna.

§ 5. Komisya szacunkowa ma się składać: z naczelnika władzy politycznej I instancyi lub tegoż zastępcy jako przewodniczącego z dwóch członków, wyznaczonych przez c. k. Namiestnika, z których jeden ma być wybranym na wniosek Wiceprezydenta c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z grona państwowych urzędników skarbowych i z dwóch członków wyznaczonych przez Wydział krajowy, a to jednego wyznaczonego na wniosek Rady powiatowej, a drugiego wybranego z pośród obowiązanych do uiszczenia opłaty szynkarskiej danego powiatu na podstawie terna, przedłożonego przez dotyczącą Izbę handlową i przemysłową.

Każdy członek Komisyi otrzyma zastępcę, wyznaczonego w sposób powyżej podany.

§ 6. Komisya apelacyjna ma siedzibę we Lwowie i składa się z Marszałka krajowego lub tegoż zastępcy jako przewodniczącego, z pięciu członków, wyznaczonych przez c. k. Namiestnika, z których dwaj mają

być na wniosek Wiceprezydenta c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z grona państwowych urzędników skarbowych wybrani; z dwóch członków wyznaczonych przez prezydenta c. k. wyższego sądu krajowego we Lwowie z pośród urzędników sędziowskich i z pięciu członków wyznaczonych przez Wydział krajowy, z których trzej mają być wyznaczeni z koła obowiązanych do uiszczenia opłaty szynkarskiej, a mianowicie po jednym z okręgu Izb handlowych i przemysłowych w Brodach, Krakowie i Lwowie, na podstawie osobnego terna, przez każdą tych trzech Izb, Wydziałowi krajowemu przedłożonego.

Każdy członek Komisyi otrzyma zastępcę wyznaczonego w sposób powyżej podany.

§ 7. Czas urzędowania członków i zastępców Komisyj szacunkowych i Komisyi apelacyjnej trwa lat trzy. Ustępujący mogą być ponownie wyznaczeni.

W miejsce członków i zastępców, którzy przed czasem ustąpili, mają być wyznaczeni następcy na resztę okresu w sposób oznaczony § 5 i 6.

Komisye zwołuje przewodniczący w miarę zachodzącej potrzeby.

Do prawomocności uchwał Komisyi szacunkowej potrzebną jest oprócz przewodniczącego obecność przynajmniej dwóch członków lub zastępców. Do prawomocności uchwał Komisyi apelacyjnej potrzebną jest oprócz przewodniczącego obecność przynajmniej sześciu członków lub zastępców, a wśród nich przynajmniej jednego członka, należącego do stanu sędziowskiego. Komisyom służą prawa, określone w § 3, mogą one też powoływać do swych obrad znawców lub osoby, mogące dostarczyć wyjaśnień, które jednak w powzięciu uchwał nie biorą udziału. Uchwały Komisyi zapadają większością głosów; przewodniczący głosuje; tylko w razie równości głosów.

§ 8. Przewodniczący Komisyi, członkowie i ich zastępcy winni ścisłą zachować tajemnicę o rozprawach komisyjnych, jakoteż o doszłych skutkiem tego do ich wiadomości stosunkach stron obowiązanych do opłaty szynkarskiej.

Członkowie nie należący do stanu urzędników państwowych mają w ręce przewodniczącego złożyć przy-

rzeczenie w miejsce przysięgi, że obowiązku tego ściśle dopełnią.

Członkowie Komisyi i ich zastępcy, nie mieszkający w siedzibie Komisyi i nie będący urzędnikami państwowymi w czynnej służbie otrzymują z funduszu krajowego zwrot kosztów, które w rozporządzeniu wykonawczem oznaczone będą.

Do urzędników państwowych pozostających w czynnej służbie, stosują się każdoczesne przepisy o dyetach. Powstały skutkiem tego wydatek ponosi fundusz krajowy.

§ 9. Komisya szacunkowa oznacza corocznie opłaty szynkarskie, które mają być uiszczane, z zastrzeżeniem podwyższenia mogącego nastąpić po myśli § 11.

Oznaczenie to ma nastąpić w granicach taryfy w § 10, zawartej na podstawie ustalonego w ubiegłym roku (§§ 3 i 7 ust. 5) odbytu napojów, podlegających opłacie szynkarskiej i 'z uwzględnieniem wszystkich innych okoliczności, które wpływają na rętowność przedsiębiorstwa, podlegającego opłacie.

W razie, jeżeli przedsiębiorstwa (rodzaju przedsiębiorstwa) nie prowadzono jeszcze przez przeciąg całego roku poprzedniego, należy spodziewany w roku wymiaru odbyt napojów, opłacie szynkarskiej podlegających, oznaczyć drogą szacunku.

Dla przedsiębiorstw (rodzajów przedsiębiorstw), które powstały dopiero w ciągu roku wymiaru, należy oznaczyć spodziewany w pozostałej części roku odbyt napojów, podlegających opłacie szynkarskiej, drogą szacunku (wymiar dodatkowy).

Przeciw uchwale komisyi służy tak przewodniczącemu jak i członkowi Komisyi, wyznaczonemu przez Wydział krajowy na wniosek Rady powiatowej, prawo odwołania się do Komisyi apelacyjnej w ciągu 14 dni, licząc od powzięcia uchwały, na ręce władzy politycznej I instancyi.

Taryfa opłat szynkarskich.

§ 10. Opłata szynkarska wynosi:

1. Dla pędzonych płynów wyskokowych od hektolitra czystego alkoholu w nich zawartego:

	od	do
a) w szynku	30 K	90 K
b) drobnej sprzedaży	20 „	60 „
c) w handlu detalicznym	12 „	36 „
2. Dla wina, półwina, sztucznego wina, wina owocowego, moszczu owocowego, miodu, napojów miodowych od hektolitra:		
a) w wyszynku	5 K	15 K
b) w drobnej sprzedaży	3 „	9 „
c) w handlu detalicznym	2 „	6 „
3) Dla piwa od hektolitra:		
a) w wyszynku	0.40 h	80 h.
b) w handlu detalicznym	0·20 „	40 h.

§ 11. Operat wymiarowy z oznaczonymi na rok wymiaru opłatami szynkarskiemi ma być z wyjątkiem wymiarów dodatkowych (§ 9 ust. 4) bezzwłocznie przedłożony Wydziałowi krajowemu. Jeżeli się okaże, że suma oznaczonych opłat szynkarskich z całego obszaru, w którym niniejsza ustawa obowiązuje, bez wliczenia dodatkowych wymiarów dosięga kwoty 7,000.000 K albo ją przewyższa, w takim razie kwoty, oznaczone przez Komisye, stanowią zarazem wysokość opłat szynkarskich, jakie poszczególnym stronom do uiszczenia przepisane być mają.

Jeżeli zaś suma ta nie dosięga kwoty 7,000.000 K, nastąpi stosunkowe podwyższenie wszystkich przez Komisye oznaczonych kwot, a podwyższone w ten sposób kwoty stanowią wysokość opłat szynkarskich, jakie stronom do uiszczenia przypisane być mają.

Nakazy płatnicze wystawia Wydział krajowy.

§ 12. Przeciw nakazowi płatniczemu może strona wnieść odwołanie do Komisyi apelacyjnej. Odwołanie to ma być wniesione w ciągu 14 dni, licząc od dnia doręczenia nakazu, na ręce władzy politycznej I instancyi.

Odwołania wniesione na podstawie § 9 i na podstawie powyższego ustępu, ma władza polityczna I instancyi przesłać Wydziałowi krajowemu, który je przedłoży Komisyi apelacyjnej.

Odwołania nie mają mocy powstrzymującej co do uiszczania przepisanej opłaty szynkarskiej i co do jej ściągania.

§ 13. Opłatę szynkarską należy uiszczać w ratach kwartalnych w dniu 1 lutego, 1 maja, 1 sierpnia i 1 listopada każdego roku.

Wpłaty należy uskutecznić w kasie krajowej; bliższe szczegóły określi rozporządzenie wykonawcze.

W pierwszym roku obowiązywania niniejszej ustawy będą terminy płatności podane w nakazie płatniczym.

W następnych latach winny osoby, obowiązane do uiszczania opłaty, nie mające jeszcze nakazu płatniczego na dany rok w terminie płatności pierwszej raty, uiścić opłatę szynkarską według zeszłorocznego przepisu, z zastrzeżeniem rozliczenia się w właściwym czasie.

§ 14. W razie zaniechania w ciągu roku wykonywania przedsiębiorstwa, podlegającego opłacie szynkarskiej, należy opłatę w odpowiednim stosunku odpisać, skoro o zaniechaniu przedsiębiorstwa w właściwym czasie doniesiono.

Jeżeli w ciągu roku zaszła zmiana w osobie przedsiębiorcy bez równoczesnej zmiany rodzaju przedsiębiorstwa, opłata szynkarska, wymierzona poprzednikowi, przechodzi na następcę.

Przyrost i ubytek w opłatach szynkarskich, zaszłe w ciągu roku wymiaru, a spowodowane czy to np. otwarciem w ciągu roku nowych przedsiębiorstw, czy też podwyższeniem lub zniżeniem opłat, zarządzonem na skutek odwołania, nie wpływają wcale na obliczenie i ewentualne podwyższenie opłat szynkarskich, dokonane po myśli § 11.

§ 15. Od opłat szynkarskich, nieuiszczonych w ciągu 14 dni po upływie terminu zapadłości, pobierane będą — o ile zaległość w opłacie przenosi 50 K — procenta zwłoki po 1·3 h za każde 100 K i za każdy dzień licząc od dnia następującego po terminie zapadłości aż do dnia uiszczenia zaległości.

§ 16. Zaległe opłaty szynkarskie i procenta zwłoki ściągane będą albo w myśl § 3 rozporządzenia ces. z 20 kwietnia 1854 Dz. p. p. Nr. 96, albo w drodze egzekucyi sądowej.

§ 17. Prawo funduszu krajowego wymiaru opłaty szynkarskiej po myśli niniejszej ustawy przedawnia po upływie trzech lat, licząc od końca tego roku,

w którym strona uczyniła zadość obowiązkowi zgłoszenia przedsiębiorstwa tej opłacie podlegającego. Każda czynność urzędowa, podjęta w celu wymiaru i podana do wiadomości strony, przerywa przedawnienie.

Prawo funduszu krajowego żądania zapadłych opłat szynkarskich przedawnia się w sześć lat od dnia płatności.

§. 18. Dla zbadania faktów, ważnych przy wymierzaniu opłaty szynkarskiej, uprawnione są organa urzędowe na mocy pisemnego upoważnienia przewodniczącego Komisyi szacunkowej zwiedzać w czasie ruchu przedsiębiorstwa lokale, w których przemysł jest wykonywany i badać zapasy.

Wgląd w księgi handlowe kontrybuenta dopuszczalny jest tylko na żądanie kontrybuenta lub za jego zgodą.

§ 19. Każda gmina jest obowiązaną organom powołanym do wykonywania postanowień niniejszej ustawy, użyczyć na żądanie bezzwłocznie potrzebnej do ich urzędowania pomocy.

§ 20. Przekroczenia niniejszej ustawy i rozporządzeń wykonawczych o ile niema zastosowania ogólny kodeks karny, karne będą u osób podlegających opłacie szynkarskiej, a jeżeli one są osobami prawniczemi u ich zastępców (zawiadowców) grzywną od 2 do 1000 K, lub karą aresztu od 6 godzin do trzech tygodni.

Kara aresztu może być nałożoną, jeżeli przekroczeniu towarzyszą szczególnie obciążające okoliczności lub kara pieniężna okazała się bezskuteczną. Nieściągalne kary pieniężne zamienione będą na areszt w granicach wyżej określonych.

Kara nie uwalnia od uiszczania ukróconej ewentualnie opłaty szynkarskiej.

Osoby, wezwane w charakterze znawców lub dla dostarczenia wyjaśnień będą w razie niejawienia się bez podania powodu usprawiedliwiającego karane grzywną do 1000 K, jeżeli w tym charakterze występując, podały rozmyślnie nieprawdziwe szczegóły.

Członkowie Komisyi, nie należący do stanu urzędników państwowych, którzy mimo należytego zapro-

szenia bez podania powodu usprawiedliwiającego nieobecność na posiedzeniu się nie jawią, ulegną grzywnie od 2 K do 200 K; natomiast złamanie tajemnicy (§ 8) karane będzie grzywną od 100 do 1000 K.

Postępowanie karne ma się odbyć według przepisów rozporządzenia ministeryalnego z dnia 3 kwietnia 1855 Dz. p. p. Nr. 61.

Karygodność czynności i zaniechań, ulegających karze na podstawie powyższych postanowień, przedawnia się po upływie roku.

Władze polityczne ścigają po myśli cesarskiego rozporządzenia z dnia 20 kwietnia 1854 Dz. p. p. Nr. 96 kary pieniężne na korzyść ubogich tej gminy, w której obrębie zaszło przekroczenie.

Do członków Komisyi ze stanu urzędników państwowych należy w przypadkach przewidzianych w ust. 5 niniejszego paragrafu, stosować obowiązujące przepisy służbowe.

§ 21. Dla dokonania w należytym czasie wymiaru opłat szynkarskich na r. 1911 można będzie począwszy już od 1 lipca 1910 wydać na podstawie postanowień niniejszej ustawy zarządzenia, potrzebne do przygotowania tego wymiaru.

Art. II.

Moc obowiązującą ustawy z dnia 13 lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 24, o poborze krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa przedłuża się pod warunkami w tej ustawie unormowanymi do 31 grudnia 1920.

Celem dalszego wzmocnienia skarbu krajowego i ze względu na uwolnienie konsumcyi piwa od ciężarów wskutek zniesienia prawa propinacyi podwyższa się wspomnianą opłatę krajową z wyłączeniem obszarów obejmujących miasta Lwów i Kraków, a uznanych pod względem podatku spożywczego, za zamknięte począwszy od 1 stycznia 1911 do 31 grudnia 1920 na 8 K od hektolitra. Gdyby jednakowoż dochód z opłaty od piwa po 8 K przekroczył w jednym roku kwotę 10 milionów K, natenczas ma nastąpić odpowiednie zniżenie wymiaru opłaty krajowej.

Co do uzupełniającego opodatkowania zapasów piwa z dniem 1 stycznia 1911 roku zastosowane będą

analogiczne odnośne postanowienia ustawy w pierwszym ustępie powołanej.

Art. III.

Z dochodu uzyskanego z opłat pobieranych na mocy niniejszej ustawy (Art. I i II) przekazywać się będzie corocznie począwszy od roku 1911 tym miastom, którym przysługuje na ich obszarze z mocy ustawy z dnia 22 kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 30 (§ 42) wyłączone prawo propinacyi do końca roku 1910, kwotę dwu milionów dwieście pięćdziesiąt tysięcy koron. Rozdział tej kwoty ma nastąpić według klucza, ustalonego osobną ustawą krajową.

Art. IV.

Rozporządzenie wykonawcze do niniejszej ustawy wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z c. k. krajową Dyrekcyą skarbu i Wydziałem krajowym.

Wyciąg z ustawy

z d. 12 kwietnia 1907 Nr. 210 Dz. u. p. o handlowym obrocie winem, moszczem i zacierem winnym (Weinmaische).

W myśl § 10 każdy sprzedający wino jest obowiązanym w swym lokalu w miejscu widocznem dla wszystkich wywiesić tablicę z wydrukowanymi §§ 2 — 14 ustawy i to pod karą pieniężną 200 Koron albo aresztu do dni 14.

---

§ 2.

Wino jest napojem, sporządzonym przez alkoholiczną fermentacyę moszczu winnego albo rozgniecionych (roztłoczonych) świeżych winogron (Weinmaische). Moszcz winny jest płynem, uzyskanym ze świeżych winogron.

Za wino, w rozumieniu tej ustawy, nie ma być uważanem wino owocowe, wino jagodowe i wino słodowe, ani też miód. Tak samo nie podlegają postanowieniom tej ustawy przyrządzenia farmaceutyczne, które ministerstwo spraw wewnętrznych, jako najwyższa władza sanitarna, uzna za wina lecznicze.

§ 3.

Za fałszowanie wina albo moszczu winnego nie należy uważać:

a) sposobów postępowania, uznanych w racyonalnej gospodarce piwnicznej — włącznie z zabiegami, mającymi na celu utrzymanie (Haltbarmachung) moszczów i win i to także wtenczas, jeżeli przy ich zastosowaniu dostają się do wina lub moszczu winnego drobne ilości nieszkodliwych zdrowiu ciał, albo alkohol w ilości nieprzenoszącej jednego procentu objętościowego; tutaj należy w szczególności klarowanie (Schönen, Klären) zapomocą środków odczyszczających działających mechanicznie, następnie siarkowanie, przefermentowanie, odświeżanie kwasem węglowym i odbarwianie zapomocą czyszczonego zwierzęconego albo roślinnego węgla;

b) mieszanie (Verschnitt) wina z winem jakoteż z moszczem winnym;

c) odkwaśnianie czystym, strąconym węglanem wapna;

d) przy przywracaniu do pierwotnego stanu (Wiederherstellung chorobliwych win i moszczów winnych, dodatek kwasu winnego w najwyższym wymiarze 1 grama na litr, oraz dwusiarczanu sodowego (Natriumbisulfit) w najwyższym wymiarze 5 gramów na hektolitr;

e) zabarwiania wina zapomocą świeżych wytłoków wina czerwonego (Rotweintrester) lub przez dodatek karamelu.

Rząd ma prawo, po wysłuchaniu zawodowych korporacyi (towarzystwa trudniące się kulturą wina albo towarzystwa rolnicze, związki piwniczne itd.), w drodze rozporządzenia dozwolić także na inne sposoby postępowania i dodatki i zmienić granice ilości, podane w punkcie *d*).

Rozporządzenie to jakotcż każda jego zmiana ma być po wydaniu podaną do wiadomości Rady państwa.

§ 4.

Postanowienia § 3 tej ustawy mają zastosowanie także na wina zaprawiane (versetzte Weine), to jest na wina słodkie (deserowe) i wina musujące, jakotcż na wina aromatyczne i korzenne.

Przy sporządzaniu win słodkich (deserowych) dozwolone jest nadto użycie t technicznie czystego cukru trzcinowego i burakowego (cukru konsumcyjnego), rodzynek i koryntów, oraz dodatek alkoholu w takiej ilości, aby produkt nie zawierał więcej niż 22$^1/_2$ procentów objętościowych alkoholu.

Przy wytwarzaniu win aromatyzowanych i korzennych wolno używać oprócz dodatków wymienionych w ustępie 2, także dodatków potrzebnych do uzyskania zamierzonego smaku.

Przy wytwarzaniu win musujących dozwolone są owe w racyonalnej fabrykacyi win musujących praktykowane, zresztą wedle § 6 tej ustawy niedopuszczalne sposoby postępowania i nieszkodliwe zdrowiu dodatki, które są potrzebne do uzyskania odpowiedniej zawartości kwasu i bukietu.

Kto chce wina w tym paragrafie oznaczone wytwarzać na cele sprzedaży, ma donieść o tem politycznej władzy pierwszej instancyi i oznaczyć lokale, przeznaczone do wyrobu, przechowania i wystawiania na sprzedaż.

§ 5.

Dodatek technicznie czystego cukru trzcinowego lub burakowego (cukru konsumcyjnego) do wina lub moszczu winnego, dozwolony jest z wyjątkiem wypadków wymienionych w § 4 tylko na podstawie pozwolenia, udzielanego od wypadku do wypadku poszczególnym osobom albo przy złych zbiorach całym gminom lub okolicom, na podstawie wolnej od stempla prośby, wniesionej przez dotyczącą zwierzchność gminną lub zawodową korporacyę (towarzystwa trudniące się kulturą wina albo towarzystwa rolnicze, związki piwniczne itd.). Pozwolenia tego udziela, o ile

się rozchodzi o nadanie go pojedynczym osobom, gminom albo na okrąg jednej władzy politycznej, władza polityczna pierwszej instancyi, o ile ma być udzielone pozwolenie na okolicę, rozciągającą się na kilka powiatów politycznych, władza polityczna krajowa.

Kto oprócz wypadków § 4, bez pozwolenia politycznej władzy, dodaje do przeznaczonego na sprzedaż wina lub moszczu winnego cukier, albo kto wystawia na sprzedaż lub sprzedaje wino lub moszcz winny, wiedząc o tem, że bez pozwolenia władzy zaprawione zostały cukrem, ma być ukarany przez władzę polityczną pierwszej instancyi grzywną do 1000 koron i aresztem do jednego miesiąca.

§ 6.

Inne niż po myśli §§ 3 i 4 tej ustawy dozwolone sposoby postępowania, mieszania i dodatki, jakotéż dodanie cukru innej jakości aniżeli oznaczonej w § 5. ustęp 1, mają być uważane jako fałszowanie wina (moszczu winnego) po myśli §§ 11 i 12 ustawy o środkach spożywczych i są wedle tych postanowień zakazane.

W szczególności uzasadnia sfałszowanie dodatek następujących ciał, o ile nie mają miejsca wyjątki zawarte w §§ 3 i 4 tej ustawy:

Suszone owoce (rodzynki, korynty), jakotéż figi, chleb świętojański albo inne rośliny i części roślin o zawartości cukrowej, wszystkie te ciała także w wyciągach i odwarach, sztuczne ciała słodzące jak sacharyna, dulcyna itp., gliceryna, cukier skrobiowy, wyskok nieczysty, tamaryndy i wszelkiego rodzaju preparaty z tamarynd, moszcz owocowy i wino owocowe wszelkiego rodzaju, guma i inne ciała podwyższające ekstrakt, ciała bukietowe, esencye, sztuczne ciała moszczowe, pozostałości z wyrobu koniaku, środki barwiące, kwasy i ciała zawierające kwasy, rozpuszczalne sole glinowe (ałum itp.), sól kuchenna, połączenie barytu, strontu i magnezyi, gips, kwas borowy, boraks, kwas salicylowy, formaldehyt, rozpuszczalne połączenia fluorowe, jakotoż mieszaniny, w których się mieści jedna z tych substancyi.

§ 7.

Za fałszywe oznaczenie po myśli §§ 11 i 12 ustawy o środkach spożywczych należy w szczególności uważać:

1) Oznaczenie wina albo moszczu winnego, który otrzymał dodatek cukru, jako „wino naturalne“ albo „wino oryginalne“, „moszcz naturalny“ albo „moszcz oryginalny“ albo podobne oznaczenie, które zdolnem jest wywołać przypuszczenie, że taki dodatek nie był uczyniony.

To samo odnosi się do win słodkich (deserowych), nadto i na ten wypadek, gdy do ich sporządzenia użyte były rodzynki albo korynty, lub więcej niż jeden procent objętości alkoholu;

2) Takie oznaczenie aromatyzowanych i korzennych win, które nie dozwala poznać ich jakości jako napoju aromatyzowanego lub korzennego.

§ 8.

Zabronionem jest wyrabianie do celów sprzedaży, wystawianie na sprzedaż i sprzedaż:

1) innych niż wymienionych w § 2. ustęp 2, napojów podobnych do win i napojów zawierających wino;

2) mieszanin, które wedle swojego składu są przeznaczone do tego, aby służyły jako środki do wytwarzania napojów podobnych do win lub zawierających wino.

Kto działa wbrew temu zakazowi, podlega z powodu tego przekroczenia ukaraniu wedle § 10 ustawy o środkach spożywczych i znajdują zastosowanie postanowienia §§ 20 do 23 ustawy o środkach spożywczych.

Napojami zawierającymi wino są w rozumieniu tej ustawy:

a) wino z wytłoczyn (Tresterwein), to jest napój, który się sporządza przez fermentowanie lub wyługowanie sfermentowanych albo niesfermentowanych wytłoczyn winnych przy użyciu wody i to albo z innym dodatkiem albo bez takowego;

b) wino rozcieńczone (gestreckter, verlängerter Wein), to jest napój sporządzony z moszczu winnego lub wina przy użyciu wody i to albo z winnym dodatkiem albo bez takowego;

c) wino drożdżowe, to jest napój sporządzony z drożdży albo lagru winnego przy użyciu wody i to albo z innym dodatkiem lub bez takowego;

d) mieszaniny wina z napojami zawierającymi wino, z winem owocowem, jagodowem lub słodowem, z miodem albo napojami podobnymi do wina.

§ 9

Wytwarzanie wina z wytłoczyn (Tresterwein) na własny użytek domowy (rodzina, domownicy, personal) jest związane z obowiązkiem doniesienia właściwej zwierzchności gminnej albo miejscowej przy podaniu wytworzonej ilości.

Naczynia na zbiorniki, w których się wino z wytłoczyn (Tresterwein) sporządza albo składa, muszą być zaopatrzone wyraźnie widocznym napisem, który w sposób niedwuznaczny pozwala poznać treść.

Bliższe postanowienia będą wydane w drodze rozporządzenia.

§ 10

Każdy posiadacz lokalów piwnicznych albo innych ubikacyi, w których się wino do celów sprzedaży wyrabia, niem manipuluje, wystawia na sprzedaż albo sprzedaje, ma w tych lokalach w miejscu wpadającem w oko uwidocznić w wyraźnem odbiciu §§ 2 do 14 włącznie tej ustawy.

§ 11.

Kto działa wbrew przepisom §§ 4, ustęp ostatni, 9, 10 tej ustawy, albo wbrew rozporządzeniom wydanym na podstawie § 9 tej ustawy, ma być ukarany przez polityczną władzę pierwszej instancyi, grzywną do K. 200 albo aresztem do 14 dni.

§ 12.

Do lokali, do których wedle § 3 ustawy o środkach spożywczych dozwolonym jest dostęp ustanowionym organom nadzorczym celem przedsięwzięcia należących do nich czynności urzędowych, względnie w których wedle § 4 ustawy o środkach spożywczych mają być przedsiębrane rewizye, należą także piwnice oraz inne ubikacye, które służą do wytwarzania, prze-

chowywania albo wystawiania na sprzedaż wina lub moszczu winnego, przeznaczonych do sprzedaży.

Organy nadzorcze są uprawnione, celem wykonywania przepisów tej ustawy, wkraczać do tych ubikacyi poza porą nocną, a także i o tej porze, jeżeli zachodzi przyczyna do przypuszczania, że się pracuje w porze nocnej.

§ 13.

Celem przeprowadzenia i dopilnowania przepisów, zawartych w tej ustawie, należy w piwnicach i innych lokalach przemysłowych i składowych wszystkich tych osób, które się trudnią puszczaniem w obrót wina i moszczu winnego (producenci, handlarze, właściciele gospód, szynkarze itd.), przedsiębrać od czasu do czasu urzędowe oględziny.

Do wykonania tej kontroli należy po zasięgnięciu tej opinii odnośnego Sejmu krajowego ustanowić specyalnie zawodowo wykształconych, zaprzysiężonych, państwowych inspektorów piwnicznych. W każdem z królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa ma być ustanowiony jeden taki inspektor piwniczny, można atoli wedle zachodzących stosunków w pewnem z tych królestw i krajów ustanowić więcej inspektorów, albo może być dla kilku krajów ustanowiony także jeden taki inspektor. Ci inspektorzy piwniczni podlegają politycznej władzy krajowej i w najwyższej instancyi Ministerstwu rolnictwa.

Inspektorów piwnicznych należy, z zastrzeżeniem doniesień o postępowaniu przeciwnem ustawie, zobowiązać przysięgą służbową do zachowania tajemnicy stosunków interesu i ruchu, które doszły do ich wiadomości; w szczególności mają zachować najściślejszą tajemnicę co do technicznych urządzeń, sposobów postępowania i ewentualnych właściwości przedsiębiorstwa, które im producenci i przedsiębiorcy oznaczą jako podlegające tajemnicy.

Do przeprowadzenia kontroli i rewizyi, jakoteż do uprawnień wymienionych poprzednio organów kontrolnych mają znaleźć odpowiednie zastosowanie postanowienia ustawy o środkach spożywczych.

§ 14.

Postanowienia zarządzone tą ustawą odnośnie do wina i moszczu winnego, znaleźć mają zastosowanie także i odnośnie do zacieru winnego (Weinmaische).

C. K. INSPEKTORZY PIWNIC.

W myśl nowej ustawy z 1907 r. o wyrobie i sprzedaży wina*) ustanowieni są w Galicyi dwaj c. k. inspektorzy piwnic winnych:

Eugeniusz Wroniewski, Kraków ul. Filipa 5, dla okręgu Izby handlowej krakowskiej, wraz z powiat. polit. Krosno, Sanok. Brzozów. (Godziny urzędowe: w poniedziałki i soboty 10—1, ew. w niedziele 12—1. Informacye także listownie).

Stanisław Poluszyński, Lwów dla okręgu Izby handlowej lwowskiej i brodzkiej

C. K. ZAKŁAD BADANIA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH.

Kraków ul. Strzelecka l. 10.

Zwracamy p. t. kupcom uwagę na ten zakład, który z urzędu celem kontroli, lub na życzenie osób prywatnych dokonywa badań środków spożywczych. (Taryfę należytości za badanie poszczególnych przedmiotów wysyła redakcya „Kupca Polskiego" abonentom na żądanie).

Producenci i handlujący artykułami spożywczemi winni oddając jakiś przedmiot do badania w Zakładzie pismo swe do Zakładu (odcinek przekazu pocztowego) zaopatrzyć marką stemplową za 1 K. (Rozporządzenie min. skarbu z 16/12 08 l. 41174).

Dyrekcyi Zakładu przysługuje prawo wchodzenia w umowy z wytwórcami i handlami artykułów spożywczych celem wykonywania inspekcyi zakładów

Redakcya „Kupca Polskiego" udziela kupcom, abonującym „Kupca Polskiego", bezpłatnie wszelkich wyjaśnień i informacyj o ustawie winnej i pielęgnowaniu wina etc.

Zgłaszać się należy listownie do Redakcyi „Kupca Polskiego", Kraków, ulica Wolska l. 14.

przemysłowych i handli oraz dokonywania badań za opłatą zniżoną.

O odpowiedzialności kupca ze względu na ustawę o obrocie handlowym artykułami żywności i niektóremi przedmiotami użytku z 16 stycznia 1896:

Wyrób i handel artykułami objętemi powyższą ustawą podlega specyalnej kontroli. Organom powołanym do jej wykonania winien kupiec ułatwiać czynność. Przeszkadzanie i utrudnianie czynności kontrolnej podlega karze sądowej.

Nie wolno sprzedawać artykułów spożywczych podrobionych, zafałszowanych, zepsutych, niedojrzałych, pozbawionych części pożywnych w postaci łudzącej, pod łudzącem lub fałszywem oznaczeniem.

Nie wolno sprzedawać artykułów spożywczych, przedmiotów użytku, kosmetyków, zabawek i t. p., które mogą zaszkodzić zdrowiu ludzkiemu.

Karygodną jest nietylko sprzedaż świadoma ale również niedbałość w świadomości co do powyżej określonej jakości przedmiotów.

Na podstawie orzeczenia Sądu Najwyższego winien kupiec przekonać się o jakości zbywanych przez siebie przedmiotów. O ile nie zna się na towarze, winien zasięgnąć opinii znawcy, dać zbadać sprowadzony przez siebie towar powołanej do tego rodzaju badań pracowni chemicznej lub co najmniej zażądać od dostawcy gwarancyi pisemnej o dobroci i rzetelności dostarczonego towaru.

SPIS TREŚCI.





ELEKTRYCZNA

Fabryka Tutek

M. Paschalskiego

W KRAKOWIE

poleca znane ze swej dobroci wyroby.

Centralna fabryka Radom (Król. Polsk.).



M. Jawornicki

Dom Handlowy

założony w roku 1850

KRAKÓW,

RYNEK GŁ. 44,

Linia A-B.

poleca:

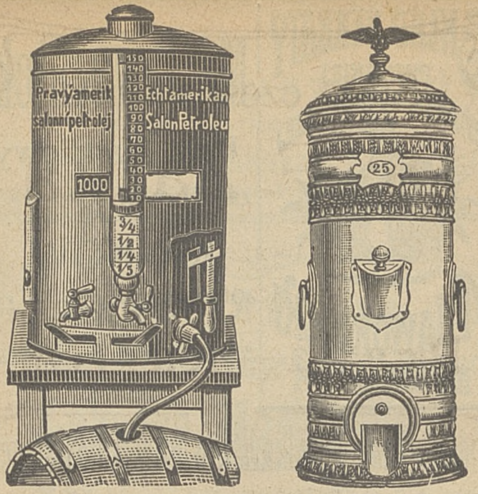
Wielki skład wszelkich towarów kolonialnych

Kawy surowej i palonej najnowszym, najlepszym sposobem — zapomocą **„gorącego powietrza“** w wielkim wyborze — po cenach najniższych.

Herbaty chińskie, cejlońskie i indyjskie z ostatniego zbioru, wyborne w smaku i zapachu, bardzo dobrze naciągające, **w mięszaninach angielskich,** w paczkach zaopatrzonych protokołowaną marką ochronną.

WINA Bordeaux białe i czerwone, WINA górno-węgierskie (hegyalajskie). KONIAKI francuskie kuracyjne. STARKI odstałe gładkie. RUMY, ARAKI, ROSOLISY i LIKIERY w różnych gatunkach i cenach




Pravýamerik salonnípetrolej
Echtamerikan SalonPetroleu
1000
25